

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk?

Auteur: Jenny Hendricks

Studentnr: 2067188

Datum: 14-06-2012

Studie: Master Special Educational Needs

Leerroute: Zorgcoördinator

Onderwijsinstelling: Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Begeleid door: Mieke Wijdeveld

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling	8
Hoofdstuk 2 Theoretische onderbouwing	12
Hoofdstuk 3 Onderzoeksmethodologie	17
Hoofdstuk 4 Data analyse en resultaten	21
Hoofdstuk 5 Conclusies	32
Hoofdstuk 6 Evaluatie onderzoek	39
Literatuurlijst	42
Bijlagen	44

Samenvatting

Binnen dit praktijkonderzoek ga ik op zoek naar het antwoord op de vraag in hoeverre leerlingen eigenaar zijn van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk? Door dit onderzoek ga ik zelf aan de slag met datgene wat ik zo belangrijk vind in het onderwijs, met de begeleiding van de leerling. Sleutelwoorden voor mij hierin zijn: zelfsturing, zelfredzaamheid en weerbaarheid. Ik vind het de taak van de professional om de leerling hier naar toe te begeleiden. Hierbij is het belangrijk dat de leerling zelf zijn ontwikkeling zoveel mogelijk in eigen hand neemt. Hiermee creëer je 'eigenaarschap'. Hoe zorg je ervoor dat de leerling zelf inzicht in zijn denken en handelen krijgt? Hoe leer je hem zijn handelen steeds beter te sturen?

In de inleiding geef ik meer uitleg over wie ik ben, over de school waar ik werkzaam ben en tevens het onderzoek uitvoer.

In hoofdstuk één geef ik aan wat de aanleiding is geweest om dit onderzoek te doen. In de missie & visie van VSO de Velddijk gaat en staat de leerling voorop. In hoeverre handelen we hier ook naar? Hier zijn mijn hoofd- en deelvragen uit voortgekomen. De deelvragen helpen om antwoord te kunnen geven op mijn onderzoeksvraag.

In hoofdstuk twee bespreek ik relevante literatuur. Literatuur die inzicht geeft in eigenaarschap en de invloed van beperkingen hierop. Maar zeker ook literatuur over hoe de docent zijn handelen kan aanpassen om een leerling te begeleiden naar eigenaarschap. Verder ga ik over de grens en bekijk ik onderwijsconcepten uit het buitenland. Vanuit de theorie ga ik op zoek naar antwoorden op mijn onderzoek- en deelvragen.

In hoofdstuk drie komt de onderzoeksmethodologie aan bod. Ik zet hier uiteen hoe het onderzoek is opgebouwd, hoe ik te werk ben gegaan. De methode die ik gekozen

heb is “survey – onderzoek” (Harinck, 2010). Juist bij een “survey – onderzoek” richt men zich op hoe mensen ergens over denken, hoe ze handelen en wanneer ze wat doen. Ik vind het belangrijk om te weten hoe mijn collega’s, onze leerlingen en hun ouders/verzorgers over mijn onderzoeksvraag denken. Dit ben ik gaan onderzoeken met behulp van een enquête.

In hoofdstuk 4 presenteer ik de resultaten van mijn onderzoek. Ik geef een korte toelichting op de omstandigheden die van invloed waren op het verloop van mijn onderzoek. Vervolgens presenteer ik de resultaten die de enquêtes opgeleverd hebben, in de vorm van grafieken. Hierna licht ik deze resultaten op hoofdlijnen toe en analyseer ik de antwoorden.

In hoofdstuk 5 trek ik conclusies en beschrijf mijn daaruit voortkomende aanbevelingen. Dit doe ik door antwoorden te formuleren op mijn deelvragen aan de hand van de gegevens die mijn onderzoek opgeleverd heeft en een beschrijving van hoe de antwoorden aan de literatuur zijn gerelateerd.

Tot slot beschrijf ik in hoofdstuk 6 de reflectie op mijn onderzoek in twee delen; mijn persoonlijk leerproces en hoe ik te werk ben gegaan tijdens mijn praktijkonderzoek. Het hoofdstuk sluit ik af door de voornemens voor mijn eigen professionele toekomst te beschrijven.

Inleiding

Op de academie beeldende kunsten te Maastricht (1997-2002) ben ik aan de slag gegaan met het schrijven van mijn visie op het (beeldende) vak. De grondslag van deze visie is gebaseerd op de drie psychologische basisbehoeften: de behoefte aan relatie, aan competentie en aan autonomie. Hieruit blijkt de voorname rol van het pedagogisch klimaat in mijn visie op onderwijs. Ik sta hier, tot op heden, nog steeds achter. Een absolute voorwaarde om tot leren te kunnen komen (leerklimaat) is het pedagogisch klimaat. Als het pedagogisch klimaat (leefklimaat) aansluit bij het leerklimaat kan de leerling zijn energie gebruiken om tot leren te komen. Het leefklimaat eist de aandacht niet op waardoor de leerling minder afgeleid is en zich kan focussen op de les. Ik vind het de taak van een leerkracht om dit proces te sturen en te bewaken.

Na de academie ben ik aan het werk gegaan in het regulier onderwijs. Hier miste ik de aandacht voor de individuele leerling, met zijn of haar vragen en dus het aansluiten op de drie basisbehoeften. In het regulier onderwijs wordt vaak een vast programma, meestal klassikaal, aangeboden. De leerling hoort hierin mee te gaan. Lukt dit niet dan betekent dit dat de leerling een niveau lager geplaatst wordt. Het kan ook gebeuren dat de leerling 'weg geplaatst' wordt vanwege zijn of haar gedrag. Dit betekent dan een plaatsing in het speciaal onderwijs. Vervolgens heb ik de stap gezet om te gaan werken in het speciaal onderwijs. Hier staat het werken aan de drie basisbehoeften voorop. Mijn visie op onderwijs komt hier beter tot zijn recht.

Dit is de reden voor mijn overstap naar VSO de Velddijk, een cluster 4 school, waar ik nu werkzaam ben. VSO de Velddijk valt onder de stichting SSONML (Stichting Speciaal Onderwijs Noord en Midden Limburg). Wij¹ bieden onderwijs aan jongeren van twaalf tot twintig jaar met een (ernstige) gedragsstoornis en/of psychische problematiek. Wij bieden maatwerk, een specialistisch aanbod op scholing, arbeidsinpassing, arbeidstoeleiding evenals behandelprogramma's. Uitgangspunt

¹ Velddijk (2011-2012) *Schoolgids: Onderwijsexpertise gedrag VSO*

blijft altijd de leerling. Wat is een reëel toekomstperspectief? Wat heeft de leerling daarvoor nodig? Vele jongeren hebben, vaak al vele jaren, te maken met ernstige gedragsproblemen en zijn zeer moeilijk in de omgang met hun omgeving (leeftijdsgenoten, volwassenen, en de wereld om zich heen). VSO de Velddijk biedt hiervoor de gerichte hulpverlening. De onderwijs- zorgarrangementen die VSO de Velddijk biedt zijn vraag gestuurd en sluiten aan bij de leerling. Dit plan van aanpak bevordert de betrokkenheid van de leerling waardoor hij zich makkelijker aanpast aan zijn (leer)omgeving. Het doel van de onderwijs- zorgarrangementen is voornamelijk de leerling toe te rusten op wat er van hem wordt verwacht in de maatschappij en hoe hij zich verder kan ontwikkelen. De nadruk ligt op de competenties richting zelfsturing, zelfredzaamheid en vergroten van de weerbaarheid. Hierin zijn meegenomen; wonen, werken, vrije tijd en actief burgerschap. Uitgangspunt is vooral een uitdagende leer- en werkomgeving te creëren waarin de leerling zich thuis voelt. Belangrijk is dat hij zelfvertrouwen krijgt en perspectief voor de toekomst. Stimuleren van zelfstandigheid, zelfsturing en zelfredzaamheid wordt gerealiseerd middels een consequente en geduldige aanpak van docenten, deskundigen en hulpverlening. Als dit proces 'pakt', ontstaat er een reële uitstroomkans voor de leerling. Mogelijke uitstroomkansen zijn;

- uitstroom naar vervolgonderwijs;
- uitstroom naar arbeid;
- uitstroom naar dagbesteding.

VSO de Velddijk geeft aan zorgarrangementen aan te bieden die aansluiten bij de leerling en vraag gestuurd zijn. De leerling zou hierdoor meer betrokken zijn. Het zou moeten leiden tot het vergroten van zelfsturing, zelfredzaamheid en weerbaarheid. Ik sta hier achter, maar ik stel mijzelf wel de vraag in hoeverre wij dit uitdragen binnen school? In hoeverre bereikt het onderwijs dat wij bieden op de Velddijk bovengenoemde doelen? Dit onderzoek wil ik dan ook inzetten om in beeld te brengen in hoeverre de leerling eigenaar is van zijn eigen ontwikkeling binnen de bovenbouw van VSO de Velddijk. Volgens mij zit hier de kern van 'passend onderwijs'. Ik ben er van overtuigd dat, als wij beter aansluiten bij de basisbehoeften van een leerling en wij de leerling centraal stellen, het onderwijs ook passend kan zijn. Het is belangrijk dat niet alleen het regulier onderwijs hier aandacht voor heeft,

maar ook het speciaal onderwijs. Ik ben van mening dat je de leerling zelf verantwoordelijk moet maken voor datgene wat hij leert, dit om afhankelijkheid te voorkomen en de ontwikkeling van de leerling zoveel mogelijk in zijn eigen hand te laten. Hoe zorg je ervoor dat een leerling inzicht krijgt, waardoor hij zijn eigen denken en handelen leert te sturen? Dat vraagt om 'eigenaarschap'.

Door dit onderzoek ga ik zelf aan de slag met datgene wat ik zo belangrijk vind in onderwijs. Namelijk de begeleiding van de leerling. Verder sluit dit onderzoek aan op een van mijn belangrijkste werkwaarden namelijk samenwerken. Ik hoop met dit onderzoek te bereiken dat wij, daarmee doel ik op het team waar ik in werk, vanuit de visie met elkaar in gesprek gaan en van daar uit een gezamenlijke werkwijze kunnen vinden. Mijn doel is dat uiteindelijk de visie van waaruit wij werken, niet alleen geschreven woorden zijn, maar ook daadwerkelijk in de praktijk samen gedragen wordt.

Hoofdstuk 1

Aanleiding en probleemstelling

Binnen VSO de Velddijk ben ik werkzaam in de bovenbouw. De leerling stroomt als twaalf jarige in binnen de onderbouw. De doorstroom naar de bovenbouw vindt plaats rond vijftien jaar. In de bovenbouw zitten leerlingen van vijftien tot twintig jaar. De uitstroomprofielen van de leerlingen kunnen zijn: dagbesteding, arbeid en vervolgonderwijs.

Ik geef een dag in de week AVO (Algemeen Vormende Vakken) en twee dagen het praktijkvak zorg en welzijn. De overige twee dagen ben ik werkzaam op de afdeling zorg en begeleiding waar ik mij, met name, bezig houd met het IOP (individueel ontwikkelingsplan) en de uitwerking van de uitstroomprofielen dagbesteding, arbeid en vervolgonderwijs.

Welke vaardigheden bezitten leerlingen als ze van het basisonderwijs komen? Welke vaardigheden behoren ze te bezitten voor uitstroomprofiel dagbesteding, arbeid en vervolgonderwijs? Van daaruit kunnen we vaststellen wat leerlingen nodig hebben en wat we dus als school moeten bieden aan leerlingen. De vraag die mij bezig houdt in de dagelijkse praktijk op de afdeling zorg en begeleiding is: “Hoe betrekken wij leerlingen bij hun eigen ontwikkeling?” De vraag die mij bezig houdt in de dagelijkse praktijk als AVO en vakdocent is: “Op welke manier sluit ik, door het bieden van interactie, instructie en klassenmanagement, het beste aan bij de behoeften van de leerling; namelijk de behoefte aan relatie, competentie en autonomie (onafhankelijkheid)?”.

Haaks op de vragen die mij bezig houden staat het woord controle. Een belangrijk woord voor mij als persoon. Om aan te kunnen sluiten bij de leerling zal ik controle los moeten kunnen laten en deze aan de leerling terug moeten geven. Wat komt de leerling halen en wat heeft de leerling hierbij nodig? Dit onderzoek wil ik in gaan zetten om in beeld te brengen in hoeverre de leerling eigenaar is / kan worden van zijn eigen ontwikkeling binnen de bovenbouw van VSO de Velddijk. In hoeverre

voeren wij, als school, de missie en visie die we nastreven ook uit in de dagelijkse praktijk? Het zijn tenslotte de opvattingen van de leraren die de praktijk bepalen (Stevens, 1997). Waar liggen kansen om onze missie en visie mogelijk beter uit te kunnen dragen?

Ik sta achter de missie en visie van VSO de Velddijk (bijlage blz. 45). Wel zijn er een aantal uitspraken die, naar mijn mening, niet voldoende tot uiting komen in de praktijk;

- *Het onderwijs en de begeleiding naar jouw maat aan te passen.*
Jij gaat en staat voorop, jij krijgt je kansen, jij moet doen! Wij sluiten aan, ondersteunen en helpen jou waar nodig.

Uit bovenstaande blijkt dat de leerling belangrijk is op VSO de Velddijk. Wij gaan uit van de leerling en bieden onderwijs op maat. In de praktijk zie ik een ander beeld. Ik zal hiervan een aantal voorbeelden beschrijven.

Als een leerling start vindt er een observatieperiode plaats. Deze observatieperiode duurt ongeveer zes weken. Vervolgens vindt er een bespreking plaats: de eerste Individuele Ontwikkelingsplan bespreking (IOP). In deze bespreking wordt, samen met ouders, hulpverlening, gedragswetenschapper, school van herkomst en mentor, vastgesteld wat het voorlopige uitstroomperspectief is waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden en op welke manier. Hier worden doelen op de gebieden gedrag, leren, door- en uitstroom, in overleg opgesteld. Ik heb hierbij de leerling niet benoemd. In de onderbouw neemt een leerling alleen op diens verzoek deel aan deze bespreking. In de bovenbouw dient een leerling de bespreking bij te wonen. In de praktijk zie ik dat de leerling hier ook vaak niet aanwezig is. Als wij uit gaan van de leerling en een plan op maat maken, ga ik ervan uit dat, in dit proces, de leerling zelf zeker gehoord moet worden. Het IOP is het contract dat de leerling, samen met ouders en school, opstelt. Het vormt de basis voor het vormgeven van het onderwijs aan deze leerling.

De mentor is verantwoordelijk voor het gehele (zorg)proces rondom de leerling, hij is de spil. Hij kan hulp inschakelen van de gedragswetenschapper indien nodig. Over de manier waarop de begeleiding van de leerling er uit moet zien, zijn geen vaste

afspraken. Wat, hoe, wie, wanneer en waarom staat niet vast. Dit levert mij de volgende vragen op: Hoe geeft de mentor, samen met de leerling, vorm aan de ontwikkeling van de leerling, op een zodanige manier, dat de leerling uiteindelijk een passende plek in de maatschappij vindt? Welke rol speelt de leerling zelf in de doelen die opgesteld worden? Op welk moment worden deze doelen met de leerling besproken? Doordat de mentor de spil is en er geen vaste werkwijze is, liggen de kwaliteit en de kwantiteit van de uitvoer van dit op maat traject bij de mentor. Dit zorgt er in de praktijk voor dat er een wezenlijk verschil is in de manier waarop leerlingen begeleid worden door mentoren.

Ik hoor leerlingen vaker zeggen: “Wat leer ik hier nou?” “Laat mij maar naar huis gaan, ik leer hier toch niets.” Ik vind het jammer zulke uitspraken te horen. Onderwijs volg je voor jezelf. Een leerling zou moeten weten wat hij komt halen op onze school.

Mijn vraag is op welke manier sluit ik in mijn interactie, instructie en klassenmanagement het beste aan bij de genoemde basisbehoeften van de leerling? Om goed op deze basisbehoeften aan te kunnen sluiten ben ik afhankelijk van de ontwikkeling van de leerling. Waar staat deze leerling en hoe kan ik het beste aansluiten?

Ik zie dit ook terug in andere lessen. Wat komen leerlingen halen? Op welke manier sluit de docent aan bij de ontwikkeling en de vraag van de leerling?

Vanuit de voorbeelden en de vragen die de praktijk bij mij oproepen, stel ik de volgende hoofdvraag;

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk?

Om antwoord te kunnen krijgen op de hoofdvraag stel ik de volgende deelvragen;

- *Wat houdt eigenaarschap in en in hoeverre hebben stoornissen daar invloed op?*

- *In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling volgens de diverse betrokkenen (Leerlingen, ouders/verzorgers, MT/coördinatoren, gedragswetenschappers, mentoren/docenten bovenbouw en onderbouw)?*
- *Hoe speelt VSO de Velddijk in op dat eigenaar zijn van hun eigen ontwikkeling?*
- *Hoe sluit de docent in zijn handelen hierop aan?*

Ik ben tevreden als ik een antwoord heb op bovenstaande vragen. Ik wil dit antwoord bespreken met mijn collega's. Vervolgens hoop ik dat er een gezamenlijke werkwijze ontstaat die daadwerkelijk in de praktijk gedragen wordt. Ik verwacht dat dit onderzoek in beeld brengt dat de leerling nog niet voldoende eigenaar is van zijn ontwikkeling en de leerling nog te veel gestuurd wordt door anderen.

Hoofdstuk 2

Theoretische onderbouwing

“Eigenaarschap” wordt steeds meer een begrip binnen het onderwijs.

Wat houdt eigenaarschap precies in?

Wanneer kun je spreken van eigenaarschap en hoe kun je het stimuleren?

Ik heb geen passend antwoord op deze vragen kunnen vinden tijdens mijn zoektocht in literatuur of internet. In het bedrijfsleven wordt de term ook gebruikt. Ook daar kon ik geen heldere definitie vinden. Wel lees ik dat je in een zo vroeg mogelijk stadium mensen de gelegenheid moet geven om mee te denken. Op deze manier kan eigenaarschap gecreëerd worden (Kohnstamm, 2009). Hierdoor vergroot je de kans op betrokkenheid. Betrokkenheid zorgt ervoor dat leerlingen zich persoonlijk verantwoordelijk voelen. Hiermee stimuleer je het uiteindelijke eigenaarschap.

Het doel is dat leerlingen zich persoonlijk verantwoordelijk gaan voelen. Hierdoor richten ze zich niet op anderen, maar houden ze hun eigen doelen en prestaties voor ogen. Deze leerlingen werken aan taken die iets moeilijker zijn. Zij willen het liefst zelf de oplossing vinden om taken af te kunnen maken (Kohnstamm, 2009). Wanneer een ander een oplossing aandraagt, in plaats van de leerling zelf, zal dit de ontwikkeling van de leerling vertragen. Daarom is het beter dat de leerling zijn ontwikkeling zoveel mogelijk in eigen hand neemt.

Hoe zorg je ervoor dat een leerling zijn eigen denken en handelen leert te sturen?

Centraal hierin staat de leerling zelf. Hij vraagt zich af “Wie ben ik?”, “Wat wil ik?”, “Wat kan ik?”. Zo neemt hij zijn leren in eigen hand, met als gevolg een hogere mate van zelfstandigheid.

Adema, de Haan en van Meegen (2007) geven aan dat het werken met portfolio's leerkrachten helpt anders om te gaan met het leren van leerlingen. Door te werken met een portfolio nemen leerlingen zelf meer initiatief en stimuleer je een cultuur waarin zelfverantwoordelijk leren vanzelfsprekend is. Door het werken met een portfolio krijgt een leerling inzicht in zijn eigen ontwikkeling. Hij kijkt meer naar

zichzelf dan dat hij zich vergelijkt met anderen. De leerling krijgt een duidelijk beeld van wat hij weet, kan en begrijpt en kan hierdoor aangeven wat hij geleerd heeft. *'It's the reflection that makes the portfolio'* (Belgrad, Burke & Fogarty, 2008). Door te reflecteren vergroot de leerling zijn zelfvertrouwen en gevoel van competentie. Dit bevordert de motivatie voor en de betrokkenheid bij het leren. De leerling krijgt zijn eigen leerproces beter in beeld. De leerling leert zich af te vragen wat hij geleerd heeft en hoe hij dit heeft aangepakt. Werken met portfolio's bevordert de samenwerking tussen de leerlingen onderling, samenwerking met de leerkrachten en de communicatie met de ouders. Op basis hiervan kan de leerling zijn nieuwe leerdoelen plannen.

De leerkracht speelt bij dit leerproces een centrale rol. Het is aan hem om in beeld te brengen wat leerlingen nodig hebben. Belangrijk hierbij is de beginsituatie, de onderwijsvraag, de manier van leren en de aanpak die het best bij de leerling past. 'Is de leerling gemotiveerd? Als hij vastloopt snapt hij dan waarom? Staat hij open voor ondersteuning? Welke strategieën heeft de leerling nodig om verder te kunnen komen? Welke past het beste bij hem?' De leerkracht moet het antwoord op dit soort vragen vervolgens gaan vertalen naar een passende begeleidingsstijl. Hij moet kunnen inschatten of aansturen passend is, of hij met coachen kan volstaan of dat hij zaken kan delegeren door de leerling in te zetten als maatje of tutor.

Oplossingsgericht werken is een andere benadering in de omgang met jonge mensen en het leerproces zelf. Een benadering gebaseerd op respect voor de leerling als individu en geloof in eigen kunnen en eigen capaciteiten (Sjoblom, Furman & Balkom, 2008). Volgens Bannink (2009) richt oplossingsgericht werken zich niet op het probleem, maar stimuleert deze aanpak het stellen van vragen als: "Wat wil je voor het probleem in de plaats?" "Wat is je doel?" "Wat werkt al in de goede richting?". De oplossingsgerichte professional, richt zijn blik op de toekomst, geeft geen adviezen maar stelt in plaats daarvan vragen. Hij acht de leerling zelf voldoende competent om zijn eigen doelen te formuleren, oplossingen te bedenken en deze uit te voeren. Beumer-Peeters (2010) beschrijft in "Mission Possible" een programma dat bestaat uit elf stappen die jongeren kunnen ondersteunen bij het vinden, stellen en behalen van doelen. Een programma dat geschikt is voor jongeren in de leeftijd van elf tot achttien jaar. Voor het vinden van doelen, het verkrijgen en

behouden van de motivatie om deze te bereiken geeft Mission Possible handvatten aan de leerkracht. Cauffman en van Dijk (2010) geven aan dat het doel van de leerling de voedingsbodem is voor het optreden van de leerkracht. In de beginsituatie is het belangrijk om eerst vast te stellen of er sprake is van een beperking of een probleem. De eersten begrenzen het speelveld, de laatsten vormen de uitdaging.

Op een cluster vier school zitten leerlingen met een (ernstige) gedragsstoornis en/of psychische problematiek. Heeft de stoornis invloed op de (on)mogelijkheid op eigenaarschap? In tegenstelling tot Stevens (1997) die uitgaat van drie basisbehoeften (relatie, competentie en autonomie), gaat het volgens Lieshout (2009) vooral om het scheppen van een pedagogisch klimaat, dat tegemoet komt aan vier basisbehoeften van ieder mens: relatie, competentie, autonomie en echtheid / betekenisvolheid. Kok (2005) voegt hieraan toe dat: de organisatorische aanpak, groepsindeling, klimaat en situatiehantering belangrijk zijn. Mijn mening sluit aan bij het bovenstaande. Alle leerlingen, met of zonder stoornis, hebben vier basisbehoeften. Het is van belang dat de leerkracht zich realiseert met welke stoornis hij te maken heeft en wat dit betekent voor het leren van de leerling. Van der Doef (1997) heeft dit schematisch weergegeven (bijlage Afbeelding 1 blz. 46).

Het is al een grote uitdaging om eigenaarschap te realiseren bij één leerling. Maar hoe pak je dat aan als je het over een groep leerlingen hebt? Met een groep leerlingen moet je zo communiceren dat zij steeds meer eigenaar worden van hun leerproces. Kan dat wel met een groep? Hoe pak ik dat dan aan? Leerlingen kunnen, via groepsinstructies bewust gemaakt worden van hun doelen en aanpak. Spencer (2010) beschrijft dit proces in de vorm van coöperatieve werkvormen. Deze werkvormen zijn erop gericht leerlingen te leren communiceren over hun leren. Hierdoor worden zij bewuster van hun sterke en zwakke kanten en leren ermee om te gaan. De leerkracht zal in zijn instructie moeten differentiëren, zodat deze past bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Dit alleen is niet genoeg, tevens zal in die instructie nadrukkelijk het leren leren naar voren moeten komen. Het pedagogisch klimaat moet dit wel mogelijk maken, de sfeer in de groep moet er een zijn van 'veilig voelen'. Ook hier ligt een taak voor de leerkracht. Baltussen, Clijsen en Leenders (2003) bespreken de pedagogische matrix; relatie, competentie en autonomie versus interactie, klassenmanagement en instructie. Dit geeft de leerkracht een mogelijkheid

om in beeld te brengen wat goed gaat en waar mogelijkheden ter verbetering liggen. Het doel is om te komen van structureren naar zelf reguleren door aan te sluiten bij dat wat de leerling nodig heeft.

Valt er nog wat te halen in het buitenland?

Een voorbeeld van een onderwijsconcept waarin eigenaarschap naar voren komt op de manier zoals ik hierboven heb beschreven is dat van de Met school uit Amerika. Littky (2004) gaat ervan uit dat leren persoonlijk is. Leren is leren hoe te denken. Leren is niet onthouden maar gebruik maken van je hersenen (mindfulness). Het onderwijs zou er voor moeten zorgen dat we mindfull leren. Deze gedachte ligt ten grondslag aan het Big Picture Learning onderwijsconcept. Dit onderwijsconcept wordt uitgevoerd in de Big Picture schools (Levine, 2002).

Deze scholen kenmerken zich door kleinschaligheid en persoonlijke aandacht. De mate van succes van deze scholen hangt samen met de wijze waarop zij onderstaande punten in de schoolorganisatie weten te integreren:

- Een persoonlijk ontwikkelingsplan voor elke leerling vanuit talenten, interesses en behoeften.
- Leren vanuit de praktijk.
- Beoordelen aan de hand van voortgangscriteria in plaats van cijfers.
- Kleinschalige schoolorganisaties die zorgen voor veiligheid.
- Een vaste leergroep / coach voor elke leerling.
- Leerlingen betrekken bij schoolbeleid.
- Het betrekken van de familie bij het leren.

Een onderwijsconcept uit Zweden, de Kunskapsskolan² (bijlage Afbeelding 2 blz. 46), heeft dezelfde uitgangspunten als de Big Picture schools. Er is echter ook een duidelijk verschil tussen beide concepten. De kunskapsskolan verdeelt de lesstof in stappen, de leerling volgt deze stappen op weg naar zijn doel, in zijn eigen tempo. Gedurende de weg vinden er ook beoordelingen plaats. Het concept biedt op deze manier meer structuur.

² Kunskapsskolan. Educational concept. Verkregen op 29 mei 2012, via <http://www.kunskapsskolan.se/foretaget/inenglish/educationalconcept.4.1d32e45f86b8ae04c7fff260.html>

Inclusie

Inclusie is het integreren in de samenleving van achtergestelde groepen, op basis van gelijke rechten en plichten. De begrippen inclusie en integratie vullen elkaar aan in de hedendaagse maatschappij. Inclusie binnen het onderwijs betekent voor mij, zorgen dat het onderwijs zo wordt vormgegeven dat iedere leerling eraan kan deelnemen, niemand uitgezonderd. Iedere leerling verdient een volwaardige plek binnen de maatschappij. Een recente ontwikkeling is het passend onderwijs. Alle leerlingen hebben recht op een onderwijsplek die bij hun past. Als dat kan binnen het reguliere onderwijs dan heeft dat mijn voorkeur, mits de leerling de extra begeleiding ontvangt die hij nodig heeft. Het speciale onderwijs verliest zijn functie niet voor die leerlingen die het echt niet redden in het regulier onderwijs. Deze ontwikkeling sluit aan bij mijn visie op onderwijs; uitgaan van de leerling, de leerling centraal stellen. Stelt het passend onderwijs de leerling centraal? Ik vraag mij af of het regulier onderwijs hier klaar voor is? Krijgen de leerlingen niet de begeleiding die ze nodig hebben dan komt inclusie in het geding. Als je uit gaat van de leerling binnen je onderwijs, kun je spreken van inclusie. Als je samen met de leerling een plan maakt, dat uit gaat van de interesse en talenten, zal het aanbod betekenisvol zijn voor die leerling. Dit betekent dat zijn motivatie zal toenemen. Als de leerling steeds meer inzicht krijgt in zijn denken en handelen leidt dit tot een hogere mate van zelfstandigheid (eigenaarschap). Mijn zoektocht naar inclusie richt zich, naast het reguliere onderwijs ook op het Special onderwijs. Dit uit zich in mijn onderzoeksvraag waarin ik mij afvraag in hoeverre leerlingen eigenaar zijn van hun ontwikkeling. Elke leerling verdient de kans op een volwaardige plek in de samenleving.

Hoofdstuk 3

Onderzoeksmethodologie

In de inleiding en hoofdstuk 1 heb ik beschreven hoe mijn onderzoeksvraag tot stand is gekomen. In dit hoofdstuk zal ik uitleggen hoe ik te werk ben gegaan. Voorafgaand aan de uiteindelijke formulering van mijn onderzoeksvraag ben ik met verschillende collega's in gesprek gegaan. Wandelganggesprekken en informele gesprekken over de onderzoeksvraag om er achter te komen of deze door meerderen gedragen wordt. Ook heb ik een gesprek gevoerd met mijn afdelingsleider en de directeur. In mijn gesprek met de directeur bleek dat mijn onderzoeksvraag breed gedragen wordt. Naar aanleiding van de studiedag met als kernthema "Zorg & begeleiding", kwam mijn vraag als aandachtspunt naar voren (bijlage blz. 47 en 50). Deze studiedag was ingezet omdat de school in beweging is met betrekking tot de zorgstructuur en alles daarom heen. We willen steeds meer uitvoering geven aan de ontwikkeling; leerling centraal, mentor als spil en de deskundigen als vliegwiel. Hierbij de opmerking dat juist in deze opsomming de mentor als meest deskundige gezien moet worden! Binnen deze studiedag lag de nadruk op de veranderende rol van de mentor, met aandacht voor de IOP bespreking. In het gesprek met de directeur bleek dat mijn onderzoek daadwerkelijk wordt ingezet binnen school (bijlage blz. 51). Bij het inspectie onderzoek in oktober hebben wij als school o.a. de volgende aandachtspunten gekregen:

- De school stelt het handelingsplan vast in overeenstemming met de ouders en leerling.
- De teamleden maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.
- De leraren leggen duidelijk uit.
- De leraar stemt de instructie en verwerking af op de onderwijsbehoefte van de leerling.

Bij het onderzoek dat ik ga verrichten stel ik mij de volgende hoofdvraag:

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

Om antwoord op deze vraag te kunnen krijgen maak ik gebruik van de volgende deelvragen:

- *Wat houdt eigenaarschap in en in hoeverre hebben stoornissen daar invloed op?*
- *In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling volgens de diverse betrokkenen (Leerlingen, ouders/verzorgers, MT/coördinatoren, gedragswetenschappers, mentoren/docenten BB en OB)?*
- *Hoe speelt VSO de Velddijk in op dat eigenaar zijn van hun eigen ontwikkeling?*
- *Hoe sluit de docent in zijn handelen hierop aan?*

Ik heb gekozen voor de onderzoeksmethode “survey – onderzoek” (Harinck, 2010). De keuze voor deze methodiek kwam voort uit het feit, dat dit type onderzoek erop is gericht erachter te komen hoe mensen ergens over denken, hoe ze handelen, wanneer ze wat doen. Tevens wordt er vaak gekeken hoe subgroepen in de onderzochte groep verschillen met betrekking tot het onderzoekonderwerp. Deze methode geeft mij de mogelijkheid om een brede groep te bevragen en tevens de gegevens van de subgroepen naast elkaar te leggen. Dit zorgt er voor dat ik antwoord kan krijgen op mijn hoofd- en deelvragen. De volgende subgroepen ga ik betrekken bij mijn onderzoek: leerlingen, ouders/verzorgers, MT/coördinatoren, gedragswetenschappers, mentoren/docenten OB en mentoren/docenten BB. Dit ga ik doen door vier verschillende enquêtes te maken, aangepast aan de subgroepen (zie bijlage blz. 53 t/m 89). Ik zal beginnen met de mentoren/docenten, om vervolgens vanuit die enquête, de andere enquêtes te ontwikkelen. Dit om ervoor te zorgen dat de resultaten met elkaar vergeleken kunnen worden. Wat ik graag van betrokkenen wil weten is hoe zij vinden dat het nu gaat met betrekking tot het eigenaarschap. Hoe zouden zij de rol van de leerling in de IOP besprekingen en de manier waarop de begeleiding plaatsvindt graag zien. Ik ga gebruik maken van open, gesloten, meerkeuze vragen en stellingen. Op deze wijze hoop ik voldoende informatie te verkrijgen en er tevens voor te zorgen dat het voor de geënquêteerden afwisselend is om in te vullen. Dit verhoogt tevens de betrouwbaarheid.

Ik ga alle leerlingen van de bovenbouw bevragen. Ik trek een week uit om de enquête persoonlijk af te nemen. Ik zal elke klas bezoeken en de leerlingen bevragen

die op dat moment aanwezig zijn. Ik kies voor de theorie uren omdat op deze momenten de mentorgroep bij elkaar zit. Ik zal in elke klas dezelfde instructie geven en er zo voor zorgen dat de leerlingen de enquêtes op gelijke wijze gaan invullen. Tevens geeft het mij de mogelijkheid om vragen van leerlingen te kunnen beantwoorden en in mijn antwoorden neutraal te blijven. Hierdoor voorkom ik dat mijn antwoord de enquête kleurt.

De ouders/verzorgers van alle bovenbouw klassen bevraag ik via een enquête, vergezeld van een toelichtende brief, op de avond van de rapportbesprekingen. Ik zal alle bovenbouwmentoren persoonlijk benaderen met enquêtes en hen een toelichtende brief geven voor de ouders/verzorgers. Verder ga ik de mentoren vragen om de enquêtes die niet ingevuld zijn af te geven bij de administratie. De enquêtes kunnen dan aan de overige ouders toegestuurd worden. Ik hoop op deze manier de meeste ouders/verzorgers te bereiken. Tevens zal ik beschikbaar zijn om, net als bij de leerlingen, eventuele vragen te beantwoorden.

MT/coördinatoren, gedragswetenschappers, mentoren/docenten OB en mentoren/docenten BB ga ik bevragen op de studiedag. Dit betekent dat ik de mensen een enquête geef die op dat moment aanwezig zijn. De enquête staat als laatste punt op de agenda. Ik ga vragen de enquête ter plekke in te vullen. Ik zal een toelichting geven en ben beschikbaar voor vragen. Ik zal de verschillende geledingen expliciet verzoeken om niet met elkaar in overleg te gaan, zodat de enquête zo persoonlijk mogelijk wordt ingevuld.

Ik houd op de volgende manieren rekening met ethiek. Bij de enquête voor ouders/verzorgers voeg ik een brief toe, waarin staat dat ik erop toe zal zien, dat er met de gegevens discreet wordt omgegaan en de enquête anoniem ingevuld kan worden. Bij de overige groeperingen zal ik dit mondeling toelichten. Ik zal erop toe zien dat de enquête zonder onderling overleg worden ingevuld. De vragen van mijn enquêtes zal ik door meerdere mensen kritisch laten bekijken om er zeker van te zijn dat ze antwoord kunnen geven op mijn onderzoeksvragen. Ik zal de vragen zo formuleren dat ik de antwoorden van de verschillende groeperingen naast elkaar kan leggen en kan vergelijken. Tot slot zal ik bij mijn vraagstelling rekening houden met het niveau van de subgroep.

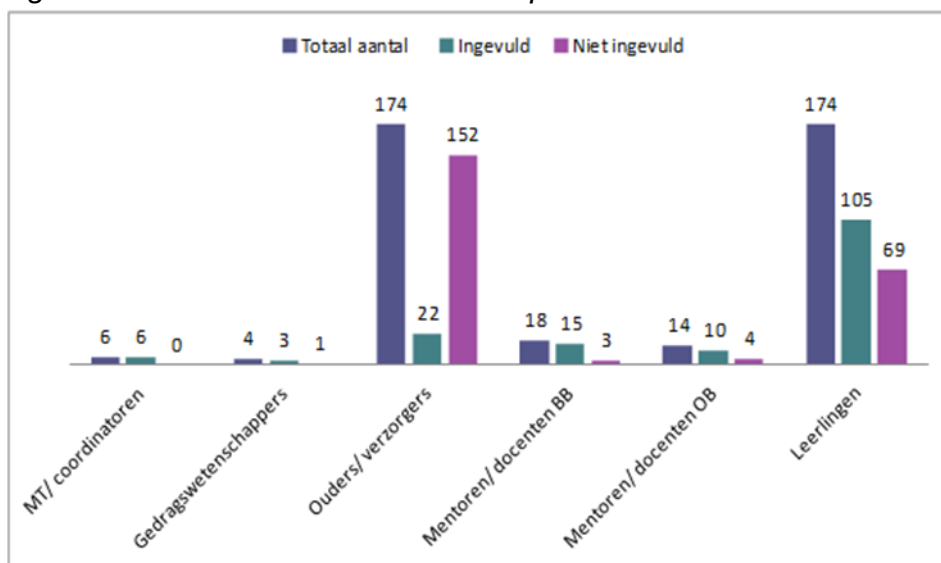
Om uiteindelijk tot een betrouwbaar onderzoeksresultaat te komen ga ik de volgende groeperingen bevragen: leerlingen, ouders/verzorgers, MT/coördinatoren, gedragswetenschappers, mentoren/docenten BB en mentoren/docenten OB. Hierdoor zorg ik voor triangulatie. Verder ga ik gebruik maken van verschillende informatiebronnen namelijk informatie uit: wandelgangengesprekken, het gesprek met de locatieleider en directeur, de opbrengst van de studiedag, het inspectierapport en de enquête. Ook hierdoor zorg ik voor triangulatie.

Hoofdstuk 4

Data analyse en resultaten

In dit hoofdstuk presenteer ik de resultaten van mijn onderzoek. Ik geef een korte toelichting op de omstandigheden die van invloed waren op het verloop van mijn onderzoek. Vervolgens geef ik een feitelijke presentatie van de data. Hierna licht ik de resultaten op hoofdlijnen toe en analyseer ik de antwoorden.

Figuur 1 Overzicht deelname enquêtes

Uit bovenstaande grafiek kan ik de volgende gegevens af lezen:

Er is relatief veel respons gekomen vanuit het MT en de gedragswetenschappers. Er is relatief weinig respons gekomen vanuit de ouders/verzorgers. Dit zorgt ervoor dat ik de data afkomstig van deze groep voorzichtig moet hanteren, daar ze mogelijk niet representatief zijn. Mogelijk zegt dit iets over de betrokkenheid van de ouders/verzorgers? Bij het afnemen van de enquêtes bleken de vragen voor ouders/verzorgers moeilijk te zijn. Ze stelden veel vragen en gaven aan dat ze de vragen lastig vonden.

De vragen in de enquêtes, gericht op internaliserende of externaliserende groepen, bleken verwarrend te zijn voor alle betrokkenen. Het zijn termen die wij intern gebruiken om een onderverdeling te maken.

De hoofdvraag die ik stel binnen dit onderzoek is:

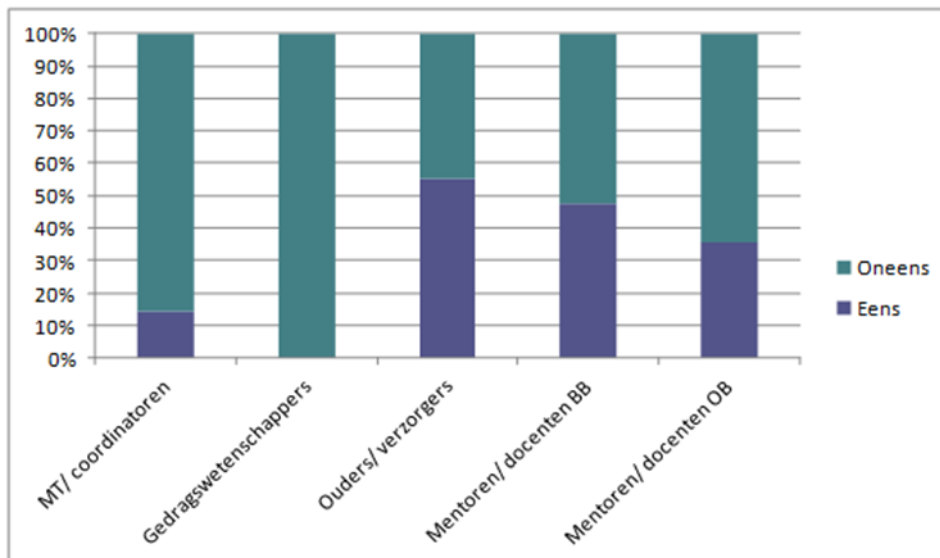
In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

De deel vragen zijn:

Wat houdt eigenaarschap in en in hoeverre hebben stoornissen daar invloed op?

Uit de kwalitatieve gegevens haal ik dat alle betrokken groepen verantwoordelijkheid en zelfbewust zijn onder eigenaarschap verstaan. Daarnaast denken ouders/ verzorgers aan gedrag en mentoren/ docenten aan zelfstandigheid. De andere subgroepen benoemen vaardigheden (bijlage Figuur 31 blz. 131).

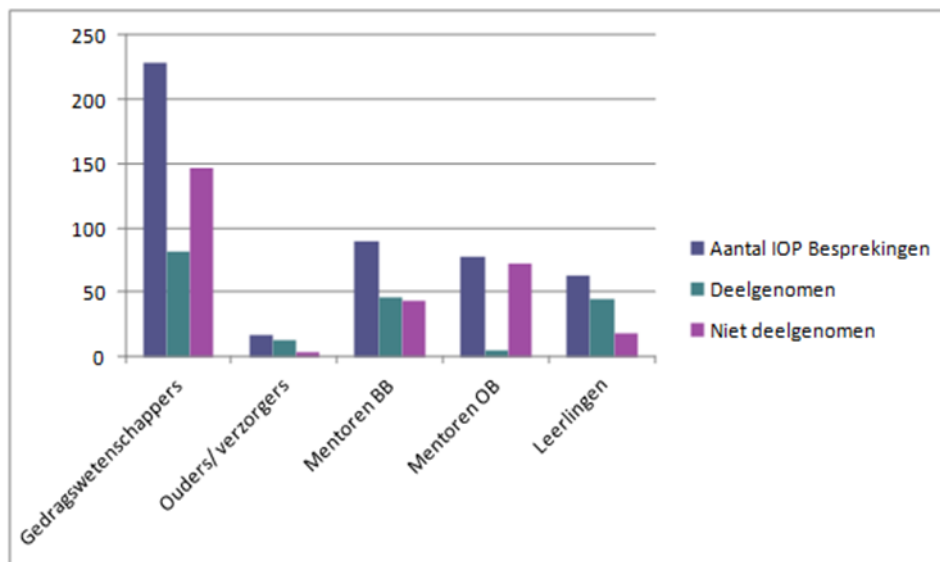
Figuur 36 De stoornis van een leerling bepaalt of een leerling wel of niet in staat is om zijn leerproces te bewaken

Op de vraag of een stoornis bepaalt of een leerling zijn leerproces zelf kan sturen, geven ouders/verzorgers 65% en mentoren/docenten BB en OB respectievelijk 48% en 35% aan het hiermee eens te zijn. Dit in tegenstelling tot de andere groepen. Uit kwalitatieve gegevens haal ik bij het antwoord 'eens' dat de mate van inbreng wordt bepaald door de stoornis. Bij het antwoord 'oneens' lees ik dat de mate van inbreng niet wordt bepaald door de stoornis (bijlage Figuur 36 blz. 137). Bij de vraag of internaliserende en externaliserende leerlingen zelf hun didactische doelen kunnen bepalen, blijkt de uitslag bijna identiek te zijn (bijlage Figuur 38 en 39 blz. 141 en 143). Dit geldt ook voor de vraag of internaliserende en externaliserende leerlingen zelf hun uitstroomprofiel kunnen bepalen (bijlage Figuur 40 en 41 blz. 145 en 147). Wanneer ik deze figuren vergelijk komen de percentages overeen met die van Figuur 36.

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling volgens de diverse betrokkenen (Leerlingen, ouders/verzorgers, MT, gedragswetenschappers, mentoren/docenten BB en OB)?

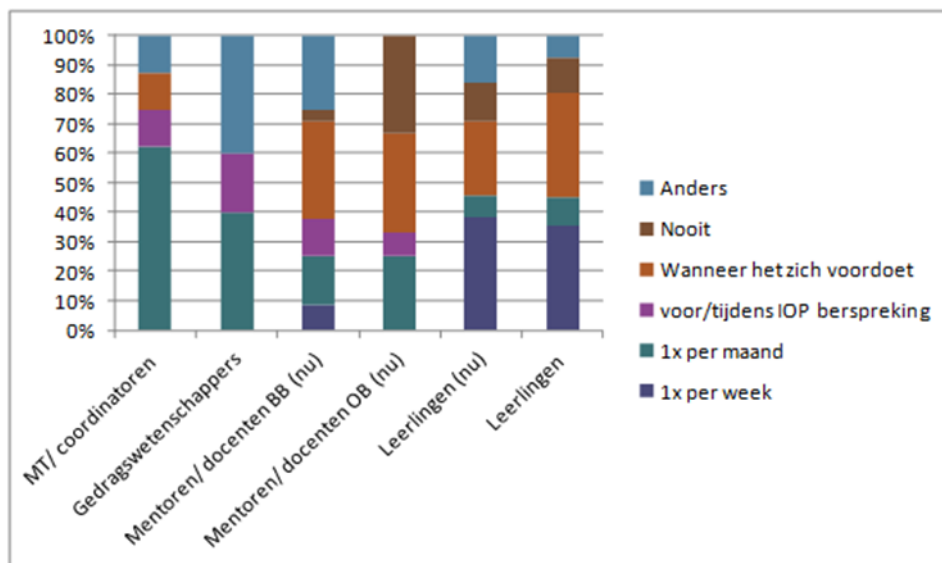
Figuur 2 Overzicht deelname IOP bespreking (1)

De gedragswetenschappers en mentoren OB geven aan dat het merendeel van de leerlingen niet aanwezig is geweest bij de IOP bespreking. Als ik vervolgens kijk naar de rol die de leerling speelt in de IOP bespreking blijkt dat er verschillend naar deze rol gekeken wordt (bijlage Figuur 3 blz. 92). In de IOP bespreking worden zowel de pedagogische als de didactische doelen bepaald. Bij het bepalen van deze doelen

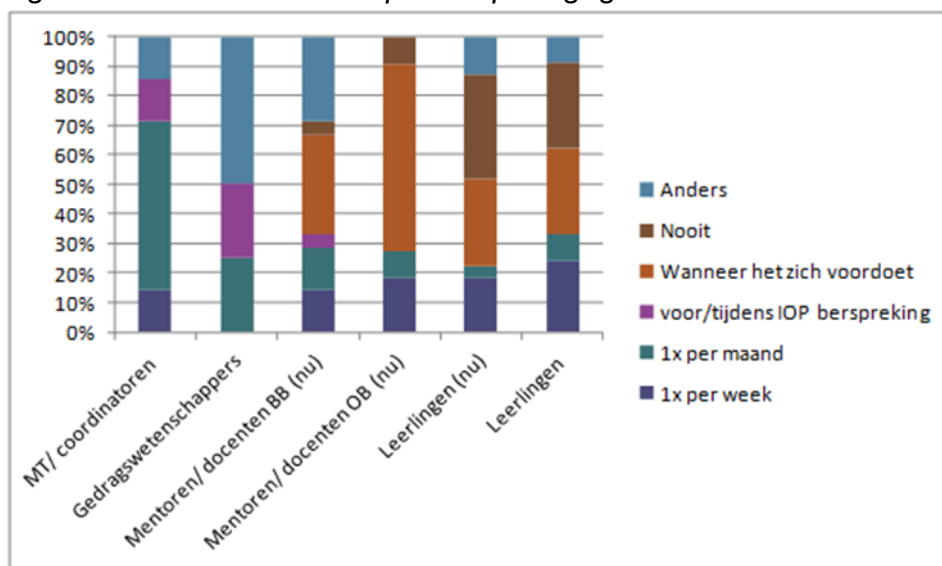
worden de gedragswetenschapper, mentor, ouders en leerling door alle groepen benoemd als bepalende personen (bijlage Figuur 5 en 7 blz. 95 en 96). De mentoren/docenten OB geven de leerling een minder prominente rol bij het bepalen van didactische doelen. Bij het bepalen van de pedagogische doelen kennen ze de leerlingen geen rol toe.

Figuur 10 Overzicht bespreken didactische doelen

Van de leerlingen wil 35% de didactische doelen één keer per week bespreken (Figuur 10). Dat zie ik niet terug bij de andere groepen. MT/coördinatoren zien dit graag één keer per maand. Als ik kijk naar frequentie van de te bespreken pedagogische doelen zie ik dat de verschillende groepen anders hierover denken (Figuur 15). Behalve de gedragswetenschappers willen alle groepen de doelen één keer per week bespreken. MT/coördinatoren en gedragswetenschappers zien dit graag één keer per maand of voor/tijdens een IOP bespreking.

Figuur 15 *Overzicht bespreken pedagogische doelen*

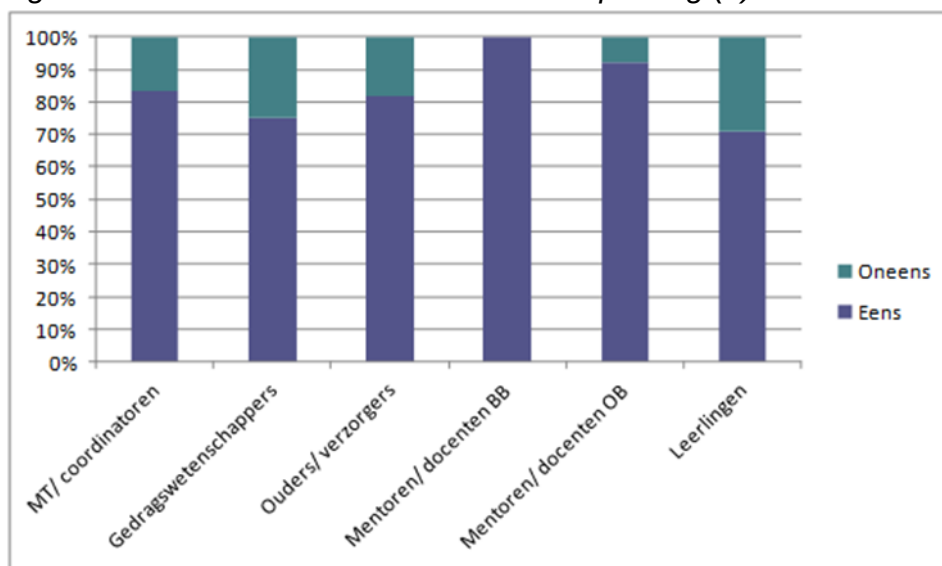
58% van de leerlingen geeft aan inbreng te hebben gehad bij het bepalen van de leerweg. 80% hiervan geeft aan tevreden te zijn met deze inbreng (bijlage Figuur 18 blz. 110). De kwalitatieve gegevens zeggen mij dat leerlingen die geen inbreng hebben gehad aangeven dat doelen bepaald zijn door anderen.

Hoe speelt VSO de Velddijk in op dat eigenaar zijn van de eigen ontwikkeling?

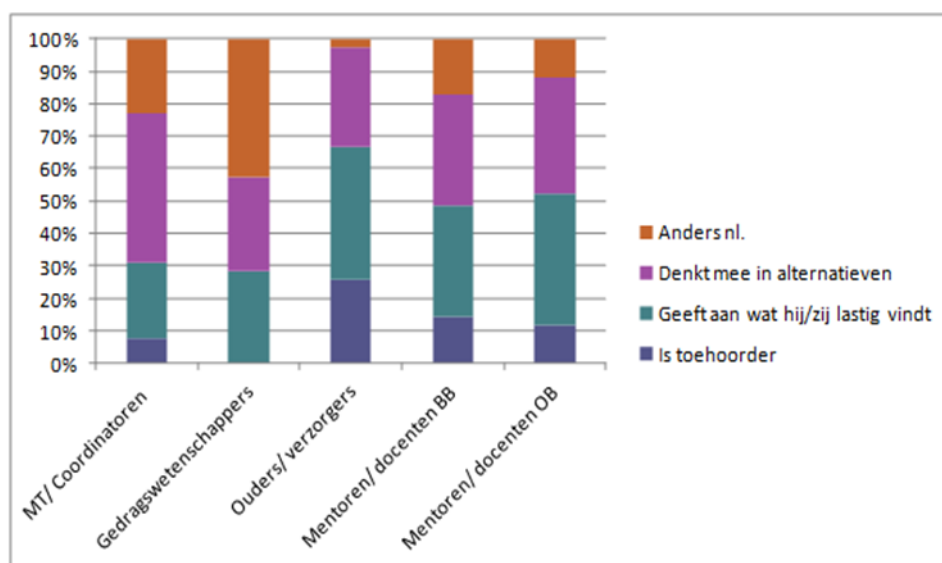
Het wel of niet deelnemen aan de IOP bespreking is ook voor deze deelvraag belangrijk. Daarvoor verwijs ik naar Figuur 2 Overzicht deelname IOP bespreking (1). In Figuur 37 lees ik af dat alle groepen het belangrijk vinden dat de leerling aanwezig is bij de IOP bespreking. De mensen die 'oneens' aangegeven hebben doen dit omdat ze vinden dat leerlingen zelf over hun aanwezigheid moeten beslissen.

De gegevens vertellen mij dat alle groepen vinden dat de leerling in de IOP bespreking mee moet denken in alternatieven en aan moet geven wat hij lastig vindt (Figuur 4). Ze vinden daarbij dat een goede organisatie van een IOP bespreking een voorwaarde is. Een goede organisatie zou dus, op basis van deze gegevens, inhouden: een voorbespreking, de leerling uitnodigen en de leerling centraal stellen (bijvoorbeeld dat de gesprekleider zich richt tot de leerling).

Figuur 37 *Overzicht deelname IOP bespreking (2)*

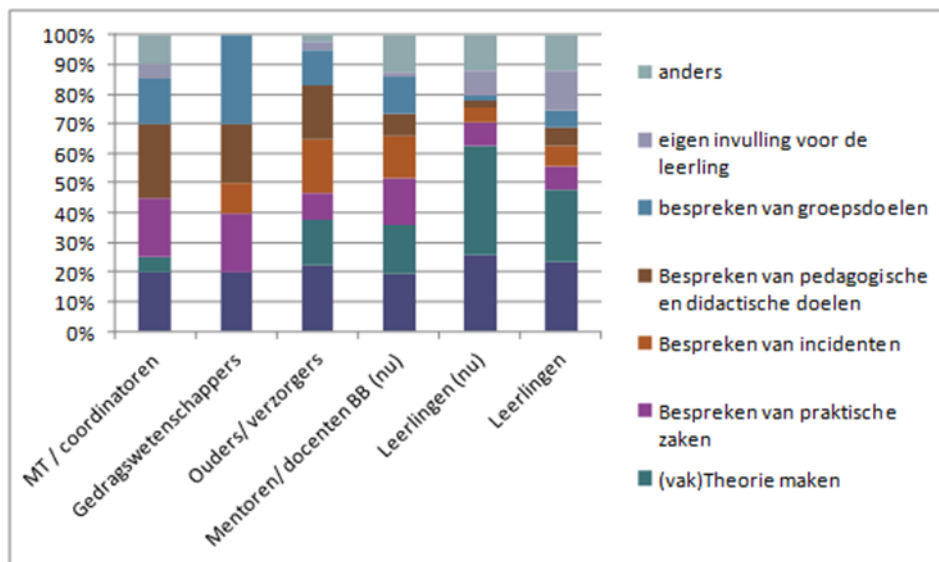
Figuur 4 *Overzicht wenselijke rol van de leerling in de IOP bespreking*

Als ik naar de mening van de subgroepen kijk komt deze overeen als het gaat om het bepalen van didactische en pedagogische doelen (bijlage Figuur 6 en 8 blz. 95 en 97). Alle groepen geven de gedragswetenschapper, mentor, ouders en leerling hier een rol in. Op de vraag ‘Wat is er voor nodig om dat te bereiken?’, leveren de kwalitatieve gegevens het volgende op. Alle groepen geven aan dat het uitstroomprofiel duidelijk moet zijn. Voor het bepalen van de didactische doelen zijn mentorbevindingen en testen/toetsen nodig. Voor de pedagogische doelen zou

gewerkt moeten worden aan meer inzicht bij de leerling zelf door middel van communicatie. Een zinvolle toevoeging van de mentoren/docenten BB en OB is dat er meer overlegmomenten nodig zijn, ook met de gedragswetenschapper.

Figuur 19 Overzicht invulling eerste drie lesuren op maandagochtend

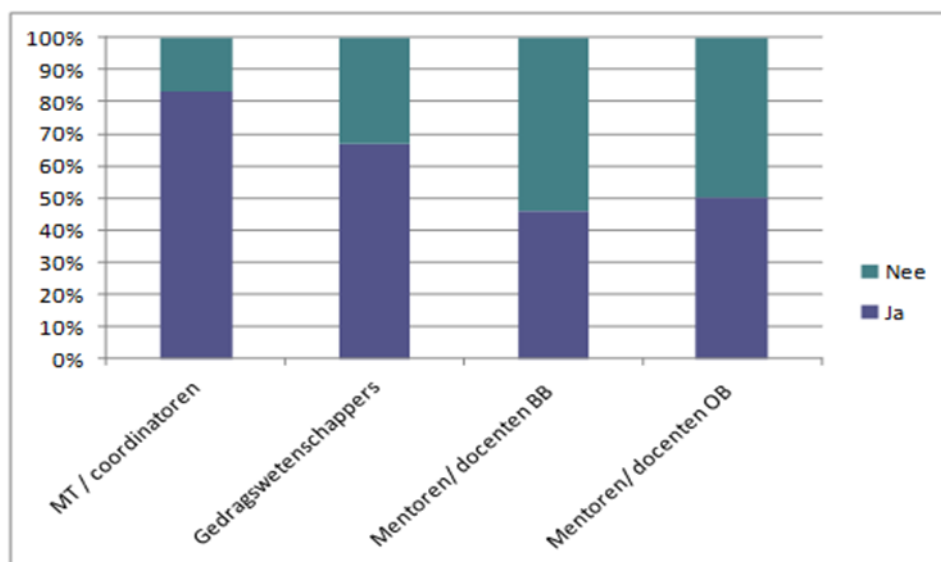

Mij valt op dat de eerste drie lesuren op maandagochtend door alle groepen anders worden ingevuld. Het bespreken van pedagogische en didactische doelen vinden MT/coördinatoren, gedragswetenschappers en ouders belangrijker dan mentoren/docenten BB en leerlingen (Figuur 19).

Een opvallend verschil is het feit dat het grootste deel van MT /coördinatoren en gedragswetenschappers aangeeft dat het belangrijk is dat er een vaste aanpak komt, terwijl maar de helft van de mentoren deze mening deelt (Figuur 25). De kwalitatieve gegevens geven hier meer duidelijkheid over: MT/coördinatoren en gedragswetenschappers geven aan dat een structuur (gezamenlijk kader) inzetbaarheid binnen verschillende afdelingen op kan leveren en dat dan de individuele begeleiding van de leerling beter te monitoren is. Degenen die niet voor een vaste aanpak zijn noemen dat niet iedere leerling hetzelfde is. Mogelijk bepaalt deze denkwijze tevens de keuze voor de invulling van de uren op de maandagochtend (Figuur 19). Op de vraag waar eenzelfde aanpak aan bij zou

kunnen dragen komt naar voren dat dit uniformiteit, duidelijkheid en handvatten oplevert.

Figuur 25 Overzicht behoefte vaste aanpak

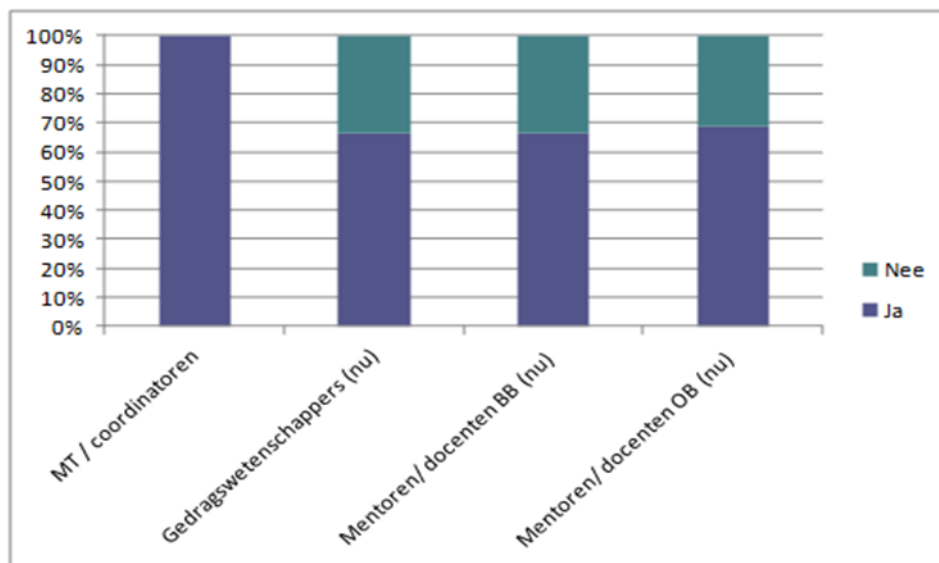

Hoe sluit de docent in zijn handelen hierop aan?

De docenten bespreken de didactische en pedagogische doelen zowel klassikaal als individueel (bijlage Figuur 12 en 14 blz. 102 en 104). Zij geven aan dat sommige doelen persoonlijk zijn en dus individueel besproken worden. Ik haal hieruit dat een klassikale bespreking op levert dat de leerlingen zicht krijgen op elkaars problematiek en daarmee begrip krijgen voor elkaar. Een voorwaarde hiervoor is een klassensfeer van onderling respect.

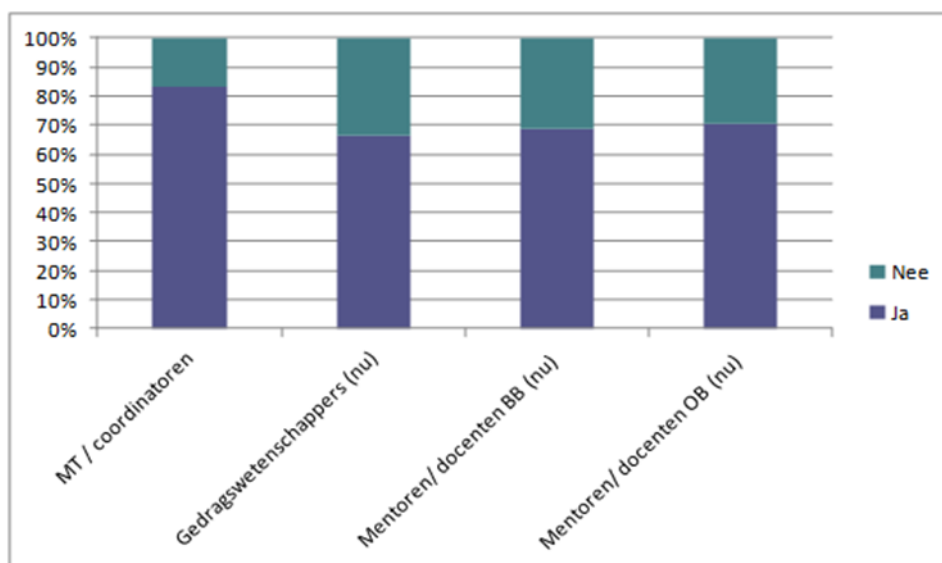
MT/coördinatoren vinden dat docenten van de didactische doelen van leerlingen op de hoogte moeten zijn, terwijl maar 65% van de mentoren/docenten aangeven op de hoogte te zijn van deze didactische doelen (Figuur 26). De mentoren/docenten die aangeven dat ze niet op de hoogte zijn noemen als reden dat het gaat om veel leerlingen. Op de vraag hoe je dit terug zou zien in het handelen noemen MT/coördinatoren en gedragswetenschappers de lesplanners en de aanpak (instructie). Gedragswetenschappers benoemen dat er niet altijd voldoende zicht is op de afstemming tussen de capaciteiten van de leerling en het lesaanbod. Dit zorgt ervoor dat het lesaanbod niet goed aansluit bij de leerling.

Figuur 26 Op de hoogte zijn van didactische doelen

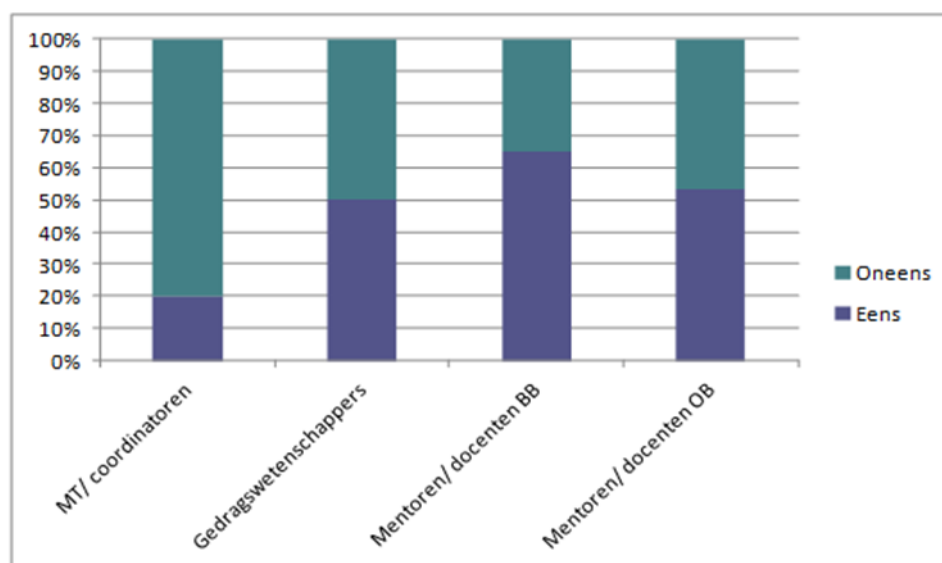

70% van de mentoren/docenten, geeft aan op de hoogte te zijn van de pedagogische doelen. 68% van het MT/coördinatoren en gedragswetenschappers geeft aan dit belangrijk te vinden (Figuur 29). De mentoren/docenten die aangeven dat ze niet op de hoogte zijn van de doelen noemen als reden dat het gaat om veel leerlingen en dat er veel pedagogische doelen in het IOP staan. Op de vraag hoe je het op de hoogte zijn van de pedagogische doelen terug ziet in het handelen noemt het MT/coördinatoren het groepsplan en het feit dat de leerling bezig is met de leerinhoud die in het IOP staat vermeld. Mentoren/docenten hebben het dan over gedragscorrecties en het bespreken van het gedrag. Waaraan zie je dat mentoren/docenten niet op de hoogte zijn? De gedragswetenschappers geven aan dat er te veel wordt gesteld, 'dat moet hij kunnen'.

Figuur 29 Op de hoogte zijn van pedagogische doelen

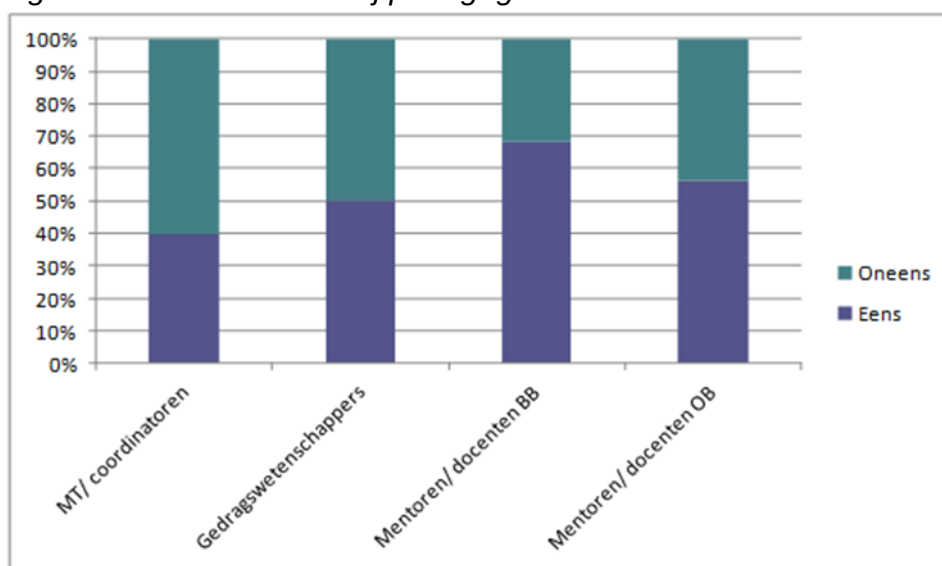
Figuur 44 Aansluiten bij didactische doelen in de les

65% van de docenten BB en 52% van de docenten OB vindt dat ze aansluiten bij de didactische doelen van de leerling bij het geven van de lessen (Figuur 44). MT/coördinatoren zijn van mening dat 20% van de docenten aansluiten bij de didactische doelen van de leerling. De MT/coördinatoren die aangeven dat docenten niet aan sluiten bij de didactische doelen geven aan dat er sterker ingestoken kan worden op didactisch handelen en de methode nog te veel bepalend is. De gedragswetenschappers geven aan dat dit docentaafhankelijk is. Mentoren/ docenten BB en OB benoemen het groot aantal leerlingen en dus ook het grote aantal doelen.

Het merendeel van de docenten BB en OB vindt dat ze aansluiten bij de pedagogische doelen van de leerling tijdens het geven van de lessen (Figuur 45). Wat opvalt is dat het MT/coördinatoren vindt dat maar 40% aansluit bij de pedagogische doelen van de leerling. De groepen die aangeven niet aan te sluiten bij de pedagogische doelen zeggen dat ze hier wel naar streven, maar de inhoud van het IOP niet terug te zien is in de les.

Figuur 45 Aansluiten bij pedagogische doelen in de les

Hoofdstuk 5

Conclusies

In dit hoofdstuk trek ik conclusies en beschrijf ik de daaruit voortkomende aanbevelingen. Dit doe ik door antwoorden te formuleren op de deelvragen op grond van de gegevens die de enquêtes mij opgeleverd hebben en een beschrijving van hoe die gegevens aan de literatuur gerelateerd kunnen worden.

Ik formuleer eerst antwoorden op de deelvragen;

- *Wat houdt eigenaarschap in en in hoeverre hebben stoornissen daar invloed op?*

Uit de data-analyse blijkt dat alle betrokkenen zelfbewustheid en verantwoordelijkheid onder eigenaarschap verstaan. Daarnaast zie ik een verschil tussen de diverse groepen. Ouders/verzorgers spreken over gedrag, mentoren en docenten over zelfstandigheid en de andere groepen benoemen vaardigheden (bijlage Figuur 31 blz. 131). Zelfbewustheid bij de leerling wordt gecreëerd als de leerling zich vragen stelt als “Wie ben ik?”, “Wat wil ik?”, “Wat kan ik?”. Uit de theorie die ik heb geraadpleegd blijkt dat eigenaarschap zo vroeg mogelijk gecreëerd dient te worden juist door leerlingen te laten meedenken (Kohnstamm, 2009). Hier zie ik het belang van de eigen verantwoordelijkheid terug. Doordat de leerling zich bovenstaande vragen stelt, neemt hij zijn eigen leerproces in de hand, wat leidt tot zelfstandigheid. Verder blijkt dat 65 % van de ouders/verzorgers, 48 % van de mentoren/docenten BB en 35 % van de mentoren/docenten OB vindt dat de stoornis bepaalt of een leerling zijn leerproces kan bewaken (bijlage Figuur 36 blz. 137). Ik sluit me hier niet bij aan. Ieder mens, wel of geen beperking, heeft vier basisbehoeften namelijk: relatie, competentie, autonomie en echtheid / betekenisvolheid (Lieshout, 2009). Ik haal daarbij wel aan dat het van groot belang is dat de leerkracht op de hoogte is van de beperking van de leerling en hierdoor op de juiste manier kan begeleiden (Doef, 1997).

- *In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling volgens de diverse betrokkenen (Leerlingen, ouders/verzorgers, MT/coördinatoren, gedragswetenschappers, mentoren/docenten BB en OB)?*

Door evalueren krijgt een leerling inzicht in zijn eigen ontwikkeling; wat zijn motivatie voor en betrokkenheid bij het leren zal vergroten. Daarom lijkt het me zinvol dat een leerling deelneemt aan de IOP bespreking en tijdens deze bespreking mee praat over zijn didactische en pedagogische doelen. Door te reflecteren leert de leerling zelf doelen te plannen. (Adema, Haan & Meegen, 2007). Uit de data-analyse blijkt dat het merendeel van de leerlingen uit de OB niet deelneemt aan de IOP bespreking (bijlage Figuur 2 blz. 91). In de bovenbouw is dit net iets meer dan de helft. De rol die de leerling speelt in de IOP bespreking is voor elke leerling verschillend (bijlage Figuur 3 blz. 92). De OB mentoren / docenten geven de leerlingen een zeer beperkte rol voor wat betreft het bepalen van de didactische doelen en geen rol als het gaat om het bepalen van de pedagogische doelen (bijlage Figuur 5 en 7 blz. 95 en 96). De doelen die met de leerling worden afgesproken tijdens de IOP bespreking dienen geëvalueerd te worden. De frequentie, waarin deze geëvalueerd worden, blijkt verschillend te zijn voor de verschillende doelgroepen (bijlage Figuur 10 en 15 blz. 99 en 105). Uit deze grafieken blijkt dat leerlingen hun doelen vaker wensen te evalueren dan dat MT / coördinatoren en de gedragswetenschappers dit wenselijk achten.

- *Hoe speelt VSO de Velddijk in op dat eigenaar zijn van hun eigen ontwikkeling?*

Big Picture learning en de Kunskapsskolan gaan in hun onderwijsconcept uit van de leerling. Zij stellen dat leren persoonlijk is en dat elke leerling een persoonlijk ontwikkelingsplan nodig heeft, opgesteld vanuit talenten, interesses en behoeften (Littky, 2004; Levine, 2002). Het persoonlijk leerplan wordt op de Velddijk vastgesteld tijdens een IOP bespreking. Uit mijn onderzoek is gebleken dat lang niet alle leerlingen deelnemen aan hun eigen IOP bespreking (bijlage Figuur 2 blz. 91). In de wenselijke situatie vinden alle groepen het belangrijk dat een leerling wel aanwezig is tijdens deze bespreking (bijlage Figuur 37 blz. 139). Om de leerling de gewenste rol in deze bespreking te kunnen laten spelen, is een goede organisatie voor en tijdens

de IOP bespreking een voorwaarde (bijlage Figuur 4 blz. 93). Het bepalen van de didactische en pedagogische doelen dient in samenspraak met de leerling te gebeuren (bijlage Figuur 6 en 8 blz. 95 en 97). Voorwaarde hiervoor is dat er in een zo vroeg mogelijk stadium een uitstroomprofiel bepaald wordt. Dit levert duidelijke en reële mogelijkheden op. Binnen VSO De Velddijk willen we steeds meer uitvoering geven aan de ontwikkeling; leerling centraal, mentor als spil en de deskundigen als vliegwiel. Op dit moment is de leerling nog te afhankelijk van de kwaliteiten en de visie van zijn mentor (bijlage Figuur 19 blz. 112); dit zou mijn inziens niet zo moeten zijn. Een vaste aanpak geeft uniformiteit in de aanpak en structuur aan de mentor (bijlage Figuur 25 blz. 122). Door deze handvatten krijgt elke leerling de begeleiding waar hij recht op heeft, los van de kwaliteiten van zijn mentor.

- *Hoe sluit de docent in zijn handelen hierop aan?*

Op VSO de Velddijk worden zowel de didactische als de pedagogische doelen klassikaal en individueel besproken (bijlage Figuur 12 en 14 blz. 102 en 104). Ik mis hier een duidelijke lijn (bijlage Figuur 10 en 15 blz. 99 en 105). Mentoren en docenten geven aan dat ze zowel op didactisch als pedagogisch gebied aansluiten bij de doelen van de leerling in de les. Het MT geeft aan dat dit, bij beide doelen, veel te weinig gebeurt. Er wordt, volgens het MT, te weinig ingestoken op het didactisch handelen en de methode is nog teveel bepalend. Als het gaat om de pedagogische doelen moet er aan meer inzicht bij de leerling gewerkt worden door middel van communicatie (bijlage Figuur 6 en 8 blz. 95 en 97). Dit inzicht bij de leerling kan, volgens Bannink (2009), gerealiseerd worden door je, als begeleider, niet te richten op het probleem maar op het gewenste doel. Dit bereik je door het stellen van de juiste vragen (coaching). De leerling wordt op deze manier voldoende competent om zijn doel te formuleren, oplossingen te bedenken en deze uit te voeren. Als het gaat om het leren communiceren over hun leren, zorgt werken met coöperatieve werkvormen ervoor dat leerlingen zich bewuster worden van hun sterke en zwakke kanten (Spencer, 2010). Om als docent in beeld te krijgen wat goed gaat en waar nog mogelijkheden ter verbetering liggen, kan een docent gebruik maken van de pedagogische matrix (Baltussen, Clijsen & Leenders, 2003). Het doel hiervan is; een leerling leren zelf te sturen binnen zijn leerproces om eigenaarschap te bevorderen. Dit doel is voor mij zeer van belang. Als docent moet je kunnen aansluiten bij de

behoefte van de leerling, zowel pedagogisch als didactisch. Hiermee valt of staat het onderwijs. Het zijn tenslotte de opvattingen van de leraren die de praktijk bepalen (Stevens,1997).

Dan kom ik vervolgens bij het antwoord op de hoofdvraag.

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk?

Ik concludeer, uitgaande van de antwoorden op mijn deelvragen, dat door leerlingen, ouders/verzorgers, MT/coördinatoren, gedragswetenschappers en mentoren /docenten BB en OB, er verschillend gedacht wordt over en gehandeld wordt op zowel didactisch als pedagogisch gebied. Ik wil hierin zelfs een stap verder gaan door, op basis van mijn onderzoeksresultaten, te concluderen dat wij als organisatie niet waar maken waar we voor zeggen te staan. Namelijk: *Jij gaat en staat voorop, jij krijgt je kansen, jij moet doen! Wij sluiten aan, ondersteunen en helpen jou waar nodig (bijlage blz. 45).* Dit zorgt ervoor dat de mate van eigenaarschap bij de leerling heel divers is. Het probleem dat deze verscheidenheid in handelen met zich meebrengt is dat een aantal leerlingen niet de kans krijgt om eigenaarschap te ontwikkelen. Hiermee komt inclusie in het geding. Op dit moment is de leerling nog te afhankelijk van de kwaliteiten en de visie van zijn mentor; dit zou mijn inziens niet zo mogen zijn. Bovenstaande samenvattend is mijn antwoord op de onderzoeksvraag dat leerlingen geen eigenaar zijn van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk. Behalve als de leerling het geluk heeft dat hij een mentor heeft die hier waarde aan hecht. Om er voor te zorgen dat we uitdragen waar we ook voor staan en we op deze manier echt kunnen werken naar inclusie geef ik aanbevelingen die ervoor kunnen zorgen dat er een praktijk ontstaat die meer gericht is op eigenaarschap.

- Om de kwaliteit van onderwijs te waarborgen zal VSO De Velddijk een goed onderwijsconcept moeten ontwikkelen. Dit onderwijsconcept moet erop gericht zijn de leerling eigenaar te maken van zijn ontwikkeling.

- Om een onderwijsconcept te kunnen ontwikkelen dat gericht is op eigenaarschap, is draagvlak nodig. Hiervoor is het van belang dat het werken aan eigenaarschap als visie algemeen gedragen wordt binnen VSO de Velddijk.
- Vanuit deze gedragen visie ziet VSO de Velddijk het als een vanzelfsprekendheid dat de leerling aanwezig is bij de IOP bespreking.
- VSO de Velddijk dient in het meerjarenplan scholing aan te bieden specifiek gericht op de relatie tussen beperkingen en eigenaarschap. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat er docenten zijn die vinden dat de mate van een stoornis bepaalt of een leerling eigenaar kan zijn van zijn eigen ontwikkeling. Dit bepaalt het handelen van deze docent.
- VSO de Velddijk dient een structuur richting eigenaarschap te ontwikkelen in de IOP bespreking. De IOP bespreking moet uit gaan van de leerling. Hiervoor is nodig dat er een voorbespreking komt met de leerling en de leerling een duidelijke rol wordt toegekend. De docent heeft hierbij een coachende rol.
- Er dient een vaste structuur (frequentie en aanpak) te komen wat betreft het bespreken van didactische en pedagogische doelen zowel op individueel als groepsniveau.
- De docent zou moeten kunnen coachen. Dit is een fundamenteel andere insteek dan de docent als deskundige die de leerling leidt. Hiervoor dient VSO de Velddijk scholing te bieden op het gebied van coaching aan alle docenten.
- VSO de Velddijk dient in het meerjarenplan scholing op te nemen in Oplossingsgericht werken. Op deze manier kan de docent de leerling begeleiden bij het zelf komen tot oplossingen.
- VSO de Velddijk dient in het meerjarenplan scholing aan te bieden gericht op didactisch handelen. Dit om er voor te zorgen dat docenten handvatten ontvangen om de leerlingen te leren leren.

- VSO de Velddijk wil, via het denk-werkmodel (denken, doen, willen en zijn), dat de leerling in beeld heeft, wie hij is, wat hij kan en wat hij wil.
Het werken met portofolio's helpt leerkrachten anders om te gaan met het leren van leerlingen. Met behulp van portofolio's nemen leerlingen zelf meer initiatief en ontstaat er een school waarin zelfverantwoordelijk leren vanzelfsprekend is. Op VSO de Velddijk dient de leerling te gaan werken aan portofolio opbouw.
- Werken aan eigenaarschap van een leerling dient zo vroeg mogelijk te beginnen. Dit betekent dat er contact gezocht dient te worden met de school van herkomst (basisonderwijs). Dit om een beeld te krijgen van: hoe deze school gewerkt heeft aan eigenaarschap en waar de leerling op dat vlak staat. Op deze manier ontstaat er een doorlopende lijn. Werken aan eigenaarschap moet vervolgens op VSO De Velddijk starten in de onderbouw en zijn vervolg krijgen in de bovenbouw. Hiervoor is goede communicatie tussen beide afdelingen een vereiste.
- Om te leren van elkaar, dient collegiale consultatie, gericht op eigenaarschap, op de jaarplanner te staan.
- Vanuit het traject van begeleiding voor de nieuwe werknemers dient VSO de Velddijk in te zetten op de competenties coachen en didactisch handelen, om zodoende, kwaliteit te borgen.
- Via functionerings- en beoordelingsgesprekken dient VSO de Velddijk de competenties coachen en didactisch handelen te bespreken.
- Vanuit het symbiose onderwijs in het kader van 'passend onderwijs' dient VSO de Velddijk contact te leggen met College Den Hulster, waar een uit Zweden afkomstig, onderwijsconcept ingevoerd wordt. Bij dit onderwijsconcept staat de leerling centraal.

- Om een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van de leerling te bewerkstelligen is ouderbetrokkenheid een pré. De school dient de ouderbetrokkenheid te vergroten.

Hoofdstuk 6

Evaluatie

De evaluatie van mijn onderzoek wil ik in twee delen beschrijven, namelijk mijn persoonlijk leerproces en het proces van mijn praktijkonderzoek. Het hoofdstuk sluit ik af door de voornemens voor mijn professionele toekomst te beschrijven.

Voor mijn persoonlijk leerproces ga ik terug naar het begin van mijn opleiding.

Twee en een half jaar geleden kreeg ik vanuit de directie het voorstel om een oriënterende opleiding te gaan volgen tot zorgcoördinator. Ik ben op dit voorstel ingegaan en heb aan enkele modules deelgenomen. Na de derde module ontstond de mogelijkheid om deel te nemen aan een volledige opleiding Master Sen. Deze kans heb ik met beide handen aangegrepen. Voor mij is het volgen van een studie, gericht op mijn vakgebied, dé uitgelezen kans om mij te blijven ontwikkelen en scherp te blijven als het gaat om actuele ontwikkelingen en mogelijkheden tot vernieuwingen binnen de organisatie. Dit past bij mij als persoon.

Vanaf deze periode ervaar ik een spanningsveld tussen studie, werk en privé. Dit komt voort uit de hoge eisen die ik aan mijzelf stel op alle drie de gebieden. Dit levert onrust, frustratie en stress op. In de laatste fase van deze studie heb ik ervoor gekozen mijn studie op de eerste plaats te zetten. Waar ik bij aanvang van mijn praktijkonderzoek het gevoel had de weg niet te kunnen vinden, heb ik nu, voor mijn gevoel, de weg meer gevonden. Dit geeft mij rust.

De rol van 'critical friend' viel me zwaar. De momenten waarop ik ruimte had om feedback te geven, bleken onvoldoende te zijn om het tempo van het merendeel van mijn groep bij te houden. Dit zorgde ervoor dat ik aanvankelijk de laatste was die reageerde. Hierdoor was de meerwaarde van mijn feedback klein omdat het meeste al gezegd was. Dit bleek tot irritaties te leiden binnen de 'critical friend' groep. Ik voelde die irritaties en spanningen van mijn groepsgenoten, waardoor de veiligheid voor mij weg viel. Voor mij is veiligheid een belangrijke voorwaarde voor het geven en ontvangen van feedback.

In de beginperiode van mijn onderzoek heb ik niet optimaal gebruik gemaakt van mijn 'critical friends'. Het lukte mij niet de afspraken volgens planning na te leven. Wanneer er een hoofdstuk aangeleverd moest worden, verstuurde ik dit niet, omdat ik er zelf nog niet tevreden over was. Dit komt voort uit perfectionisme. Vooral bij de inleiding en hoofdstuk één was dit het geval. Het niet aanleveren bleek een verkeerde aanpak te zijn. Ten eerste heb ik hierdoor niet de feedback gevraagd en gekregen die mij kon helpen om mijn hoofdstuk naar tevredenheid af te ronden. Ten tweede kon ik zo niet leren om feedback te ontvangen op iets waarover ik zelf nog niet tevreden ben. Ten derde was ik misschien op deze manier zelf aanleiding tot irritaties bij de anderen, omdat ik afspraken niet nakwam. Gedurende het onderzoek ben ik me hier bewust van geworden en heb ik de stap genomen om toch die feedback te vragen ook al was ik zelf nog niet tevreden. Ik merk dat de op- en aanmerkingen van anderen op deze momenten beter binnen komen en dat ik ze kan gebruiken in mijn voordeel. Hierdoor word ik aan het denken gezet en kan ik verder.

Het proces van mijn onderzoek begon met het formuleren van mijn hoofd- en deelvragen. Hierna heb ik een begin gemaakt met het schrijven van de inleiding en hoofdstuk één. Vervolgens heb ik een enquête ontwikkeld en afgenomen. Ondertussen heb ik een aanvang gemaakt met hoofdstuk drie. Nadat ik de gegevens van de enquête geïnterviewd had, ben ik begonnen met het schrijven van hoofdstuk vier. Gedurende bovenstaande periode heb ik relevante literatuur gezocht en gelezen. Deze ben ik, na het schrijven van hoofdstuk vier, gaan beschrijven. Ten slotte ben ik aan de slag gegaan met hoofdstuk vijf waarin conclusies en aanbevelingen weergegeven zijn. Er was steeds een proces van het krijgen van feedback, het herschrijven, weer feedback en weer aanpassen. Bij onderzoek doen hoort een objectieve schrijfstijl. Door 'critical friends' en derden ben ik er meermalen op gewezen dat mijn schrijfstijl te objectief is. Ik hecht veel waarde aan objectiviteit en ben altijd voorzichtig als het gaat om het schrijven van mijn mening. De feedback zorgde ervoor dat ik mij hiervan bewust werd. Mijn mening is belangrijk en moet juist naar voren komen.

Tijdens het maken van de enquêtes en het verwerken van de gegevens hiervan, viel me op, dat het maken van een goede enquête vraagt om nauwkeurig werk. Het stellen van de juiste vragen om antwoord te krijgen op hoofd- en deelvragen, was

lastig. Met name om ervoor te zorgen dat dezelfde vragen in alle enquêtes terugkomen, waardoor de resultaten met elkaar te vergelijken zijn. Achteraf kan ik stellen dat mij dit goed is afgegaan. Ik ben hier tevreden over, want de opbrengsten van mijn enquêtes geven heldere antwoorden op mijn vragen. De kwantitatieve gegevens waren goed te verwerken. Waar ik tegenaan liep was het verwerken van de kwalitatieve gegevens. Door de hoeveelheid en verscheidenheid aan antwoorden vond ik het lastig de kern eruit te halen.

Een belangrijke werkwaarde voor mij, is samenwerken. Dit is voor mij wederom bevestigd tijdens het werken aan dit onderzoek. Het onderzoek doe je alleen. Dit was voor mij niet altijd gemakkelijk, omdat ik juist het overleggen, het sparren miste. Het werken met 'critical friends' sluit hier voor mij niet helemaal op aan. Dit komt, omdat ieder met zijn eigen onderwerp en onderzoek bezig is. Samenwerken is voor mij samen naar hetzelfde doel toewerken. Wat ik juist wel uit het werken met 'critical friends' heb gehaald is de winst dat mensen kritisch met je mee kijken en kritische vragen stellen. Zo kunnen 'critical friends' een meerwaarde voor je zijn, juist omdat ze een ander onderwerp hebben en dus fris tegen jouw onderwerp aankijken.

Wat betekent dit alles voor mijn professionele toekomst?

Nu ik mijn praktijkonderzoek heb afgesloten ben ik zeer tevreden over de uitkomst. Als professional kan ik nu binnen de organisatie het proces waar wij in zitten beter vormgeven. De conclusies en aanbevelingen ga ik bespreken met de directeur. Het doel van dit gesprek zal zijn om de directeur te overtuigen van de mogelijkheden en kansen die er liggen om de bevindingen van mijn onderzoek toe te passen binnen het beleid van VSO de Velddijk. De verdiepte kennis rondom eigenaarschap geeft mij de basis om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en toepassen van de aanbevelingen. Een belangrijk onderdeel van deze werkzaamheden vind ik het ontwikkelen van een onderwijsconcept. Vanuit mijn persoonlijk leerproces wil ik dit niet alleen, maar in samenspraak met anderen, doen. Een leerpunt wat ik in het oog wil houden is het tijdig vragen van feedback aan anderen. Omdat binnen onze organisatie recentelijk nog twee LC-docenten zijn aangesteld, wordt het een persoonlijk doel om met hen een overlegstructuur op te zetten waarbij feedback gewaarborgd wordt.

Literatuurlijst

Adema, E., Haan, M. de & Meegen, L. van. (2007). *Tom en het volgen van leerlingen: stand van zaken (digitale) portofolio's*. Verkregen op 28 mei, 2012, via [http://www.teamonderwijsopmaat.nl/download/product/publicatie TOM en digitale portofolio versie 258042007.pdf](http://www.teamonderwijsopmaat.nl/download/product/publicatie_TOM_en_digitale_portfolio_versie_258042007.pdf)

Baltussen, M., Clijsen, A. & Leenders, Y. (2003). *Leerlingen met autisme in de klas: een praktische gids voor leerkrachten en intern begeleiders*. Meppel: Drukkerij Giethoorn ten Brink.

Bannink, F. (2009). *Oplossingsgerichte vragen: handboek oplossingsgerichte gespreksvoering*. Amsterdam: Pearson Assessment and Information B.V.

Belgrad, S., Burke, K. & Fogarty, R. (2008). *The portfolio connection: student work linked to standards*. United States: Corwin Press.

Beumer- Peeters, C. (2010) *Mission possible: kids'kills voor jongeren*. Baarn: Nelissen.

Cauffman, L. & Dijk, D.J. de. (2010). *Handboek oplossingsgericht werken in het onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma.

Doef, P. van der. (1997). *Systematiek van orthopedagogisch handelen*. Utrecht: uitgeverij SWP.

Harinck, F. (2010). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Apeldoorn: Garant.

Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie II: de schoolleeftijd*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie III: de puberjaren*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Kok, J.F.W. (2005). *Specifiek opvoeden: orthopedagogische theorie en praktijk*. Utrecht: De Tijdstroom.

Kunskapsskolan. Educational concept. Verkregen op 29 mei 2012, via <http://www.kunskapsskolan.se/foretaget/inenglish/educationalconcept.4.1d32e45f86b8ae04c7fff260.html>

Levine, E. (2002). *One kid at a time: big lessons from a small school*. New York: Teachers College Press.

Lieshout, T. van. (2009). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen: een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Littky, D. & Grabelle, S. (2004). *The big picture: education is everyone's business*. United States, Association for supervision and Curriculum Development.

Onderwijsinspectie. Rapport bevindingen 08-02-2011. Verkregen op 29 mei 2012 via, <http://toezichtkaart.owinsp.nl/zoekresultaat#5>

Sjoblom, K., Furman, M. & Balkom, B. (2008). *Oplossingsgericht onderwijs: naar een gelukkiger school*. Apeldoorn: Garant.

Spencer, K. (2010). *Coöperatieve leerstrategieën: research, principes en de praktische uitwerking*. Vlissingen: Bazalt.

Stevens, L. (1997). *Overdenken en doen: een pedagogische bijdrage aan adaptief onderwijs*. Den Haag: Procesmanagement Primair Onderwijs.

Velddijk (2011-2012) *Schoolgids: Onderwijsexpertise gedrag VSO*.

Bijlagen

Missie & visie VSO de Velddijk	45
Schema van der Doef	46
Onderwijsconcept Kunskapsskolan	46
Opbrengsten Studiemorgen Velddijk 17-11-2011	47
Kernpunten Opbrengsten Studiedagen 17-11/02-12 -2011	50
Actievoorstel Kernpunten Opbrengsten Studiedagen 17-11/02-12 -2011	51
Enquête leerlingen	53
Begeleidende brief ouders/verzorgers	60
Enquête ouders/verzorgers	61
Enquête MT/coördinatoren	66
Enquête gedragswetenschappers	73
Enquête mentoren/docenten BB en OB	81
Verwerkingen gegevens enquêtes	90

Missie & Visie VSO de Velddijk

“Waar anders gewoon is kan meer”

School zijn we samen, de toekomst, dat ben JIJ!

De Velddijk wil jou, unieke leerling en haar medewerkers een podium bieden om hun talenten te ontwikkelen en laten groeien, samen met, door en voor elkaar. Gericht op jouw toekomst en jouw deelname aan de maatschappij.

Wij doen dit, samen met jou en samen met andere partners, door:

- jou elke dag opnieuw welkom te heten;” jij mag zijn wie je bent”
- het onderwijs en de begeleiding naar jouw maat aan te passen
- in een voor jou veilig, respectvol en open klimaat
- samen met jou te streven naar opbrengsten vanuit maximale verwachtingen
- je niet alleen hier en nu, maar ook in de overgang naar je volgende fase te begeleiden

Jij gaat en staat voorop, jij krijgt je kansen, jij moet het doen!

Wij sluiten aan, ondersteunen en helpen jou waar nodig

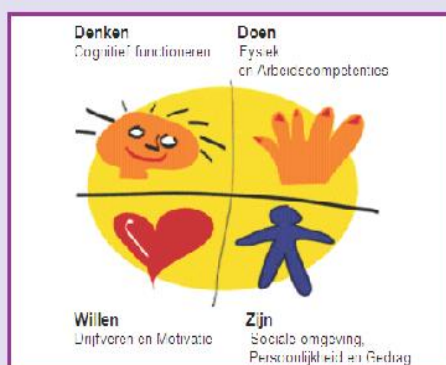
School zijn we samen, de toekomst, dat ben JIJ!

Elk talent telt !

VSO De Velddijk is een Cluster 4 school die onderwijs en begeleiding op maat biedt aan jongeren van 12 tot en met 20 jaar met een (ernstige) gedragsstoornis en/of psychische problematiek. Wij zijn er om het maximum te halen uit de talenten van jongeren met specifieke opvoedings- en ontwikkelingsvragen. Vanuit het Model leerling in beeld wordt gezocht naar antwoorden op de vragen “Wie ben ik, wat wil ik en wat kan ik”, en werken we, in samenwerking met de jongeren en hun ouders/verzorgers aan een realistisch toekomstperspectief binnen de uitstroomprofielen Vervolgonderwijs, Arbeid en Dagbesteding.

Model leerling in beeld

Hoofdlocatie Bergstraat
Bergstraat 58
5931 CE Tergelen
tel.: 077-3542886
fax.: 077-3260618
info@velddijk.nl
www.velddijk.nl

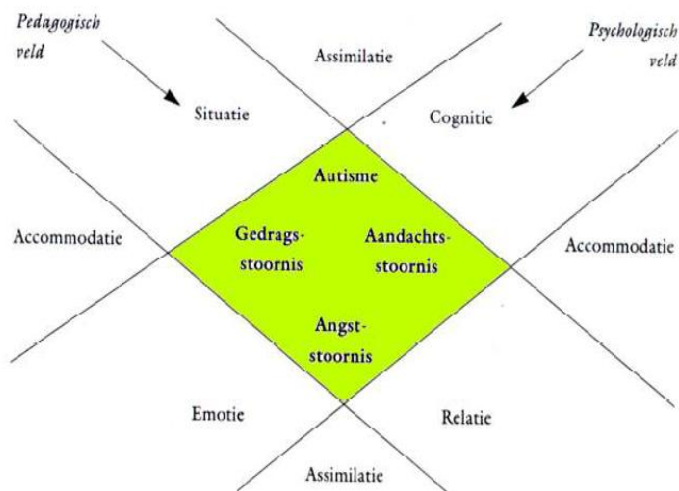

Locatie Hulsterweg
Hulsterweg 1
5912 PL Venlo
tel.: 077-3542886
fax.: 077-3260618

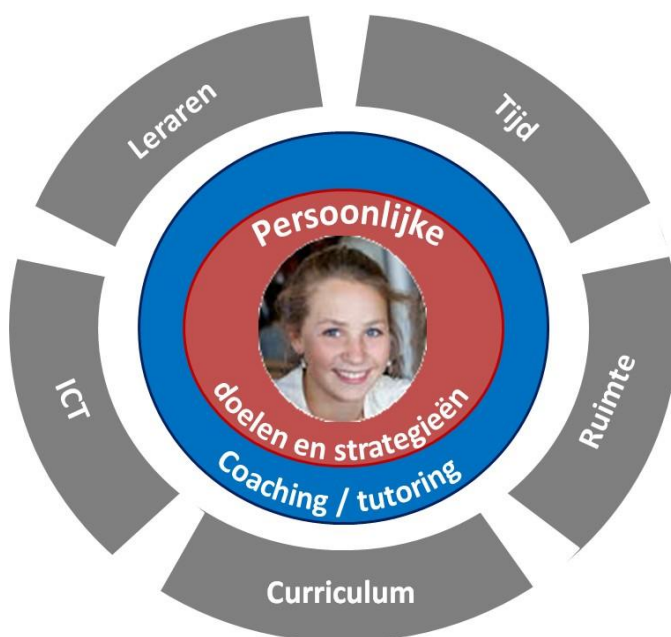

Locatie Postweg
Postweg 88
5915 HB Venlo
tel.: 077-3217644

Afbeelding 1: Schema van der Doef

Afbeelding 2: Onderwijsconcept Kunskapsskolan

Opbrengsten Studiemorgen Velddijk 17-11-2011.

Leerlingenbespreking

In blauw, toevoegingen van de Bovenbouwmentoren/docenten

Bovenbouw mentoren/docenten: idem onderbouwgroep t.a.v. onderstaand vet gedrukt geheel.

Onderbouw mentoren/docenten zijn ontevreden over:

Gebrek aan structuur,

Niet iedereen op 1 lijn;

Dossiers niet compleet

Gedragswetenschappers te weinig zicht op gedrag kind in de klas

Afwezigheid van belangrijke personen (ouders, hulpverleners)

Eenrichtingsverkeer (meer informeren dan een dialoog), meer gericht op probleem dan op oplossen

Het gesprek leidt niet tot een doel i.v.m. tijdgebrek. **Meer voorbereidingstijd nodig.**

Men was heel unaniem wat problemen betreft: bij de reflectievragen werd gezegd: ik ben verbaasd dat wij allemaal zo hetzelfde denken en dat er toch zo weinig mee wordt gedaan (vanuit leiding en vanuit zelfverantwoordelijkheid)

Ideeën:

Bovenbouwmentoren-docenten: idem plus aanvullingen in blauw

- Maken van een stappenplan voor een IOP gesprek. Structuur!
- **Mentor als spil**
- De tabbladen van datacare als leidraad volgen. **Medewerkers met affiniteit voor ICT aanstellen om e.a. te verwerken in datacare**
- **Datacare gebruiksvriendelijker maken**
- Ouders ontvangen agenda vóór het gesprek. Hierdoor kunnen ze tijdens het gesprek actiever zijn. Geeft ook tijdswinst. **In voorbereiding de 'piketpaaltjes' slaan, details komen later of tijdens het gesprek.**
- Na het gesprek een kort contact: Is alles begrepen? Zijn er nog vragen? Doel/afspraken helder? Wie doet wat? **Doelen correct formuleren en beperken tot haalbaar aantal.**
- Na de 15 minuten napraten met gedragswetenschapper: Doel: Nabespreken + aanvullen. Leren van elkaar
- Na de bespreking meteen verwerken van gegevens dus
- Minder besprekingen op 1 dag, **IOP-besprekingen zijn nu vaak te krap bemeten in tijd**
- Vooraf doorspreken met gedragswetenschapper. **De GW-er zorgt voor de formulering, de mentor stelt de doelen vast. SMART-formulieren**
- Afspreken wie doet wat daardoor duidelijker structuur. **Rolverdeling vastleggen. Ruimere tijdsmarge om IOP en journaals bij te werken.**

- Taken leraar en mentor omschrijven in profiel zodat helder is wat bij wie hoort
- Iemand die notuleert (bv een niet mentor; of administratief medewerker).
Zoveel mogelijk inzetbaar personeel activeren in deze.
- Leerlingenbespreking zou vaker plaats moeten vinden (zeker 2 x per jaar)
- Gedragswetenschapper af en toe in de klas; meer weet hebben van de praktijk. Idem in BB. Niet meedenken over een 'papieren' leerling, maar correcte beeldvorming vanuit de praktijk (in diverse situaties zoals pauzes, bijzondere evenementen, lessen etc.)
- Haal de overlap in administratie eruit
- IOP na ieder schooljaar kort samenvatten en doelen voor het nieuwe schooljaar formuleren. Regelmatig 'opschonen', dus.
- Specifieke scholing van de mentoren m.b.t. het II.volgsysteem
- IOP kan overzichtelijker qua lay-out
- Minder overhead (MT), meer 'handen' op de werkvloer
- Mogelijkheid creëren tot collegiale consultatie en gebruikmaking van elkaars expertise
- LLbespr BB: liever een 'grote' llbespr op het einde van de week, dan kort dagelijks.

Rol Ouders:

Bovenbouwmentoren – docenten: idem plus blauwe aanvullingen

Ideeën:

- Vastleggen wat de school van ouders verwacht
Ouders hebben een inspanningsverplichting. Misschien in de trant van 'geboden'
- Verplichte aanwezigheid bij leerlingbespreking
- Ouders actiever maken
- Begin schooljaar een algemene ouderavond waarin zaken uitgelegd worden. Daarna de ouders van een klas ook met elkaar in gesprek laten komen
- Wat precies wordt er verstaan onder 'gedrag'; 'lichamelijk' Kernwoorden erbij zetten
- Anderstaligen: kunnen ze het volgen? Houden we genoeg rekening met hen
- In de BB ziet men ouders duidelijk als educatieve partners die een bijdrage kunnen leveren in het meedenken naar wat wel werkt

Leerlingen en basisbehoeftes

Bovenbouwmentoren- docenten: aanvullingen in blauw

- Inzet weekplanner
- Mentoruur aan begin en eind week; Verbondenheid en feedback onderling vergroten
- Bij opstellen IOP : Meer inspraak van de leerling en minder moeilijk jargon hanteren
- Doelen na een bespreking communiceren met de leerling
- Maak de leerling meer casemanager Idem. Ga uit van II, niet alleen van het dossier
- Focus op gedrag en autonomie van de II binnen een veilige setting

- Humor
- Afstemmen wat de Il kan en wil veranderen
- Binnen een goede relatie vertrouwen geven aan de Il

Algemene ideeën:

Bovenbouwmentoren idem

- Graag in gemengde groepen op studiedag (onder en bovenbouw gemengd)
- Mentoren vaker bij overleg leiding/afdelingsleiders. Doel: Meer een linking pin tussen werkvloer en leiding

Kernpunten Opbrengsten Studiedagen 17-11/02-12 -2011.

Kernpunten:

1. Methodiek van werken IOP
2. Differentiatie in ondersteuning / scholing
3. Up date datacare (vanuit gebruikersperspectief)
4. Gw-er rol op werkvloer: consultatie
5. IOP besprekingsproces; voorbereiding-uitvoering-nazorg (wie-wat-hoe)
6. Verwachting naar ouders + info
7. Eigenaarschap leerling
8. Betrokkenheid ontwikkelingen MT - werkvloer
9. Mentor samenwerkingsvormen

Actievoorstel Kernpunten Opbrengsten Studiedagen 17-11/02-12 -2011.

Vanuit de feedback heeft MT een analyse gemaakt van kernpunten., Vervolgens is er gekeken naar de prioriteiten en op basis daarvan een actieplan gemaakt.

Hieronder op de hoofdthema's de gekozen acties.

1. Methodiek van werken IOP
Advies voor aanpak
Benodigd is een visiedocument mbt werkwijze IOP. Een algemeen kader, afgeleid van missie & visie, hoe we het IOP proces als geheel aanvliegen binnen de Veldwijk. Het format IOP is aangepast, er zijn handleiding gemaakt, maar het vraagt om een afsprakenkader hoe we nu precies omgaan met het IOP.
Afspraak:
1. Er wordt een eerste voorzet voor visie document gemaakt vanuit het MT. 2. Bijeenkomst MT + Z&B team voor bespreken visie document 3. Na vaststelling terugkoppeling naar team

2. Differentiatie in ondersteuning / begeleiding
Advies voor aanpak
Er werd aangegeven vanuit de evaluatie dat niet iedere medewerker het zelfde aanbod vraagt in ondersteuning, begeleiding en scholing. Differentiatie in ondersteuning en begeleiding betekent dat we iets gaan vinden over het niveau van de medewerkers. Tevens speelt de scholingsbehoefte van enerzijds de medewerker, anderzijds de organisatie een rol. Scholingsaanbod differentiatie is afhankelijk van: - TBV 's (wat is je rol) - gesprekkencyclus (POP) (waar zit je ontwikkeling) - praktijkgedrag (wat zien we)
Afspraak:
1. Vanuit MT hebben Gert-Jan en Ruud de opdracht een nieuw meerjarig scholingsplan te formuleren. Hierin zal meer dan voorheen gepoogd worden om de scholing gedifferentieerd aan te bieden. Tot nu was er al sprake van scholing in functiegroepen (OOP en OP). Dit zullen we verder gaan uitwerken zodat de scholing daar is waar de behoefte ontstaan is.

3. Up date DataCare (vanuit gebruikersperspectief)
Advies voor aanpak
DataCare heft verschillende wijzigingen ondergaan. Toch lopen de gebruikers tegen allerlei onwenselijke zaken aan. Duidelijk is wel dat DataCare als systeem zal blijven. De beperkingen van DataCare worden in divers overleg verder besproken:: 1. ICT: bespreken capaciteit / snelheid (technisch); Fort/Peter Janssen + ICT coördinatoren SSO NML 2. Nieuwe versie DataCare: hier wordt de firma die DataCare levert gesproken door Gerard, Nellie, Ruud 3. LVS-D; tot nu toe is het leerlingvolgsysteem vooral gericht op de pedagogische ontwikkeling bij leerlingen. Vervolgstep is dat we de didactische ontwikkeling (dus bijvoorbeeld de rapporten) daaraan gaan koppelen. Is ontwikkelpunt 2012 4. Gebruikersperspectief: inrichten van een evaluatie / feedback groep; een groep DataCare gebruikers die DataCare regelmatig evalueert en de feedback teruggeeft aan de MT verantwoordelijke.(actie vanuit Zorg & Begeleidingsteam)

4. GW-er rol op de werkvloer: consultatie
Advies voor aanpak
Een aantal malen werd de opmerking gemaakt dat de gedragswetenschapper moeilijk te bereiken was. Zij worden gemist in de ondersteuning van het primaire proces.
Afspraak:

Nellie zet dit op agenda in zorgoverleg; met als doel de GW-ers de behoefte te laten inventariseren bij de mentoren en daar in gezamenlijkheid afspraken over te maken.

5. IOP besprekingsproces; voorbereiding – uitvoering – nazorg (wie-wat-hoe)

Advies voor aanpak

Afspraak:

De studiedagopbrengst rond dit thema terugkoppelen naar werkgroep IOP die werkt aan verbeteringen, vanuit het verbeterproces dat we in opdracht van inspectie uitvoeren.

6 Verwachtingen naar ouders

Advies voor aanpak

Aangegeven wordt dat het niet duidelijk genoeg is wat er verwacht wordt van ouders. Ouders zijn daarvan onvoldoende op de hoogte.

Afspraak:

1. Feedbackmoment voor ouders; wordt ingezet via thema ouderavond; hierin wordt een dialoog gevoerd met ouders om elkaar verbeterpunten te signaleren en/of ideeën aan te leveren.
2. Er wordt vanuit het MT een concept beschrijving opgesteld waarin de verwachtingen die we als school hebben van ouders worden beschreven. Deze wordt besproken en vastgesteld in het MT

7. Eigenaarschap leerlingen

Voorstel van aanpak

In onze missie & visie noemen we dat de leerling zelf voorop moet gaan. Wij zijn er om hem/haar te ondersteunen en begeleiden, maar hij/zij is de belangrijkste eigenaar van zijn/haar leerproces. Hiervoor zullen we, meer dan nu, aandacht moeten besteden aan het betrekken van de leerling in zijn/haar leerproces. In kader van onderzoeksopdracht voor de studie heeft Jenny dit thema gekozen. Zij zal in samenspraak met MT de onderzoeksopdracht verder vorm geven, waarbij we als school haar ondersteunen en in gesprek blijven over ontwikkelideeën voor dit thema. Daarnaast wordt door betrokkenen in leerlingenbesprekingen en binnen teams besproken dat we de leerling meer dan nu betrekken bij het uitzetten van zijn/haar leertraject.

Afspraak:

1. Jenny werkt de onderzoeksopdracht uit
2. Koppelt terug naar MT; hierbij wordt bepaald hoe er extra aandacht en ondersteuning gegeven kan worden
3. Afdelingsleiders en gedragswetenschappers nemen dit mee in hun overlegvormen met mentoren en teams

8. Betrokkenheid ontwikkelingen MT – werkvloer

9. Mentor samenwerkingsvormen

Advies voor aanpak

Deze punten vallen onder het thema zelfverantwoordelijke teams. Een organisatie en sturing waar we, zonder dat direct te benoemen, al langere tijd mee aan het werken zijn. Teams en collega's die een steeds groeiende (mede)verantwoordelijkheid krijgen binnen hun taken.

Dit thema komt terug op de ontwikkelagenda van de schoolleiding en zal ook terugkomen op de ontwikkelagenda van de verschillende teams.

25-01-2012

Directie & management VSO de Veldwijk.

Enquête leerlingen

1. Ik zit in een
 - ☐ internaliserende groep.
 - ☐ externaliserende groep.

2. a. Heb je dit schooljaar al een IOP bespreking gehad?
 - ☐ Ja.
 - ☐ Nee.b. Zo ja, ben je zelf bij het gesprek aanwezig geweest?
 - ☐ Ja.
 - ☐ Nee.

3. Vind je dat je hier zelf bij aanwezig moet zijn?
 - ☐ Ja, omdat _____
 - ☐ Nee, omdat _____

4. Wat heb je gedaan tijdens dit gesprek? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.
 - ☐ Ik ben niet aanwezig geweest tijdens mijn IOP.
 - ☐ Ik heb er bijgezeten, maar niets gezegd.
 - ☐ Ik heb besproken wat ik moeilijk vind.
 - ☐ Ik heb besproken wat ik graag nog wil leren.
 - ☐ Ik heb zelf meegedacht in oplossingen voor de dingen die ik moeilijk vind.
 - ☐ Ik heb zelf meegedacht over wat ik ga doen na de Velddijk.
 - ☐ Anders, nl.: _____

5. Welke leerweg volg je?

- ☐ IVIO.
- ☐ Basisberoepsgerichte leerweg.
- ☐ Kaderberoepsgerichte leerweg.
- ☐ Theoretische leerweg.
- ☐ Weet ik niet.

6. Heb je zelf inbreng gehad bij het bepalen van je leerweg?

- ☐ Ja, namelijk _____
- ☐ Nee, omdat _____

7. Was je tevreden met die inbreng?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

8. a. Hoe vaak bespreek je met je docent (mentor) hoe het gaat met je theoriework?

- ☐ 1x per week.
- ☐ 1x per maand.
- ☐ Alleen als het mis gaat.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

b. Wie neemt het initiatief?

- ☐ Ik.
- ☐ De docent.
- ☐ Anders, nl.:

9. Op welke manier bespreekt de docent hoe het gaat met mijn theorie?

- ☐ Klassikaal.
- ☐ Individueel (met mij alleen).
- ☐ Zowel klassikaal als individueel.
- ☐ Dit wordt niet besproken.

10. Hoe vaak zou je graag met je docent (mentor) willen bespreken hoe het gaat met je theoriework?

- ☐ 1x per week.
- ☐ 1x per maand.
- ☐ Alleen als het mis gaat.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

11. Leren doe je voor de theorie, maar ook voor je gedrag. Heb je voor je gedrag leerdoelen op de Velddijk?

- ☐ Ja, welke _____
- ☐ Nee.
- ☐ Weet ik niet.

12. Bespreek je jouw leerdoelen (gedrag) met je mentor?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

13. Wanneer bespreek je jouw leerdoelen (gedrag) met je mentor?

- ☐ 1x per week.
- ☐ 1x per maand.
- ☐ Alleen als het mis gaat.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

14. Mijn leerdoelen (gedrag) worden met mij

- ☐ klassikaal besproken.
- ☐ individueel besproken.
- ☐ zowel klassikaal als alleen besproken.
- ☐ Niet besproken.

15. Hoe vaak zou je graag je leerdoelen (gedrag) bespreken met je mentor?

- ☐ 1x per week.
- ☐ 1x per maand.
- ☐ Alleen als het mis gaat.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

16. Bespreek jij jouw leerdoelen (gedrag) ook met andere docenten behalve je mentor?

- ☐ Ja, met _____
- ☐ Nee, omdat _____

17. Met mijn mentor bespreek ik waar ik naar toe ga na de Velddijk.

- ☐ Ja.
- ☐ Nee.

18. Na de Velddijk ga ik naar

- ☐ dagbesteding.
- ☐ werk.
- ☐ vervolgonderwijs.
- ☐ Ik weet het niet.

19. Op maandagochtend zijn de eerste drie lesuren gepland bij de eigen mentor.

Hoe vult jouw mentor deze tijd (in)? Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Bespreken van het weekend.
- ☐ (vak) Theorie maken.
- ☐ Bespreken van praktische zaken (bijv vieringen).
- ☐ Bespreken van incidenten.
- ☐ Bespreken van pedagogische en didactische doelen.
- ☐ Bespreken van groepsdoelen.
- ☐ Eigen invulling voor de leerling.
- ☐ Anders, nl.:

20. Hoe zou jij graag zien dat deze uren worden ingevuld? Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Bespreken van het weekend.
- ☐ (vak) Theorie maken.
- ☐ Bespreken van praktische zaken (bijv vieringen).
- ☐ Bespreken van incidenten.
- ☐ Bespreken van leer en gedrag doelen.
- ☐ Groepsdoelen.
- ☐ Eigen invulling voor de leerling.
- ☐ Anders, nl.:

21. Als je vragen hebt over je theoriewerk, dan...

Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ sla ik de vraag over.
- ☐ vraag ik hulp, krijg ik uitleg en kan ik verder.
- ☐ ga ik wat anders doen.
- ☐ anders, nl.:

22. Als ik problemen heb door mijn gedrag, dan...

Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ vraag ik hulp aan de docent.
- ☐ gaat de docent met mij in gesprek.
- ☐ dan krijg ik geen hulp.
- ☐ krijg ik straf.
- ☐ anders, nl.:

Stellingen

Graag jouw reactie op de volgende stellingen;

23. Het theoriewerk dat ik maak heb ik nodig voor mijn toekomst.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

24. De praktijkvakken die ik volg heb ik nodig voor mijn toekomst.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

25. Ik moet bij de IOP bespreking aanwezig zijn.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

26. Ik kan zelf mijn leer doelen bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

27. Ik kan zelf mijn gedrag doelen bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

28. Ik kan zelf mijn uitstroomprofiel bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

29. Mijn lesprogramma past bij mij.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

30. De begeleiding die ik op school krijg, helpt mij.

- ☐ Mee eens, dat merk ik aan _____
- ☐ Oneens, omdat _____

Bedankt voor je medewerking.

Tegelen, 12 maart 2012

Betreft; verzoek invullen enquête

Aan de ouder(s)/ verzorger(s),

Mijn naam is Jenny Hendricks en ik werk in de bovenbouw van VSO de Velddijk. Op dit moment ben ik bezig met de afrondende fase van mijn opleiding bij Fontys Hogescholen. In het kader hiervan ben ik gestart met een praktijkonderzoek, dat als hoofdvraag heeft: "In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk?" Door dit onderzoek wil ik antwoord krijgen op deze vraag.

Om de juiste conclusies te kunnen trekken en de juiste aanbevelingen te kunnen doen, moet ik voldoende gegevens verzamelen over de bestaande situatie. Vandaar dat ik de volgende groepen bevraag; leerlingen, collega's, gedragswetenschappers, collega's en natuurlijk U als ouder/ verzorger. Ik zou u dan ook vriendelijk willen verzoeken om uw medewerking te verlenen. Het zou voor mij en de school een enorme steun betekenen.

De enquête is anoniem en ik zal er op toezien dat er discreet met de gegevens omgegaan wordt. Aangezien het merendeel van de enquête bestaat uit multiple choice vragen, zal invullen niet veel tijd in beslag nemen. U kunt de enquête invullen en meegeven aan uw zoon of dochter ter attentie van de mentor of invullen en terugsturen naar VSO de Velddijk, Bergstraat 58, 5931CE, Tegelen ter attentie van Jenny Hendricks. Mocht u vragen hebben aangaande de enquête kunt u die stellen via j.hendricks@velddijk.nl.

Alvast bedankt voor u tijd en de moeite die u neemt,

Met vriendelijke groet,

Jenny Hendricks
Docent bovenbouw
VSO de Velddijk

Enquête ouders/verzorgers

Toelichting begrippen;

Internaliserende groep	Een rustige groep (autisme, stemmingsstoornis)
Externaliserende groep	Een drukke groep (ODD, ADHD, CD)
IOP bespreking	Voormalige handelingsplan bespreking
Didactische doelen	Doelen gericht op de theorie
Pedagogische doelen	Doelen gericht op gedrag

1. Mijn zoon of dochter zit in een

- ☐ internaliserende groep.
- ☐ externaliserende groep.

2. Is er dit schooljaar al een IOP bespreking geweest over uw zoon of dochter?

- ☐ Ja.
- ☐ Nee.

3. Is uw zoon / dochter hier zelf bij aanwezig geweest?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

4. Vindt u dat uw zoon of dochter hierbij aanwezig hoort te zijn?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

5. Welke rol heeft uw zoon of dochter in de IOP bespreking gespeeld?

Meerdere antwoorden mogelijk. Hij of zij

- ☐ was toehoorder.
- ☐ geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
- ☐ denkt mee in alternatieven.
- ☐ mijn zoon of dochter nam geen deel aan de IOP bespreking.
- ☐ weet ik niet.
- ☐ anders, nl.: _____

6. Welke rol zou uw zoon of dochter, volgens u, moeten spelen in de IOP bespreking ?

- ☐ Toehoorder.
- ☐ Geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
- ☐ Denkt mee in alternatieven.
- ☐ Weet ik niet.
- ☐ Anders, nl.:

7. Wie bepaalt de didactische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.
- ☐ Weet ik niet.

8. Wie behoort, volgens u, de didactische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.
- ☐ Weet ik niet.

9. Wie bepaalt de pedagogische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.
- ☐ Weet ik niet.

10. Wie behoort volgens u de pedagogische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.
- ☐ Weet ik niet.

11. Bespreekt u met uw zoon of dochter de doelen die in het IOP beschreven staan?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

12. Bespreekt u met uw zoon of dochter het uitstroomprofiel (dagbesteding, arbeid of vervolgonderwijs)?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

13. Op maandagochtend zijn de eerste drie lesuren gepland bij de eigen mentor. Hoe ziet u deze tijd graag ingevuld? Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Bespreken van het weekend.
- ☐ (vak) Theorie maken.
- ☐ Bespreken van praktische zaken (bijv. vieringen).
- ☐ Bespreken van incidenten.
- ☐ Bespreken van pedagogische en didactische doelen.
- ☐ Bespreken groepsdoelen.
- ☐ Eigen invulling voor de leerling.
- ☐ Anders, nl.:

14. Wat verstaat u onder eigenaarschap van de leerling? Noem drie kernwoorden.

1. _____

2. _____

3. _____

Stellingen

Graag uw reactie op de volgende stellingen;

15. Het IQ van de leerling bepaalt of een leerling op zijn eigen niveau zijn leerproces kan bewaken.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

16. De stoornis van de leerling bepaalt of een leerling wel of niet in staat is om zijn leerproces te bewaken.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

17. Een leerling moet bij de IOP bespreking aanwezig zijn.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

18. Een internaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

19. Een externaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

20. Een internaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

21. Een externaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

22. Op VSO de Velddijk wordt onderwijs op maat van de leerling aangeboden.

☐ Mee eens, dat merk ik aan _____

☐ Oneens, omdat _____

23. Op VSO de Velddijk wordt begeleiding op maat van de leerling aangeboden.

☐ Mee eens, dat merk ik aan _____

☐ Oneens, omdat _____

Bedankt voor u medewerking.

Enquête MT/coördinatoren

1. Welke rol speelt de leerling in de eerste IOP bespreking? Meerdere antwoorden mogelijk. Hij of zij:

- ☐ is toehoorder.
- ☐ geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
- ☐ denkt mee in alternatieven.
- ☐ neemt geen deel aan de IOP bespreking.
- ☐ anders, nl.:

2. a. Welke rol zou een leerling volgens jou in de IOP bespreking moeten spelen?

- ☐ Toehoorder.
- ☐ Geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
- ☐ Denkt mee in alternatieven.
- ☐ Anders, nl.:

b. Wat is er voor nodig om dat te bereiken?

3. Wie behoort volgens jou de didactische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

4. Wie behoort volgens jou de pedagogische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

5. Hoe vaak vind jij dat de didactische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd dienen te worden door de mentor met de leerling?

- ☐ 1 maal per week. Vast moment ja/nee. Wanneer_____
- ☐ 1 maal per maand. Vast moment ja/nee. Wanneer_____
- ☐ Voor of tijdens de IOP bespreking.
- ☐ Wanneer het zich voordoet.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

6. Op welke manier dienen de didactische doelen met de leerling besproken en geëvalueerd te worden volgens jou?

- ☐ Klassikaal.
- ☐ Individueel.
- ☐ Zowel klassikaal als individueel.
- ☐ Anders, nl.:

7. Hoe vaak vind jij dat de pedagogische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd dienen te worden door de mentor en de leerling?

- ☐ 1 maal per week. Vast moment ja/nee Wanneer: _____
 - ☐ 1 maal per maand. Vast moment ja/nee Wanneer: _____
 - ☐ Voor of tijdens de IOP bespreking.
 - ☐ Wanneer het zich voordoet.
 - ☐ Nooit.
 - ☐ Anders, nl.: _____
-
-

8. Op welke manier dienen de pedagogische doelen met de leerling besproken en geëvalueerd te worden volgens jou?

- ☐ Klassikaal.
 - ☐ Individueel.
 - ☐ Zowel klassikaal als individueel.
 - ☐ Anders, nl.: _____
-
-

9. Vind jij dat het uitstroomprofiel betrokken moet worden bij het bespreken en evalueren van de doelen met de leerling?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

10. Op maandagochtend zijn in de bovenbouw de eerste drie lessen gepland bij de eigen mentor. Hoe zou je deze tijd het liefst ingevuld zien? Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Bespreken van het weekend.
- ☐ (vak) Theorie maken.
- ☐ Bespreken van praktische zaken (bijv. vieringen).
- ☐ Bespreken van incidenten.
- ☐ Bespreken van pedagogische en didactische doelen.
- ☐ Bespreken groepsdoelen.
- ☐ Eigen invulling voor de leerling.
- ☐ Anders, nl.:

11. a. Vind jij dat de leerlingen gestimuleerd moeten worden om hun eigen leerdoelen met docenten anders dan hun mentor te bespreken?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Zo ja, dient dit met de collega en de leerling geëvalueerd te worden?

- ☐ Ja, op welke manier _____
- ☐ Nee, omdat _____

12. a. Vind je dat er voldoende contact is tussen collega's onderling als het gaat om het bespreken van de doelen van leerlingen?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Zo nee, hoe zou dit contact er dan uit moeten zien?

13. Vind je dat mentoren meer handvatten moeten krijgen in het individueel begeleiden van de leerling?

☐ Ja, omdat _____

Hoe zie je dat dan het liefst? _____

☐ Nee, omdat _____

14. Vind je het belangrijk dat er een vaste aanpak komt, die integraal gebruikt wordt, als het gaat om het individueel begeleiden van een leerling bij zijn of haar doelen?

☐ Ja, omdat _____

☐ Nee, omdat _____

15. a. Behoren docenten op de hoogte te zijn van de didactische doelen van leerlingen die hun les volgen?

☐ Ja, omdat _____

☐ Nee, omdat _____

b. Op welke manier zie je dit dan in de les / aanbod terug?

16. a. Behoren docenten op de hoogte te zijn van de pedagogische doelen van leerlingen die hun les volgen?

☐ Ja, omdat _____

☐ Nee, omdat _____

b. Op welke manier zie je dit dan in de les / aanbod terug?

17. Wat versta je onder eigenaarschap van de leerling? Noem drie kernwoorden.

1. _____

2. _____

3. _____

Stellingen

Graag jouw reactie op de volgende stellingen;

18. Het IQ van de leerling bepaalt of een leerling op zijn eigen niveau zijn leerproces kan bewaken.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

19. De stoornis van de leerling bepaalt of een leerling wel of niet in staat is om zijn leerproces te bewaken.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

20. Een leerling moet bij de IOP bespreking aanwezig zijn.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

21. Een internaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

22. Een externaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

23. Een internaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

24. Een externaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

25. Wij bieden onderwijs op maat van de leerling.

- ☐ Mee eens, dat merk ik aan _____
- ☐ Oneens, omdat _____

26. Wij bieden begeleiding op maat van de leerling.

- ☐ Mee eens, dat merk ik aan _____
- ☐ Oneens, omdat _____

27. Docenten sluiten met het geven van lessen aan bij de didactische doelen van de leerling.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

28. Docenten sluiten met het geven van lessen aan bij de pedagogische doelen van de leerling.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

Bedankt voor je medewerking.

Enquête gedragswetenschappers

1. Hoeveel IOP besprekingen zijn er dit schooljaar geweest van de groepen die jij begeleidt?

Internaliserend (aantal) __ IOP besprekingen.

Externaliserend (aantal) __ IOP besprekingen.

2. Bij hoeveel van deze IOP besprekingen heeft de leerling zelf deelgenomen?

Internaliserend (aantal) __ IOP besprekingen.

Externaliserend (aantal) __ IOP besprekingen.

3. Welke rol speelt de leerling in de IOP bespreking? Meerdere antwoorden mogelijk. Hij of zij

- ☐ is toehoorder.
- ☐ geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
- ☐ denkt mee in alternatieven.
- ☐ neemt geen deel aan de IOP bespreking.
- ☐ anders, nl.:

4. a. Welke rol zou een leerling volgens jou in de IOP bespreking moeten spelen?

- ☐ Toehoorder.
- ☐ Geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
- ☐ Denkt mee in alternatieven.
- ☐ Anders, nl.:

- b. Wat is er voor nodig om dat te bereiken?

5. Wie bepaalt de didactische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

6. a. Wie behoort volgens jou de didactische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.
- ☐ Het uitstroomprofiel.

b. Wat is daar voor nodig om dat te bereiken?

7. Wie bepaalt de pedagogische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

8. a. Wie behoort volgens jou de pedagogische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

b. Wat is er voor nodig om dat te bereiken?

9. Hoe vaak vind jij dat de didactische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd dienen te worden door de mentor en de leerling?

- ☐ 1 maal per week. Vast moment ja/nee. Wanneer _____
- ☐ 1 maal per maand. Vast moment ja/nee. Wanneer _____
- ☐ Voor of tijdens de IOP bespreking.
- ☐ Wanneer het zich voordoet.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

10. Op welke manier dienen de didactische doelen met de leerling besproken en geëvalueerd te worden volgens jou.

- ☐ Klassikaal.
- ☐ Individueel.
- ☐ Zowel klassikaal als individueel.
- ☐ Anders, nl.:

11. Hoe vaak vind jij dat de pedagogische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd dienen te worden door de mentor en de leerling?

- ☐ 1 maal per week. Vast moment ja/nee. Wanneer _____
- ☐ 1 maal per maand. Vast moment ja/nee. Wanneer _____
- ☐ Voor of tijdens de IOP bespreking.
- ☐ Wanneer het zich voordoet.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

12. Op welke manier dienen de pedagogische doelen met de leerling besproken en geëvalueerd te worden volgens jou?

- ☐ Klassikaal.
- ☐ Individueel.
- ☐ Zowel klassikaal als individueel.
- ☐ Anders, nl.:

13. Vind jij dat het uitstroomprofiel bij het bespreken en evalueren van de doelen met de leerling betrokken moet worden?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

14. Op maandagochtend zijn in de bovenbouw de eerste drie lessen gepland bij de eigen mentor. Hoe zou je deze tijd het liefst ingevuld zien? Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Bespreken van het weekend.
- ☐ (vak) Theorie maken.
- ☐ Bespreken van praktische zaken (bijv vieringen).
- ☐ Bespreken van incidenten.
- ☐ Bespreken van pedagogische en didactische doelen.
- ☐ Bespreken groepsdoelen.
- ☐ Eigen invulling voor de leerling.
- ☐ Anders, nl.:

15. a. Vind jij dat de leerlingen gestimuleerd moeten worden om hun eigen leerdoelen met docenten anders dan hun mentor te bespreken?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Zo ja, dient dit met de collega en de leerling geëvalueerd te worden?

- ☐ Ja, op welke manier _____
- ☐ Nee, omdat _____

16.a. Vind je dat er voldoende contact is tussen collega's onderling als het gaat om het bespreken/realiseren van de doelen van leerlingen?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Hoe zou dit contact er dan uit moeten zien?

17. Hebben mentoren voldoende handvatten wat betreft het individueel begeleiden van leerlingen?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

18. Vind je dat mentoren meer handvatten moeten krijgen in het individueel begeleiden van de leerling?

- ☐ Ja, hoe zie je dat _____
- ☐ Nee, omdat _____

19. Vind je het belangrijk dat er een vaste aanpak komt, die integraal gebruikt wordt, als het gaat om het individueel begeleiden van een leerling bij zijn of haar doelen?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

20. a. Hoe vaak per jaar ga je bij een groep op lesbezoek?

(Aantal)___keer.

b. Vind je dat

- ☐ te veel, omdat _____
- ☐ te weinig, omdat _____
- ☐ Voldoende, omdat _____

21. a. Wat is het doel van het lesbezoek?

b. Hoe verhoudt zich dit bezoek tot “eigenaarschap van de leerling”?

22. a. Zijn docenten op de hoogte van de didactische doelen van leerlingen die hun les volgen?

- ☐ Ja, dat merk ik aan _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Hoe gaan docenten hiermee om in de les?

23. a. Zijn docenten op de hoogte van de pedagogische doelen van leerlingen die hun les volgen?

- ☐ Ja, dat merk ik aan _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Hoe gaan docenten hiermee om in de les?

24. Wat versta je onder eigenaarschap van de leerling? Noem drie kernwoorden.

1. _____

2. _____

3. _____

Stellingen

Graag jouw reactie op de volgende stellingen

25. Het IQ van de leerling bepaalt of een leerling op zijn eigen niveau zijn leerproces kan bewaken.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

26. De stoornis van de leerling bepaalt of een leerling wel of niet in staat is om zijn leerproces te bewaken.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

27. Een leerling moet bij de IOP bespreking aanwezig zijn.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

28. Een internaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

29. Een externaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

30. Een internaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

31. Een externaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

32. Wij bieden onderwijs op maat van de leerling.

- ☐ Mee eens, dat merk ik aan _____
- ☐ Oneens, omdat _____

33. Wij bieden begeleiding op maat van de leerling.

- ☐ Mee eens, dat merk ik aan _____
- ☐ Oneens, omdat _____

34. Docenten sluiten met het geven van lessen aan bij de didactische doelen van de leerling.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

35. Docenten sluiten met het geven van lessen aan bij de pedagogische doelen van de leerling.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

Bedankt voor je medewerking.

Enquête mentoren/docenten BB en OB

1. Ik werk in de
 - ☐ onderbouw.
 - ☐ bovenbouw.
2. Behoort een mentoraat tot je taken?
 - ☐ Ja.
 - ☐ Nee (ga verder met vraag 7).
3. Dit is het mentoraat van een
 - ☐ internaliserende groep.
 - ☐ externaliserende groep.
4. Uit hoeveel leerlingen bestaat je groep?
_____ leerlingen.
5. Hoeveel IOP besprekingen zijn er dit schooljaar geweest?
_____ IOP besprekingen.
6. Hoeveel leerlingen hebben daar zelf aan deelgenomen?
_____ leerlingen.
7. Welke rol speelt de leerling in de IOP bespreking? Meerdere antwoorden mogelijk. Hij of zij
 - ☐ is toehoorder.
 - ☐ geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
 - ☐ denkt mee in alternatieven.
 - ☐ neemt geen deel aan de IOP bespreking.
 - ☐ anders, nl.:

8. a. Welke rol zou een leerling volgens jou in de IOP bespreking moeten spelen?

- ☐ Toehoorder.
- ☐ Geeft aan wat hij of zij lastig vindt.
- ☐ Denkt mee in alternatieven.
- ☐ Anders, nl.:

b. Wat is daar voor nodig om dat te bereiken?

9. Wie bepaalt de didactische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

10. a. Wie behoort volgens jou de didactische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

b. Wat is er voor nodig om dat te bereiken?

11. Wie bepaalt de pedagogische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

12. a. Wie behoort volgens jou de pedagogische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Leerling.
- ☐ Ouders.
- ☐ Mentor.
- ☐ Gedragswetenschapper.

b. Wat is ervoor nodig om dat te bereiken?

13. Hoe vaak worden de didactische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd met de leerling door jou?

- ☐ 1 maal per week. Vast moment ja/nee. Wanneer: _____
- ☐ 1 maal per maand. Vast moment ja/nee. Wanneer: _____
- ☐ Voor of tijdens de IOP bespreking.
- ☐ Wanneer het zich voordoet.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.:

14. Ik bespreek de didactische doelen

- ☐ klassikaal, omdat _____
- ☐ individueel, omdat _____
- ☐ zowel klassikaal als individueel, omdat _____
- ☐ anders, nl.: _____

15. Hoe vaak worden de pedagogische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd door jou met de leerling?

- ☐ 1 maal per week. Vast moment ja/nee. Wanneer: _____
- ☐ 1 maal per maand. Vast moment ja/nee. Wanneer: _____
- ☐ Voor of tijdens de IOP bespreking.
- ☐ Wanneer het zich voordoet.
- ☐ Nooit.
- ☐ Anders, nl.: _____

16. Ik bespreek de pedagogische doelen

- ☐ klassikaal, omdat _____
- ☐ individueel, omdat _____
- ☐ zowel klassikaal als individueel, omdat _____
- ☐ anders, nl.: _____

17. Ik betrek het uitstroomprofiel bij het bespreken en evalueren van de doelen met de leerling.

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

18. (Alleen antwoorden indien werkzaam in de bovenbouw) Op maandagochtend zijn de eerste drie lesuren gepland bij de eigen mentor. Hoe vul je deze tijd (in)? Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Bespreken van het weekend.
- ☐ (vak) Theorie maken.
- ☐ Bespreken van praktische zaken (bijv vieringen).
- ☐ Bespreken van incidenten.
- ☐ Bespreken van pedagogische en didactische doelen.
- ☐ Bespreken van groepsdoelen.
- ☐ Eigen invulling voor de leerling.
- ☐ Anders, nl.:

19. a. Stimuleer je de leerlingen om hun eigen leerdoelen met docenten anders dan jou te bespreken?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Zo ja, dient dit met de collega en de leerling geëvalueerd te worden?

- ☐ Ja, op welke manier _____
- ☐ Nee, omdat _____

20. a. Zoek je contact met collega's die leerlingen uit jouw mentorgroep in de klas hebben om de leerpunten te bespreken?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

b. Zo ja, op welke momenten?

21. a. Heb je behoefte aan contactmomenten om leerdoelen van leerlingen met relevante docenten te bespreken?

☐ Ja, omdat _____

☐ Nee, omdat _____

b. Ja, op welke manier zie je dit graag?

22. Mis je handvatten in het individueel begeleiden van de leerling?

☐ Ja, welke _____

☐ Nee, omdat _____

23. Heb je behoefte aan een vaste aanpak die integraal gebruikt wordt als het gaat om het individueel begeleiden van een leerling bij zijn of haar doelen?

☐ Ja, omdat _____

Waar zou dat bij helpen? _____

☐ Nee, omdat _____

24. Ben je op de hoogte van de didactische doelen van de leerlingen die bij jou les volgen?

☐ Ja.

☐ Nee, omdat _____

25. Is dat nuttig voor jou?

☐ Ja, omdat _____

☐ Nee, omdat _____

26. Hoe ga je in je les om met de didactische doelen van de leerlingen?

27. Ben je op de hoogte van de pedagogische doelen van leerlingen die bij jou les volgen?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

28. Is dat nuttig voor jou?

- ☐ Ja, omdat _____
- ☐ Nee, omdat _____

29. Hoe ga je in je les mee om met de pedagogische doelen van de leerlingen?

30. Wat versta je onder eigenaarschap van de leerling? Noem drie kernwoorden.

1. _____
2. _____
3. _____

Stellingen

Graag jouw reactie op de volgende stellingen;

31. Het IQ van de leerling bepaalt of een leerling op zijn eigen niveau zijn leerproces kan bewaken.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

32. De stoornis van de leerling bepaalt of een leerling wel of niet in staat is om zijn leerproces te bewaken.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

33. Een leerling moet bij de IOP bespreking aanwezig zijn.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

34. Een internaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

35. Een externaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

36. Een internaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

37. Een externaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

38. Wij bieden onderwijs op maat van de leerling.

- ☐ Mee eens, dat merk ik aan _____
- ☐ Oneens, omdat _____

39. Wij bieden begeleiding op maat van de leerling.

- ☐ Mee eens, dat merk ik aan _____
- ☐ Oneens, omdat _____

40. Ik sluit met het geven van mijn lessen aan bij de pedagogische doelen van de leerling.

- ☐ Mee eens, omdat _____
- ☐ Oneens, omdat _____

41. Ik sluit met het geven van mijn lessen aan bij de didactische doelen van de leerling.

☐ Mee eens, omdat _____

☐ Oneens, omdat _____

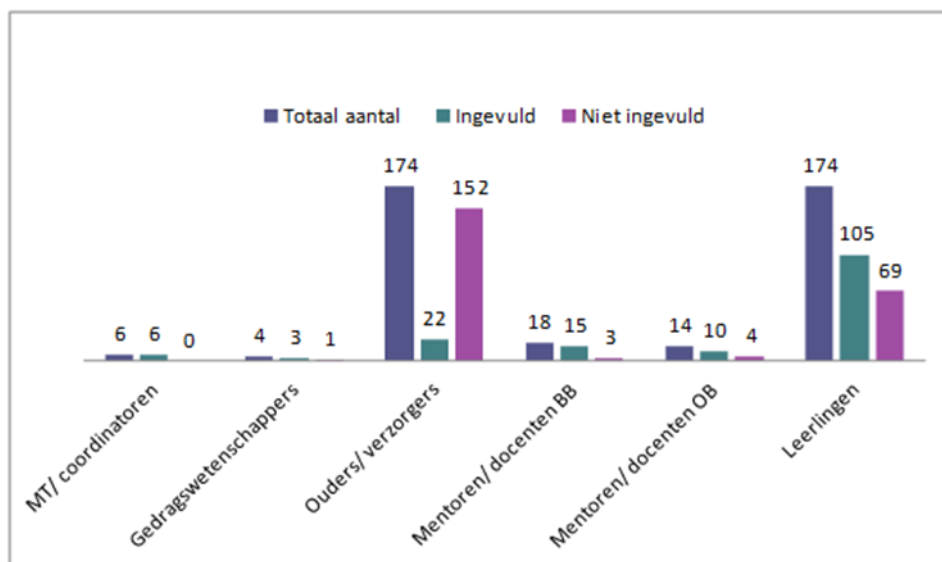
Bedankt voor je medewerking.

Verwerkingen gegevens enquêtes

Figuur 1 Overzicht deelname enquêtes

De volgende vraag is verwerkt in de grafiek;

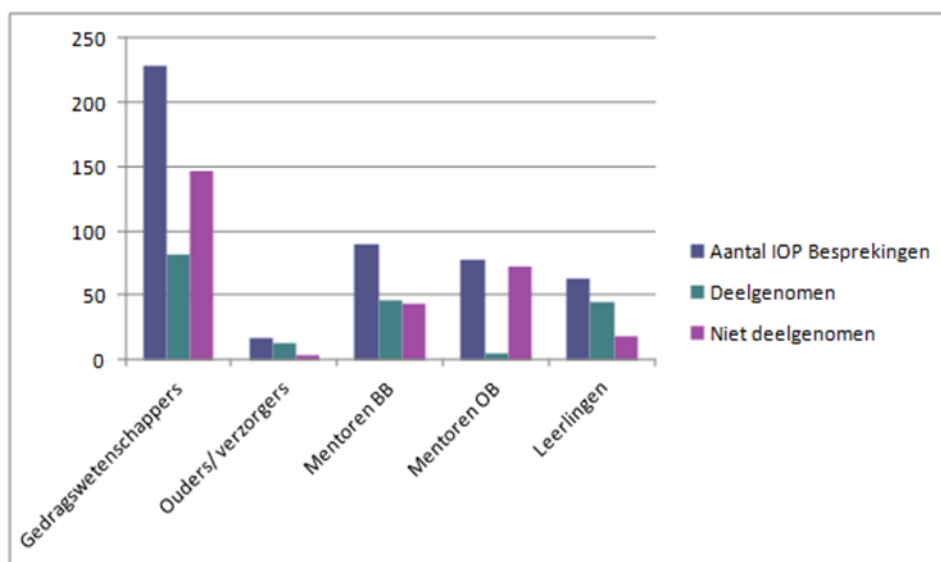
- Ik werk in de (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)

Figuur 2 Overzicht deelname IOP bespreking (1)

Combinatie van de volgende vragen:

- Hoeveel IOP besprekingen zijn er dit schooljaar geweest van de groepen die jij begeleidt? (Gedragswetenschappers)
- Bij hoeveel van deze IOP besprekingen heeft de leerling zelf deelgenomen? (Gedragswetenschappers)
- Is er al een IOP bespreking geweest over uw zoon of dochter? (Ouders/ verzorgers)
- Is uw zoon/ dochter hier zelf bij aanwezig geweest? (Ouders/ verzorgers)
- Hoeveel IOP besprekingen zijn er dit schooljaar geweest? (Mentoren/ docenten BB)
- Hoeveel leerlingen hebben daar zelf aan deelgenomen? (Mentoren/ docenten BB)
- Hoeveel IOP besprekingen zijn er dit schooljaar geweest? (Mentoren/ docenten OB)
- Hoeveel leerlingen hebben daar zelf aan deelgenomen? (Mentoren/ docenten OB)
- Heb je dit schooljaar al een IOP bespreking gehad? (Leerlingen)
- Zo ja, ben je hier zelf bij het gesprek aanwezig geweest? (Leerlingen)

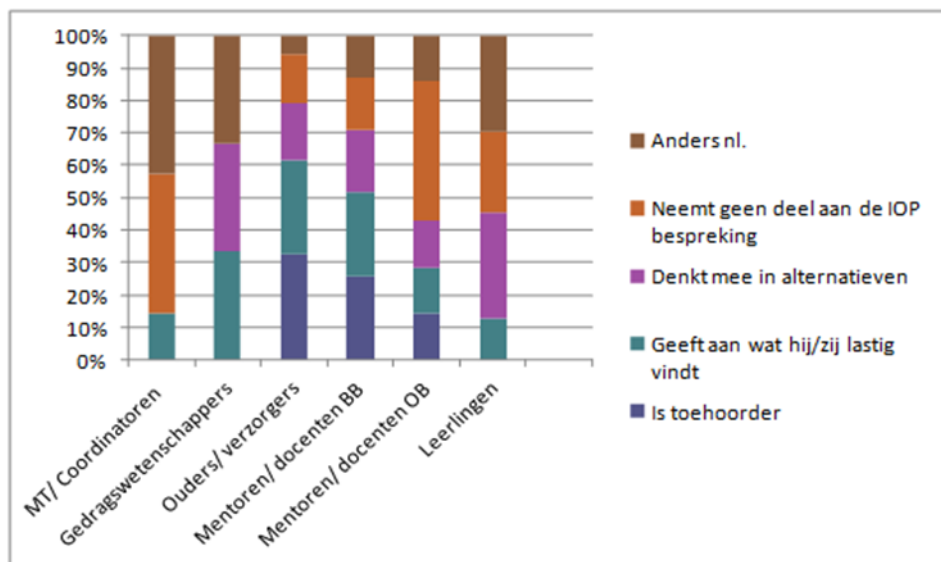
Ouders/ verzorgers (Is uw zoon/ dochter hier zelf bij aanwezig geweest?):

Ja, omdat	Nee, omdat
- Dit zijn plan van aanpak wordt gericht op de toekomst(6) - Zijn mening belangrijk is (4)	- Nog niet op gesprek geweest (2x), stage, had school, niet ter sprake geweest

Figuur 3 Overzicht rol van de leerling in de IOP bespreking

Combinatie van de volgende vragen:

- Welke rol speelt de leerling in de eerste IOP bespreking? (MT/ coördinatoren)
- Welke rol speelt de leerling in de IOP bespreking? (Gedragswetenschappers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Welke rol heeft uw zoon of dochter in de IOP bespreking gespeeld? (Ouders/ verzorgers)
- Wat heb je gedaan tijdens dit gesprek? (Leerlingen)

Anders nl.

MT/ coördinatoren:

- Afhankelijk van leeftijd (denkt mee in alternatieven / neemt geen deel)(3)
- Met individuele leerlingen wordt dit deels besproken (vooraf niet tijdens)

Gedragswetenschappers:

- Denkt mee over lange termijn perspectief en de doelen voor de komende periode (2)

Ouders/ verzorgers:

- Gaf aan wat zijn keuzes voor de toekomst zijn

Mentoren/ docenten BB:

- 'speelt de hoofdrol', presenteert (zo mogelijk) zijn traject/ probleem / etc. (2)
- Niet alle leerlingen zijn bij de IOP bespreking, wel bij specifieke besprekingen, stage, rapport, start schooljaar, tussenevaluaties eigen keuze. (3x)

Mentoren/ docenten OB:

- Antwoorden op eventuele vragen

Leerlingen:

- Ik heb geen gesprek gehad, vergeten, niet bijgezet, weet het niet (10x)

Jij staat voorop, jij moet het doen!

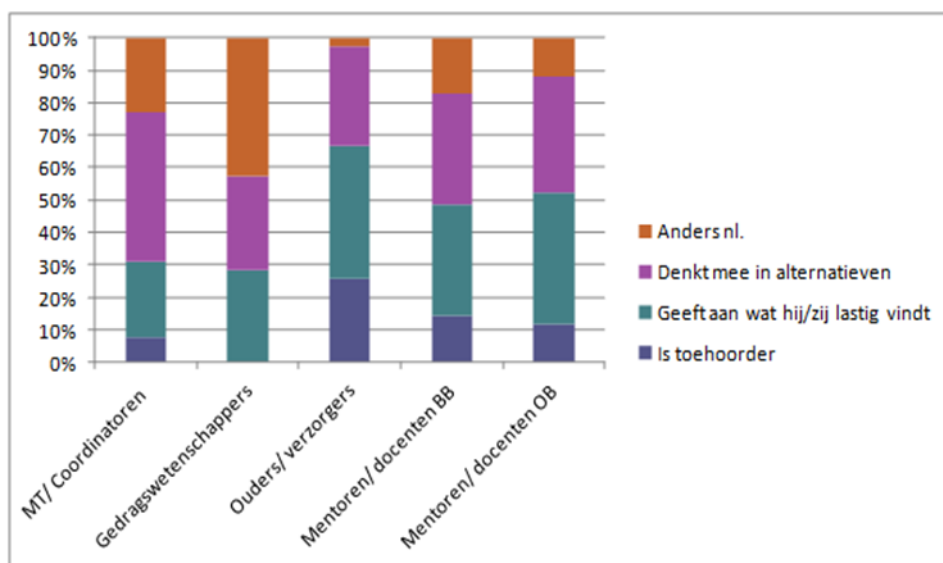
In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

- Ik heb gezegd dat ik iets wil en heb samen met mijn mentor afspraken gemaakt voor de komende tijd (2)

Figuur 4 Overzicht wenselijke rol van de leerling in de IOP bespreking

Combinatie van de volgende vragen:

- Welke rol zou een leerling volgens jou in de IOP bespreking moeten spelen? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Welke rol zou uw zoon of dochter, volgens u, moeten spelen in de IOP bespreking? (Ouders/ verzorgers)

Anders nl.

MT/ coördinatoren:

- Denkt mee/ geeft aan wat hij of zij zou willen.

Gedragswetenschappers:

- Geeft wensen / ambities aan mbt toekomst en traject op de Velddijk + denkt mee in doelen om dit te kunnen realiseren. (3)

Ouders/ verzorgers:

- Aangeven wat zijn keuzes voor de toekomst zijn

Mentoren/ docenten BB:

- Meedenken/ praten over zijn toekomstperspectief (3)
- Verplicht aanwezig

Mentoren/ docenten OB:

- Denkt mee (2)
- Betrokkenen spreken voor leerling. Leerling sluit later aan en hoort wat er beknopt

voor afspraken zijn gemaakt

Wat is er voor nodig om dat te bereiken?

MT/ coördinatoren:

- Organisatie, goede voorbereiding (voorbespreking), leerlingen uitnodigen, gesprekleider gericht op leerling (6)
- Leerling begeleiden in zijn studie/ loopbaankeuze.

Gedragswetenschappers:

- Aanwezigheid bij IOP bespreking meer regel dan uitzondering ipv andersom, als dat haalbaar is, verantwoordelijkheid voor eigen traject, (4)
- Bewust zijn van eigen mogelijkheden en belemmeringen

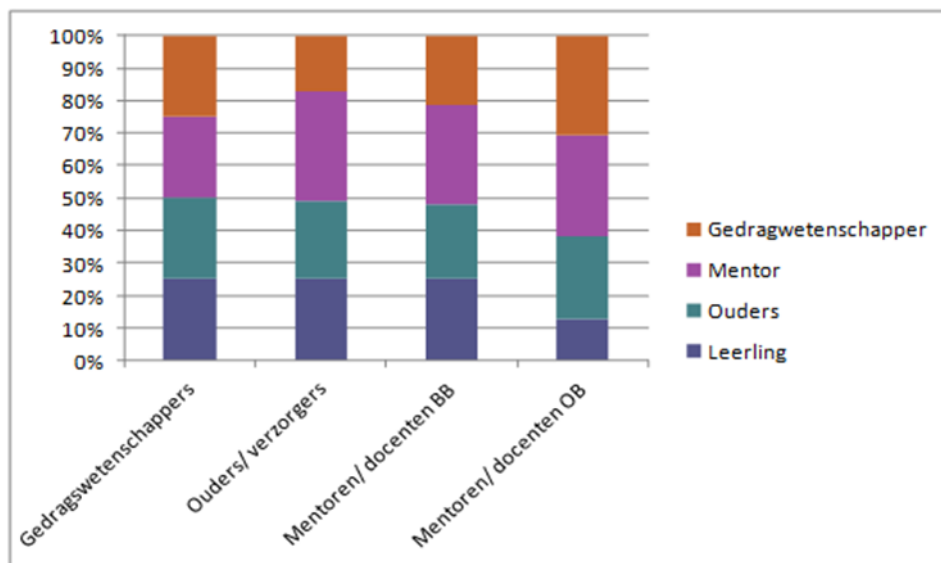
Mentoren/ docenten BB:

- Organisatie, voorbereiding, leerling neemt deel, leerling centraal, openheid, aanpassen taalgebruik, leerling gelegenheid geven om te komen (15)
- Reëel zelfbeeld

Mentoren/ docenten BB:

- Organisatie, voorbespreken (voorbereidingsformulier), leerling neemt deel, eenduidige afspraken (8).
- Een gedeelte van het gesprek is de leerling aanwezig (indien hij / zij een bepaalde leeftijd heeft, volledig aanwezig).

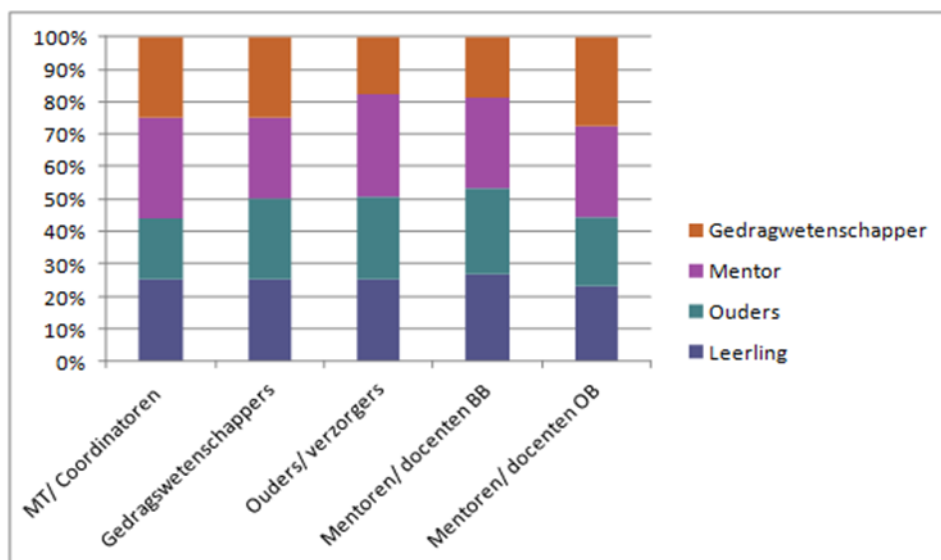
Figuur 5 Wie bepaalt de didactische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Figuur 6 Overzicht wie behoort de didactische doelen te bepalen

Combinatie van de volgende vragen:

- Wie behoort volgens jou de didactische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Wie behoort, volgens u, de didactische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? (Ouders/ verzorgers)

Wat is er voor nodig om dat te bereiken?

MT/ coördinatoren:

- Ligt aan de leeftijd, intelligentie niveau, wens leerling, mentorbevindingen

Gedragswetenschappers:

- Uitstroomperspectief (informatie over: cognitieve vaardigheden, concentratie, werkhouding etc.).

Mentoren/ docenten BB:

Jij staat voorop, jij moet het doen!

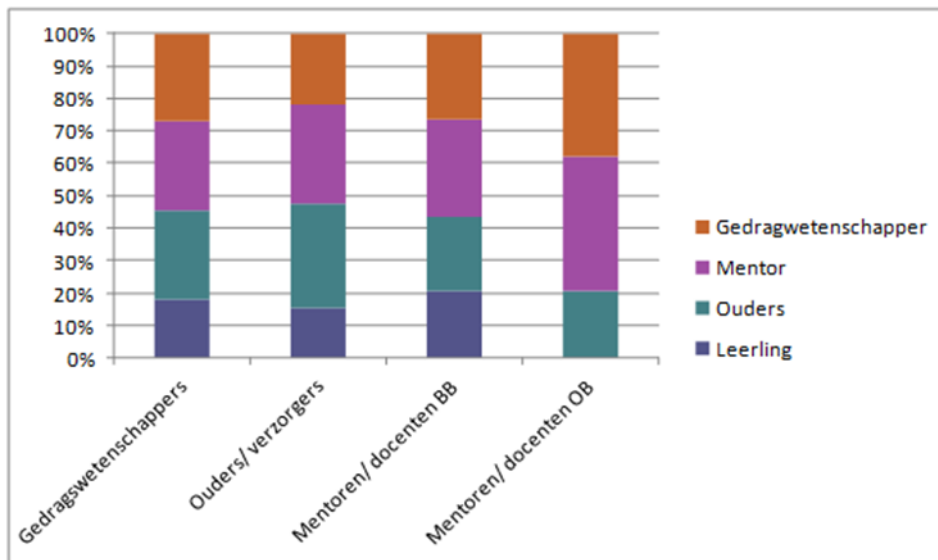
In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

- Overlegmomenten, bereidheid tot behalen van gestelde reële doelen van alle betrokkenen, voorbereiden IOP (9)
- Middelen

Mentoren/ docenten OB:

- Overlegmomenten, aanwezigheid, bereidheid tot behalen van gestelde reële doelen/ reëel toekomstperspectief van alle betrokkenen, voldoende testen / IQ / toetsingen (relevante info) voorbereiden IOP (11)
- Verandering van denken, eigen verantwoordelijkheid van de leerling (2)

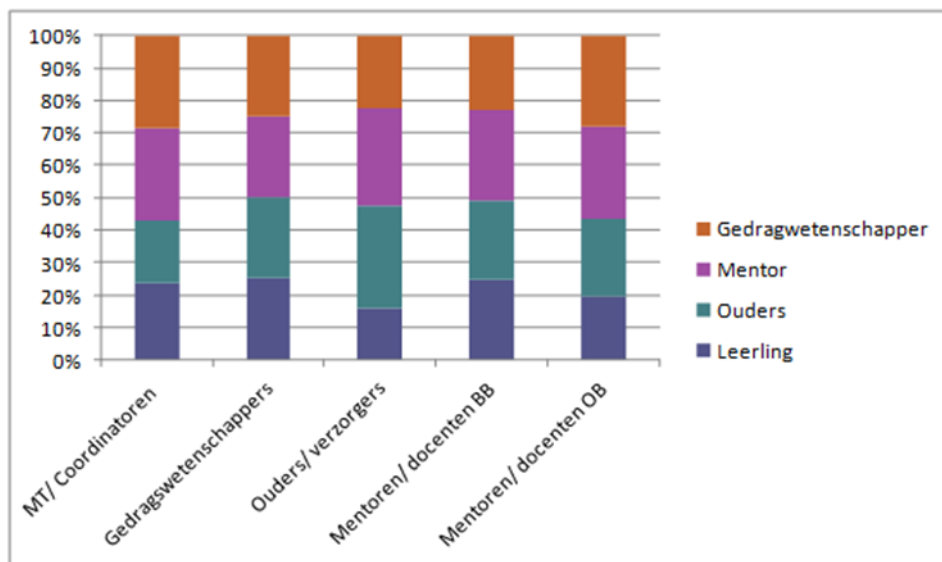
Figuur 7 Wie bepaalt de pedagogische doelen uitgaande van het uitstroomprofiel?

Figuur 8 Overzicht wie behoort de pedagogische doelen te bepalen

Combinatie van de volgende vragen:

- Wie behoort volgens jou de pedagogische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Wie behoort, volgens u, de pedagogische doelen te bepalen uitgaande van het uitstroomprofiel? (Ouders/ verzorgers)

Wat is er voor nodig om dat te bereiken?

Gedragswetenschappers:

- In het uitstroomperspectief moet duidelijk omschreven staan wat de leerling bij uitstroom bereikt moet hebben op pedagogisch gebied, door communicatie voor leerling meer inzicht in eigen problematiek en vaardigheden (2)

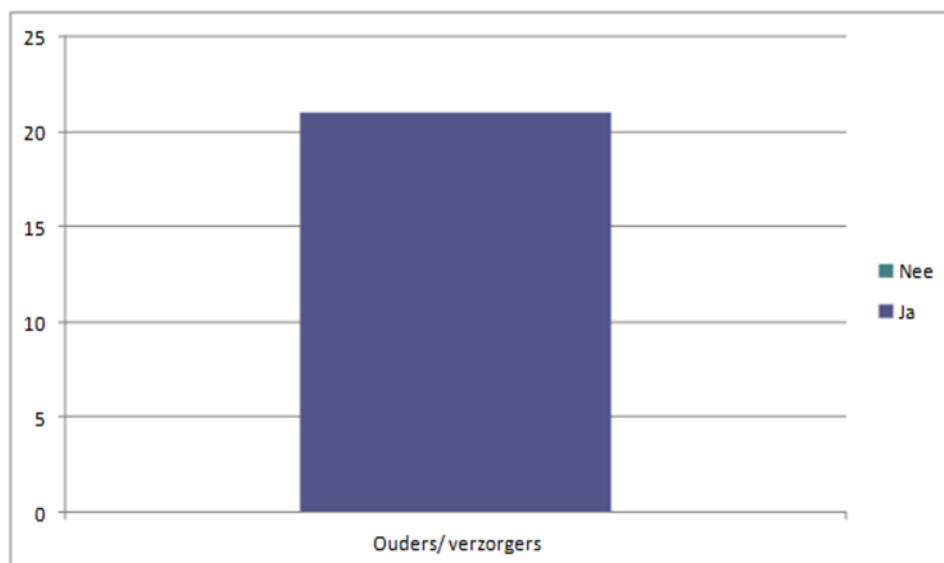
Mentoren/ docenten BB:

- Overlegmomenten (ook met GW), openheid, betrokkenheid ouders, leerling, achtergrond leerling, overeenstemming / duidelijkheid in reële mogelijkheden, evaluatie met leerling, GW en ouders (15)

Mentoren/ docenten OB:

- Overlegmomenten (ook met GW), voorbereiden van de leerling/ ouders, achtergrond leerling, overeenstemming / duidelijkheid in reële mogelijkheden (6)
- Leerling moet eigenaar zijn, de rest de spil (3)
- Betrokkenen spreken voor leerling. Leerling sluit later aan en hoort wat er beknopt voor afspraken zijn gemaakt.
- Gezamenlijk bespreek je de input van ouders en leerling. En geef je als mentor, ondersteunt door gedragwetenschapper, hoe je stap voor stap dit probleem wil aanpakken en wat je doel gaat worden

Figuur 9 Bespreekt u met uw zoon of dochter de doelen die in het IOP beschreven staan?

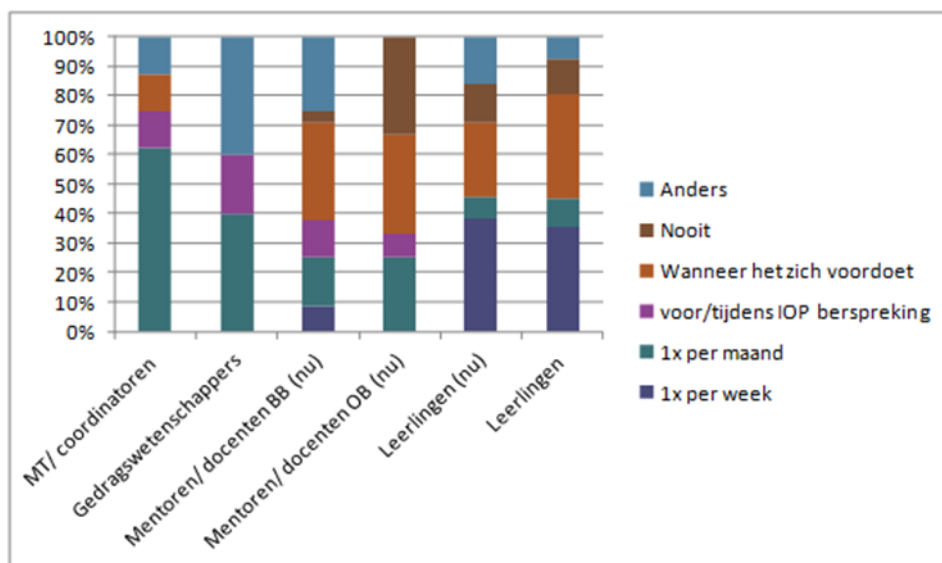
Ouders/ verzorgers:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Belangrijk voor toekomst, hij moet het doen, hij moet het begrijpen (21)	

Figuur 10 Overzicht bespreken didactische doelen

Combinatie van de volgende vragen:

- Hoe vaak vind jij dat de didactische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd dienen te worden door de mentor met de leerling? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Hoe vaak worden de didactische doelen (zoals omschreven in IOP) besproken en geëvalueerd met de leerling door jou? (Mentoren/ docenten BB nu/ mentoren/ docenten OB nu)
- Hoe vaak bespreek je met je docent (mentor) hoe het gaat met je theorie werk? (Leerlingen nu)
- Hoe vaak zou je graag met je docent (mentor) willen bespreken hoe het gaat met je theorie werk? (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

- **Moment; vast moment (3x), bij voorkeur niet noodzakelijk.**
- **Wanneer; nader vast te stellen, mentorles**

Anders nl:

- Kan leerling afhankelijk zijn, afhankelijk van tijdspad doel: minimaal 1 x per maand (lijkt een goed uitgangspunt, kan afhankelijk van de leerling in een hogere frequentie) (2)

Gedragswetenschappers:

- **Moment; vast moment.**
- **Wanneer; mentorles**

Anders nl:

- 1maal in de drie maanden, vaker indien nodig

Mentoren/ docenten BB:

- **Moment; nee (2x).**
- **Wanneer; laatste week van de maand**

Anders nl:

- Doorlopend proces wanneer het zich voordoet (3), bijna dagelijks in de klas (2), als het doel behaald moet zijn

Mentoren/ docenten OB:

- **Moment; nee, waar tijd, een meer dan de ander, ja**
- **Wanneer; woensdag tijdens mentor uur**

Leerlingen (nu)

Anders nl:

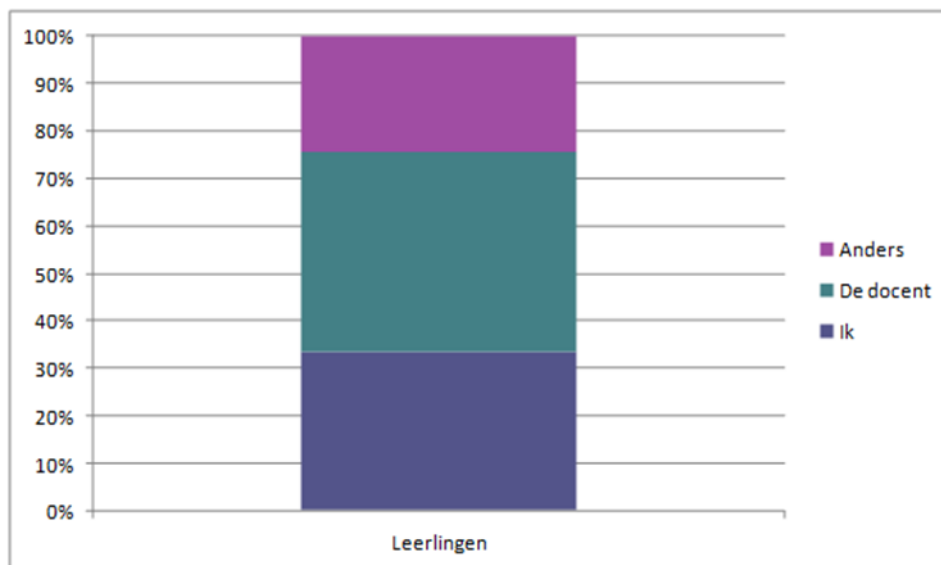
- Als ik vragen heb en als ik wil weten hoe ik ervoor sta (7), een paar keer per jaar een gesprek (4), elke dag (4x), om de twee weken, elke keer als er iets mis loopt (2), nooit maar wel met mijn ouders

Leerlingen:

Anders nl:

- Wanneer het goed of slecht met het werk gaat (3), als ik het aangeef (3), 1 x per week, ook als het niet mis gaat

Figuur 11 Wie neemt het initiatief?

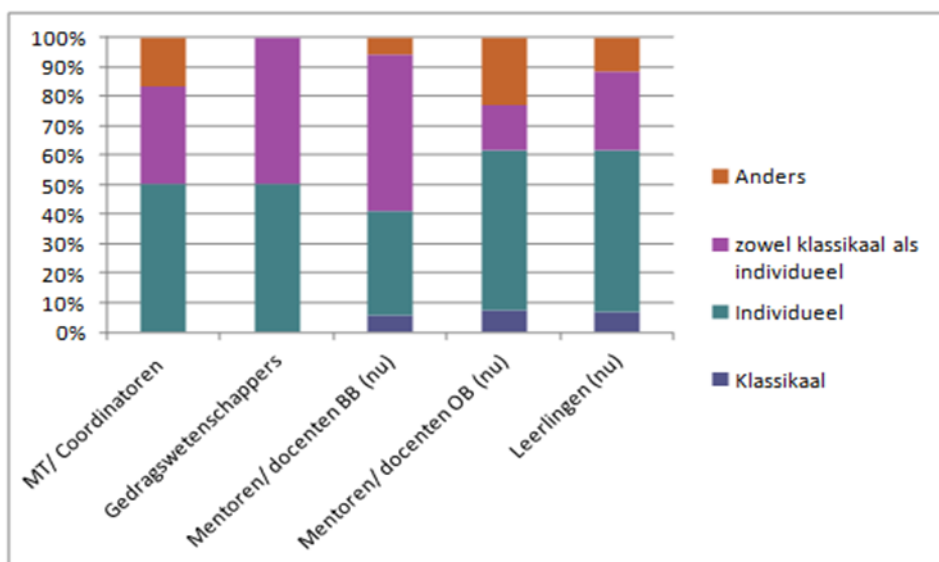
Anders nl:

- Allebei (22x)
- Ouders (2x)
- Niemand
- Verschillende personen
- Het gebeurt vrijwel nooit

Figuur 12 Overzicht manier van bespreken didactische doelen

Combinatie van de volgende vragen:

- Op welke manier dienen de didactische doelen (zoals omschreven in IOP) besproken en geëvalueerd te worden door de mentor en de leerling? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Ik bespreek de didactische doelen (Mentoren/ docenten BB nu/ mentoren/ docenten OB nu)
- Op welke manier bespreekt de docent hoe het gaat met mijn theorie? (Leerlingen nu)

Mentoren/ docenten BB:

Klassikaal.	- De leerlingen zo inzicht krijgen in elkaar
Individueel.	- Elke leerling eigen traject heeft (7) - Lesplanners bijhouden
Zowel klassikaal als individueel.	- Het groepsgebonden als persoonsgebonden kan zijn, kennis van medeleerlingen (10x)

Mentoren/ docenten OB:

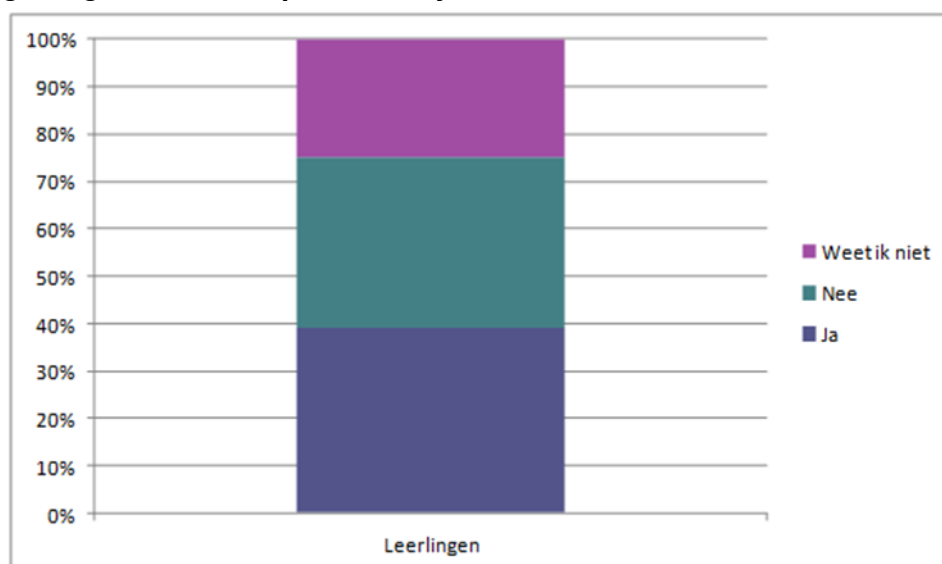
Klassikaal.	- Het meerdere betreft
Individueel.	- Het alleen de leerling betreft (7x)
Zowel klassikaal als individueel.	- Het groepsgebonden als persoonsgebonden

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

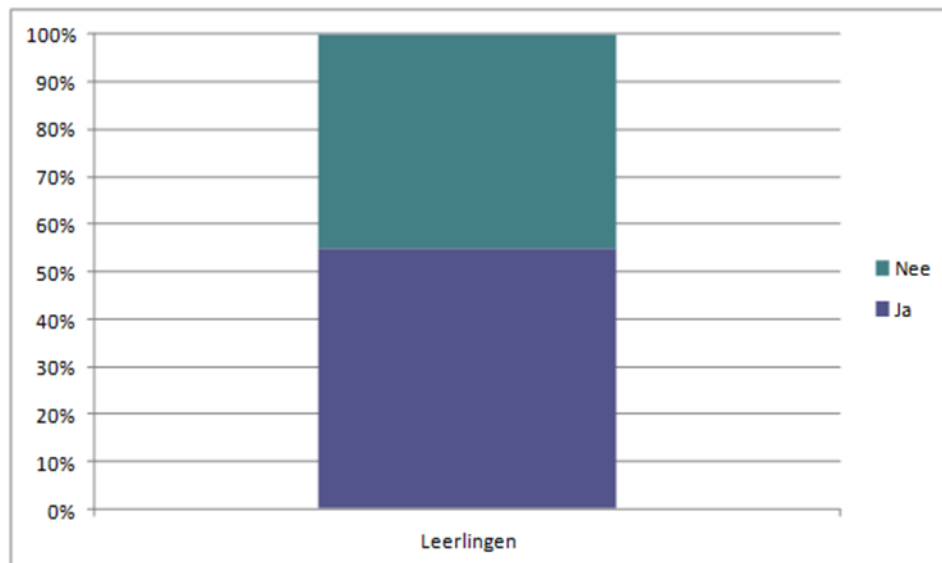
	kan zijn (2x)
Anders nl	
– Niet (2x) – In IOP bespreking	

Figuur 13 Leren doe je voor je theorie, maar ook voor je gedrag. Heb je voor je gedrag leerdoelen op de Velddijk?

Ja	Nee
- Op tijd komen (3) - Gedrag; niet agressief reageren, taalgebruik, rustig reageren, liegen, weigeren, hulp vragen, stop = stop, nee zeggen, drugs gebruik, opkomen voor mezelf, afhankelijk (26) - Concentratie, niet bemoeien, reageren, kan niet tegen drukte (7)	- Die zijn niet bekend bij mij

Figuur 14 Bespreek je jouw leerdoelen (gedrag) met je mentor?

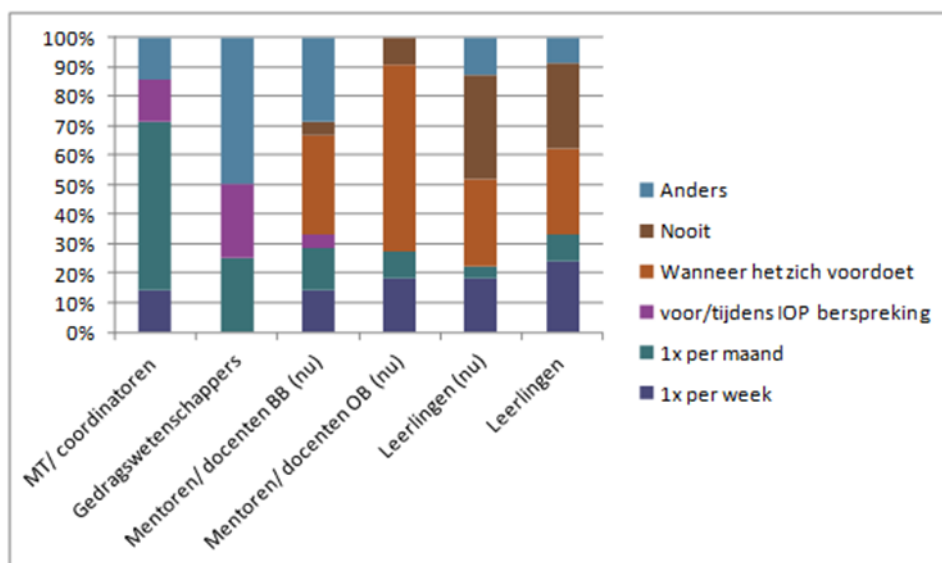

Ja, omdat	Nee, omdat
- Hulp krijgen, het dan beter gaat, eraan werken, weet wat ik moet verbeteren, niet vergeten (19x) - Het moet, nodig is (4x) - Het belangrijk is (4x)	- Het niet nodig is, heb er geen, ik die niet weet, mentor niet mag, niet aangaat, praat bijna nooit, nog niet weet wat ik later ga doen, wanneer? (24x)

Figuur 15 Overzicht bespreken pedagogische doelen

Combinatie van de volgende vragen:

- Hoe vaak vind jij dat de pedagogische doelen (zoals beschreven in IOP) besproken en geëvalueerd dienen te worden door de mentor met de leerling? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Hoe vaak worden de pedagogische doelen (zoals omschreven in IOP) besproken en geëvalueerd met de leerling door jou? (Mentoren/ docenten BB nu/ mentoren/ docenten OB nu)
- Wanneer bespreek je jouw leerdoelen (gedrag) met je mentor? (Leerlingen nu)
- Hoe vaak zou je graag je leerdoelen (gedrag) bespreken met je mentor? (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

- **Moment; vast moment (3x).**
- **Wanneer; nader vast te stellen, mentorles**

Anders nl:

- Zou hier korte termijn doelen nemen: geeft leerling meer overzicht en gerichtheid. Voor de langere periode, zouden de korte termijn doelen, gezamenlijk een groter periode doel kunnen dienen.
- Kijk naar tijdspad en stel checkmomenten vast of leerling op koers ligt.

Gedragswetenschappers:

Anders nl:

- 1maal in de drie maanden.
- Afhankelijk van termijn die gesteld is voor een doel. Maar zeker 1x per 6 weken

Mentoren/ docenten BB:

- **Moment; vast moment, nee**
- **Wanneer; vrijdag, laatste week van de maand**

Anders nl:

- Daar is dagelijks aandacht voor (confrontatie, zelfstandigheid, eigen verantwoordelijkheid, etc.) (2x)
- Wanneer de doelen behaald moeten zijn
- Er worden wel pedagogische zaken besproken, maar niet specifiek gekoppeld aan het IOP

- Voor elke vakantieperiode / na elke vakantieperiode en zichtbaar in de klas
- Moet IOP nog lezen

Mentoren/ docenten OB:

- **Moment; ja, ja**
- **Wanneer; einde van de week bij bespreking fasesysteem, mentoruur**

Leerlingen (nu)

Anders nl:

- 1x in de twee weken, soms (3x), als het slecht gaat en als het goed gaat (2x), weet ik niet, 2 keer per jaar, 1 x in de zoveel maanden, per kwart of half jaar, als we gesprekken hebben, dat is altijd verschillend, als ik het kan

Leerlingen:

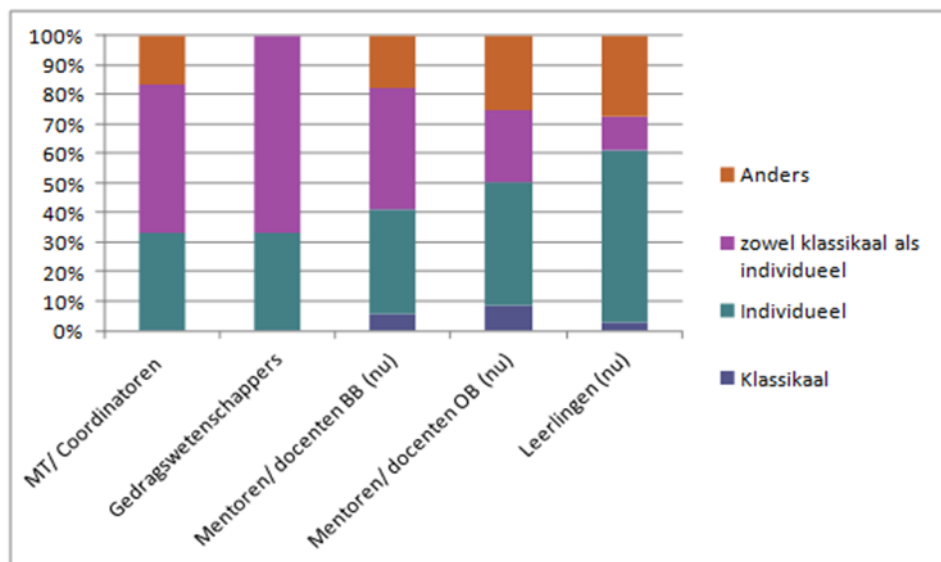
Anders nl:

- 1 x in de twee weken, als het mis gaat (2) en als het goed gaat, als het nodig is (2x), per kwart (2x) of half jaar, als ik er vragen over heb, 2x per week, ik heb geen leerdoel

Figuur 16 Overzicht manier van bespreken pedagogische doelen

Combinatie van de volgende vragen:

- Op welke manier dienen de pedagogische doelen met de leerling besproken en geëvalueerd te worden volgens jou? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Ik bespreek de pedagogische doelen (Mentoren/ docenten BB nu/ mentoren/ docenten OB nu)
- Mijn leerdoelen (gedrag) worden met mij (Leerlingen nu)

Gedragswetenschappers:

Anders nl

- Afhankelijk van aard van het doel

Mentoren/ docenten BB:

Klassikaal.	- Dat een belangrijk aandachtspunt is in de klas
Individueel.	- Elke leerling zijn eigen traject heeft, persoonlijk, meer openheid (4x)
Zowel klassikaal als individueel.	- Sommige doelen voor iedereen gelden, openheid / kennis van medeleerlingen belangrijk is (6x)

Anders nl

- Ik bespreek met leerlingen individueel wat ik op dat moment zie / waarneem op pedagogisch gebied. Niet perse gekoppeld aan IOP

- Is afhankelijk van leerling. Koppel doelen vaak aan 't bereiken van de stage. Korte termijn vaak van 2 maanden. Kleine doelen evalueer ik zelfs vaak meerdere keren per week met de leerling. Daar zijn geen vaste momenten voor. Leerlingen vragen vaak al wanneer we de doelen gaan bespreken (ze weten dat er dan een stage van af hangt).

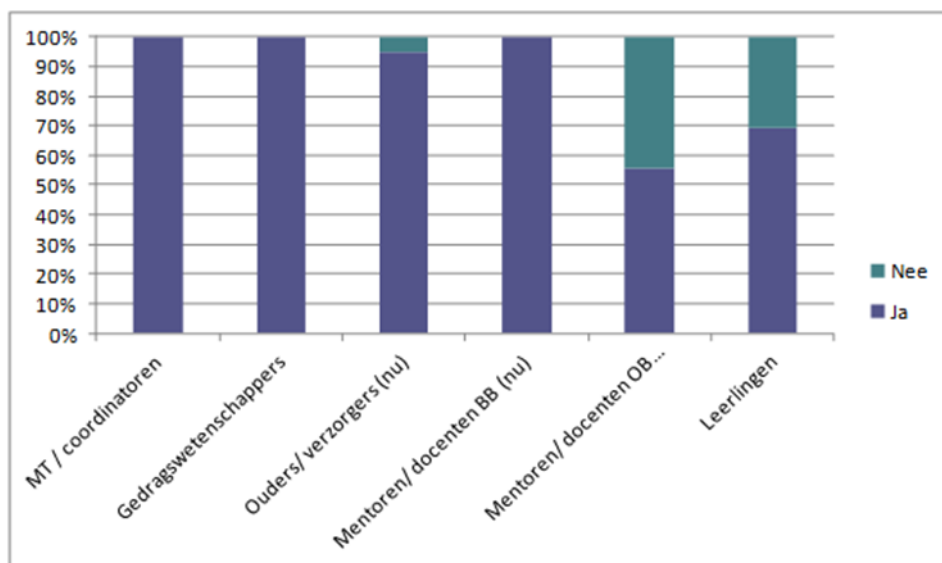
Mentoren/ docenten OB:

Klassikaal.	– Leren van elkaar / accepteren van elkaar
Individueel.	– Over die leerling gaat (5x)
Zowel klassikaal als individueel.	– Het verschilt als individu en groep (2x)
Anders nl	
- Niet - In IOP bespreking - Hangen op bord pap	

Figuur 17 Overzicht betrekken uitstroomprofiel bij bespreken doelen

Combinatie van de volgende vragen:

- Vind jij dat het uitstroomprofiel betrokken moet worden bij het bespreken en evalueren van de doelen van de leerling? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Bespreekt u met uw zoon of dochter het uitstroomprofiel (dagbesteding, arbeid of vervolgonderwijs)? (Ouders)
- Ik betrek het uitstroomprofiel bij het bespreken en evalueren van de doelen met de leerling. (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Met mijn mentor bespreek ik waar ik naar toe ga na de Velddijk. (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Is constant de check op realistische van de haalbaarheid van het perspectief, waar moet leerling aan voldoen. (4x)	

Gedragswetenschappers:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Het wel of niet halen van doelen effect heeft op het uitstroomprofiel. Leerling moet zich bewust zijn van controle die hij / zij zelf heeft op uitstroomprofiel (3x)	

Ouders/ verzorgers:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Het is zijn toekomst, belangrijk, duidelijkheid en rust biedt, check of leerling het begrepen heeft (15)	- Is nog niet duidelijk (2x) - Hij theoretisch volgt

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Realistische toetsing, die leidend is, hangt samen, maakt concreet, kan veranderen, geeft motivatie (10x) - Het om hem gaat (3x)	

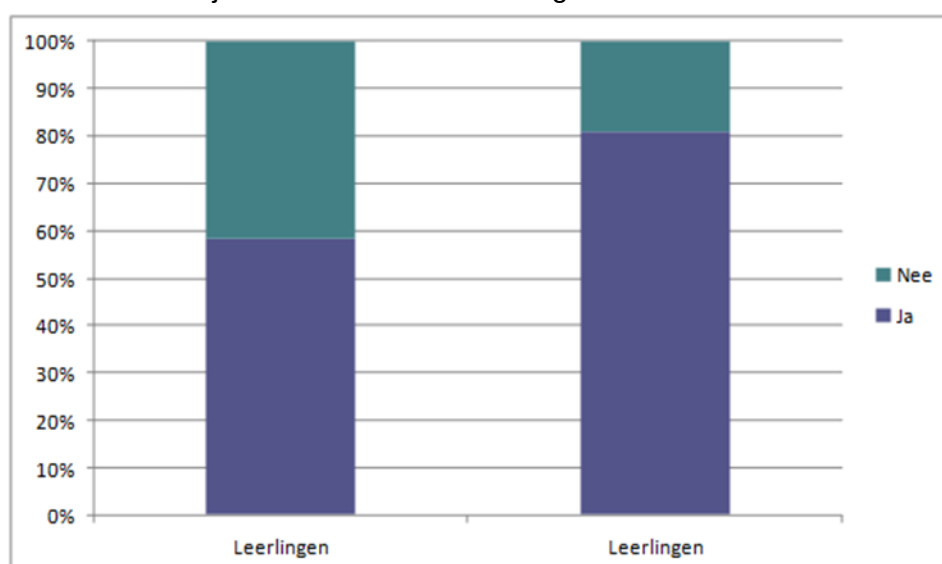
Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Zijn toekomst is, reëel doel dan duidelijker is, motivatie (5) - Gedeeltelijk aangezien dat nog erg ver weg is voor veel OB leerlingen	- Nog niet, soms nog ver weg voor leerlingen OB (4)

Figuur 18 Overzicht inbreng leerweg

Combinatie van de volgende vragen:

- Heb je zelf inbreng gehad bij het bepalen van je leerweg?
- Was je tevreden met die inbreng?

Heb je zelf inbreng gehad bij het bepalen van je leerweg?

Ja, omdat	Nee, omdat
- Zelf kiezen / aangeven / bepaald (40) - In overleg met mijn mentor (4x)	- Mijn ouders, mentor en theorieleraren dat hebben geadviseerd/besloten (15x) - Iemand anders dat heeft besloten (4x) - Ik dat niet weet (10x)

Was je tevreden met die inbreng?

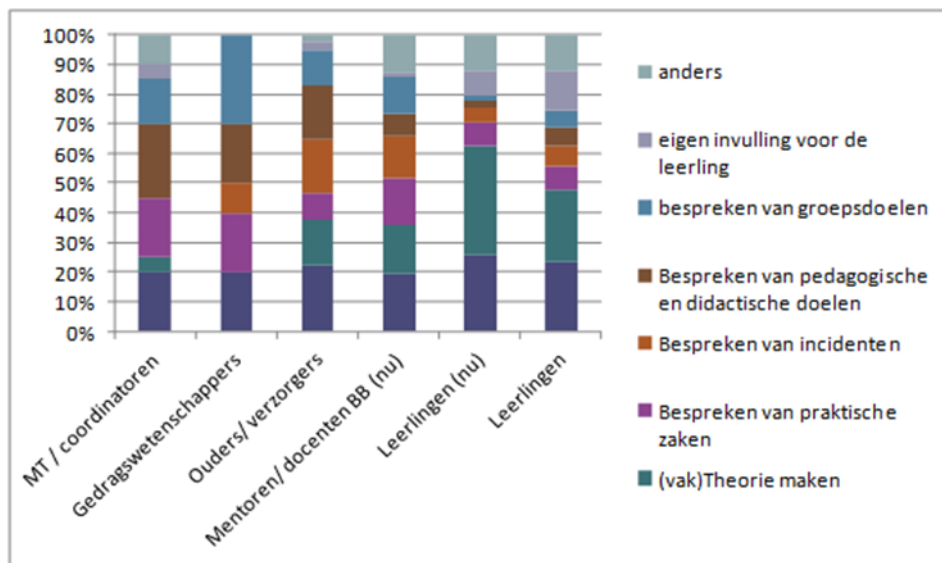
Ja, omdat	Nee, omdat
- Het is wat ik graag wil, gaat beter zo, dit is het hoogste, duidelijk, helpt mij voor de toekomst (52x)	- Ik het er niet mee eens was/ geen inbreng had, dat ze me verlaagden in mijn niveau (9x)

- Ik weet het niet, ik denk dat er wel wat mee gedaan is (2x)	- Ik het niet weet(5x)
---	------------------------

Figuur 19 Overzicht invulling eerste drie lesuren op maandagochtend

Combinatie van de volgende vragen:

- Op maandagochtend zijn in de bovenbouw de eerste drie lesuren gepland bij de eigen mentor. Hoe zou je deze tijd het liefst ingevuld zien? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ ouders/ verzorgers)
- Op maandagochtend zijn in de bovenbouw de eerste drie lesuren gepland bij de eigen mentor. Hoe vul je deze tijd (in)? (Mentoren/ docenten BB)
- Op maandagochtend zijn in de bovenbouw de eerste drie lesuren gepland bij de eigen mentor. Hoe vult jouw mentor deze tijd (in)? (Leerlingen nu)
- Hoe zou jij graag zien dat deze uren worden ingevuld? (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

- start theorievakken; opdrachten loopbaanoriëntatie (2x)

Mentoren/ docenten BB:

- Ben in andere klas, taakuren voor mij, heb altijd mijn eigen groep
- Bepalen van begin situatie, gezellig kletsen met kopje thee (groepsverband), aan het einde van 3^e lesuur samen spel (dart), net hoe het zich voordoet en wat op dat moment aan de orde is, documentaire kijken, kleine na bespreking

Leerlingen (nu):

Anders nl:

- Vaak gemixt met eigen tijd en besprekingen, eerst bespreken en dan gaan werken aan je planning (4x), praktijk en ruzie met leraar, documentaire kijken
- Vrij, loop stage, ben er dan niet, meteen gymles (8x)
- Mijn mentor is er niet op maandag (2x)

Leerlingen:

Anders nl:

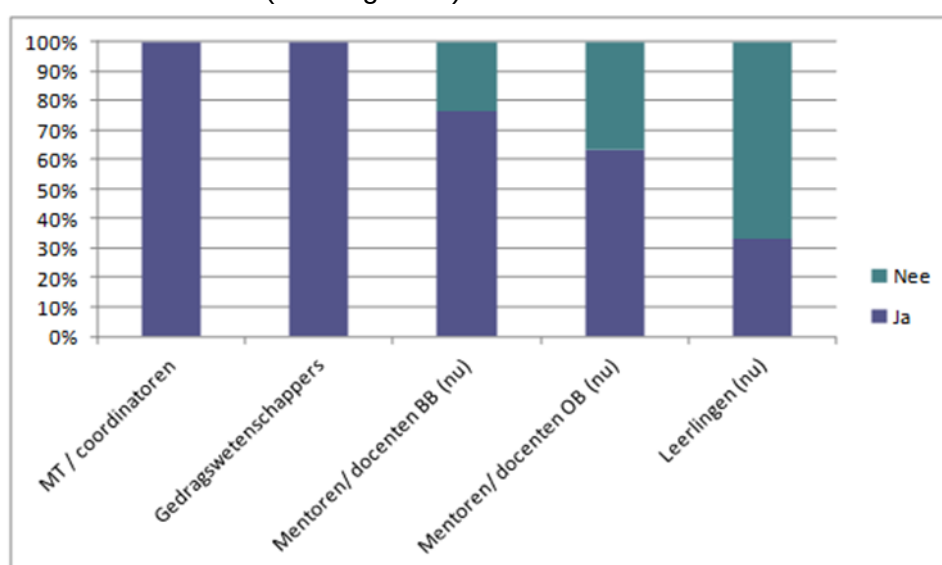
- Zoals het nu gaat, vind ik het goed (5x)
- Even vrije tijd/ bespreken weekend en dan aan het werk (2x), volledige theorie,

- tekenles, meer praktijkvakken, stage
- Weet ik niet/ maakt niet uit (2)
- Vrij (4x)

Figuur 20 Overzicht bespreken leerdoelen met anderen

Combinatie van de volgende vragen:

- Vind jij dat de leerlingen gestimuleerd moeten worden om hun eigen leerdoelen met docenten anders dan hun mentor te bespreken? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Stimuleer jij de leerlingen om hun eigen leerdoelen met docenten anders dan jou te bespreken? (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Bespreek je jouw leerdoelen (gedrag) ook met andere docenten behalve je mentor? (Leerlingen nu)

MT/ coördinatoren:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Er ook buiten de mentoren gewerkt moet worden aan doelen (oa, toa, etc.) (3x) waar ze van belang zijn om ook rekening te houden. - Bijvoorbeeld vakdocent beter leerdoelen kan bespreken met leerling op gebied van vaktechnische vaardigheden. - Zij eigenaar zijn van hun ontwikkeling.	

Gedragswetenschappers:

Ja, omdat	Nee, omdat

- Er ook veel andere docenten zijn met wie zij te maken krijgen en die dus bijdragen aan de ontwikkeling van de leerling, vaker met doelen bezig (3x)	
---	--

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Het dan een breder doel wordt, daar ook te leren valt, duidelijker, leerling leert doel bewaken (7x)	- Ik zelf ook niet bewust genoeg met de leerdoelen bezig ben (2x) - Leerlingen nog lang niet allemaal hun doelen weten (2x)

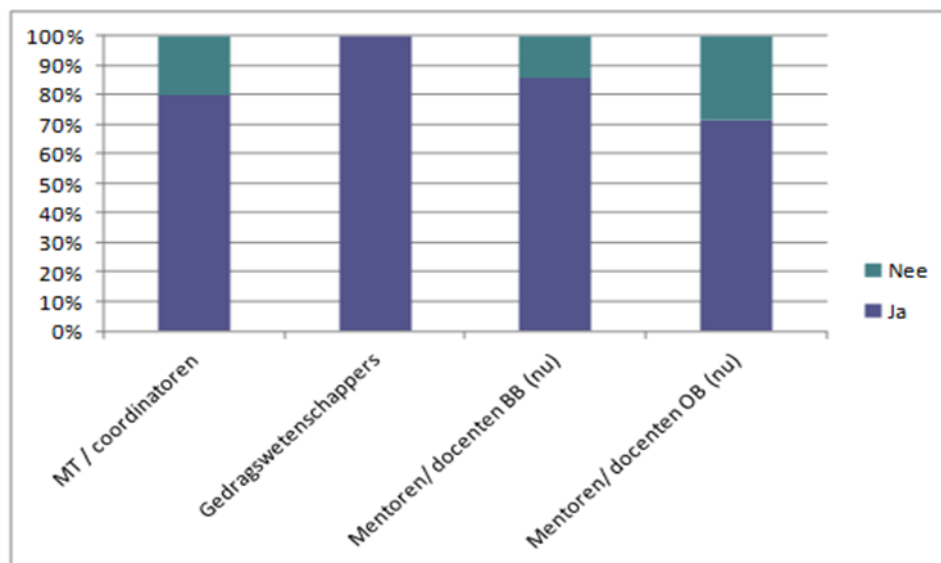
Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Het dan een breder doel wordt, eenieder die met leerling werkt inbreng heeft / kan hebben, leerling leert doel bewaken (7x) - Er eerst een vertrouwensband tussen mentor en leerling is. Daarbij is de mentor in OB ook de persoon die als eerste aanspreekpunt geldt.	- De mentor de spil is (=duidelijk) - Dit erg moeilijk is voor de leerling en ze hier niet aan toe zijn

Leerlingen:

Ja, met wie	Nee, omdat
- Met ouders (3x) - Met 1 docent (10x), gedragswetenschapper (4x), stagebegeleider (4x) - Met alle leraren (geïnteresseerd) die mij les geven, zodat ze mij advies geven (7x), de stagiaire	- Waarom zou ik?, heb het er nooit over, gewoon, geen tijd, moeilijk, niet nodig, heb er geen, niet hun taak (29x) - Mentor is vertrouwd, zie ik het meest, weet over alles van mij (12x) - Hun er niks mee te maken hebben (7x)

Figuur 21 Zo ja, dient dit met de collega en leerling geëvalueerd te worden?

MT/ coördinatoren:

Ja, op welke manier	Nee, omdat
- Alleen als het doel voor de leerling + collega gesteld is. - Kort, mondeling + digitale vastlegging (3x)	- Doelen zijn opgesteld door mentor: collega geeft alleen informatie terug. - De leerling eigenaar is van zijn eigen stappen (uitzonderingen daar gelaten).

Gedragswetenschappers:

Ja, op welke manier	Nee, omdat
- Terugkoppeling collega en dan via mentor naar leerling. - Bv tijdens een groepsbespreking 1 maal in de drie maanden met mentor, leerkracht en leerling (2x)	

Mentoren/ docenten BB:

Ja, op welke manier	Nee, omdat
- Per email en mondeling, feedback via weeklijst (8x) - Het gebeurt nauwelijks. Is afhankelijk van de onderlinge verhouding. Is die goed, dan ja. Is die niet goed, dan nee.	- Je er vanuit mag gaan dat een en ander voldoende is afgerond - Het gebeurt nauwelijks. Is afhankelijk van de onderlinge verhouding. Is die goed, dan ja. Is die niet goed, dan nee. (2x)

Mentoren/ docenten OB:

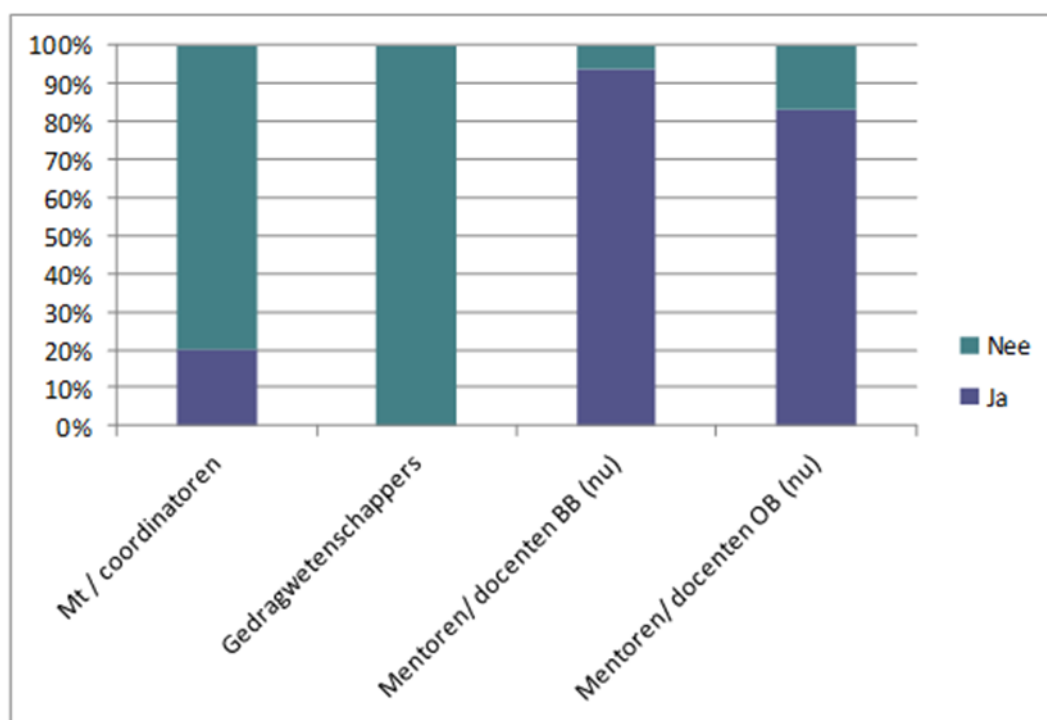
Ja, omdat	Nee, omdat
- Door de mentor hier informatie over te verschaffen vanuit de andere docent (2x)	- Teveel collega's, doe ik nadat ik van andere collega's heb

- In een gesprek (3x)	gehoord hoe en wat (2x)
-----------------------	-------------------------

Figuur 22 Overzicht contact tussen collega's onderling

Combinatie van de volgende vragen:

- Vind jij dat er voldoende contact is tussen de collega's onderling als het gaat om het bespreken/ realiseren van de doelen van leerlingen? (Mt/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Zoek jij contact met collega's die leerlingen uit jouw mentorgroep in de klas hebben om de leerpunten te bespreken? (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)

MT/ coördinatoren:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Doelen in lijn ontwikkelt worden, Velddijk breed en niet voorbehouden aan de groep / klas alleen.	- Dit nog niet ingebed is, mag veelvuldiger gebeuren! (3x) - Er te weinig tijd voor is gereserveerd.

Zo nee, hoe zou dit contact er dan uit moeten zien?

- Vanuit schaduwmentoraat (kernteams?) wekelijks overleg, kort bespreken. (2x) - Wat haalbaar is, is elkaar via mail op de hoogte houden en desnoods elkaar opzoeken.
--

Gedragswetenschappers:

Ja, omdat	Nee, omdat
	- Soms is het er wel, maar vaak is de

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk?

	overdracht transfer er niet. Is ook de mentor niet op de hoogte hoe het in de praktijk gaat (2x) - Dit tussendoor gebeurt op individueel initiatief. Er is geen bespreekmoment voor georganiseerd
--	--

Zo nee, hoe zou dit contact er dan uit moeten zien?

- Bv tijdens een groepsbespreking 1 maal in de drie maanden met mentor, leerkracht en leerling - Klassenbespreking waaraan alle docenten per klas deelnemen
--

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Ik nabij de leerling wil blijven en zijn proces goed kan begeleiden, overeenstemming / eenduidigheid in aanpak, belangrijk (11x)	- Ik alleen de groep heb besproken

Zo ja, op welke momenten?

- Start + eind periode (2x), voor de les, verschillende keren per week, wanneer nodig (5x) na incident, bij bespreking conflicten, bij vragen collegae, na school - Ben door weekrapporten van praktijklessen vaak al op de hoogte. Wil ik iets weten, mail ik de docent

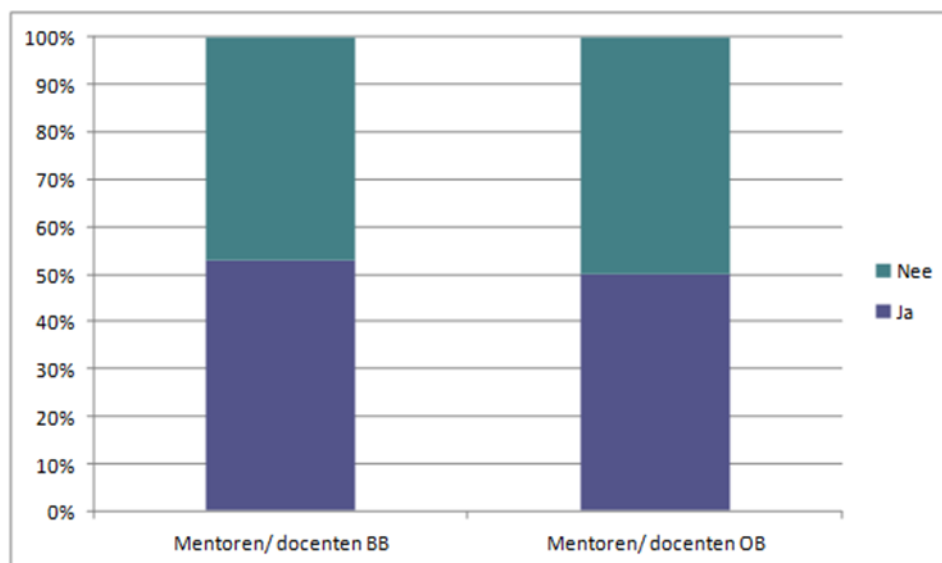
Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Eenieder die met leerling werkt inbreng heeft / kan hebben, doorgaande lijn, integrale aanpak, leren van elkaar (10x) - Belangrijk voor lesgeven / orde houden	

Zo ja, op welke momenten?

- Na opstellen en voor evaluatie IOP, pauzes, taakuren, na school (2x), einde dag, wisselmomenten (3x), probeer na iedere les, lukt dit niet dan zeker 1 x in de twee weken, afspraak plannen, up to date houden klassenboek, veelal tussendoor (2x), als de gelegenheid zich voordoet
--

Figuur 23 Heb je behoefte aan contactmomenten om leerdoelen van leerlingen met relevante docenten te bespreken?

Mentoren/ docenten BB:

Ja	Nee
- Het er nu vaak bij inschiet, tijd, snel tussendoor (4x) - Dat soms gewoon nodig is, breed draagvlak - Spiegelen met elkaar, zit ik met mijn beeldvorming goed	- Indien nodig zoek ik de desbetreffende docent op of per mail (3x) - Dit organisatorisch niet mogelijk is - De leerlingen weinig andere docenten hebben

Ja, op welke manier zie je dit graag?

- Even kort per mail, of telefonisch, loop gewoon binnen en bespreek ze (4x) - Vast moment in de week, twee wekelijks half uur, vast moment, zakelijk gesprek - Wanneer je merkt dat leerling vastloopt of geregeld in conflict komt - Teambreed je klas met collega's bespreken die jouw leerlingen in de les hebben
--

Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Dat vraagt tijd - Zeer waardevol, helpt de andere docenten bij de aanpak, van elkaar leren, meerwaarde voor leerling	- Indien nodig zoek ik desbetreffende docent op (3x) - Ik de leerling het beste kan. Feedback is wel welkom (2x) - Dit weinig gebeurt

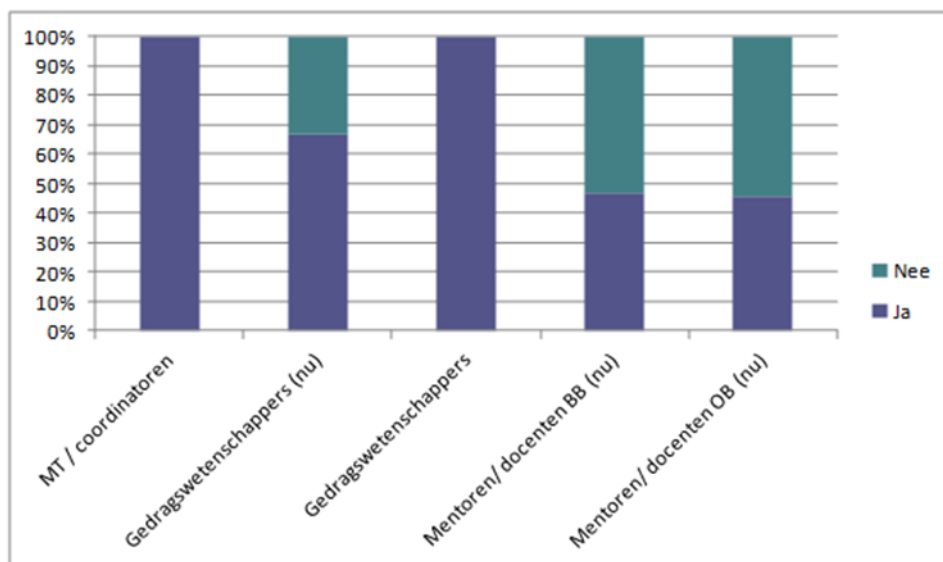
Ja, op welke manier zie je dit graag?

- Structureel: 1 a 2 weken voor IOP of bijstelling, structureel: 1 maal in de 4 weken, mondelinge nabespreking, vaste momenten per maand, in taakuren, gesprekken
- Een soort van leerlingbespreking waar alle betrokkenen vanuit school bij zijn en aan kunnen geven wat aandachtspunten voor een bepaalde leerling kunnen zijn (2x)

Figuur 24 Overzicht missen handvatten in de individuele begeleiding leerling

Combinatie van de volgende vragen:

- Vind jij dat mentoren meer handvatten moeten krijgen in het individueel begeleiden van de leerling? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers)
- Hebben de mentoren genoeg handvatten wat betreft het individueel begeleiden van leerlingen? (Gedragswetenschappers nu)
- Mis je handvatten in het individueel begeleiden van de leerling? (Mentoren/ docenten BB nu/ mentoren/ docenten OB nu)

MT/ coördinatoren:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Dit een essentieel iets is waar niet iedereen handen en voeten aan kan geven, problematiek divers, nooit genoeg 'gereedschap in koffer', begeleiding nu zeer divers (3x) - Ze dan beter in kaart kunnen brengen wat de resultaten zijn.	

Zo ja, hoe zie je dat dan het liefst

- Uitwisselen van elkaars kwaliteiten, elkaar 'intern' opleiden, volgens vastgestelde formats, lesbezoeken, consultaties. - Scholing, eigen verantwoordelijkheid in nascholing vanuit functioneringsgesprek. - Ondersteuning van collega's, mentoren en andere deskundigen. Niet iedere mentor durft / wil uitspreken dat hij graag ondersteunt wil worden.

Gedragswetenschappers (nu):

Ja, omdat	Nee, omdat
- Wanneer ze vragen bijzonderheden hebben ze altijd terecht kunnen bij collega's, afdelingsleider en GW-ers	- Veel mentoren hebben voldoende handvaten - Dit zeer afhankelijk is van individuele

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

	vaardigheden
--	--------------

Gedragswetenschappers:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Dit wisselt sterk per mentor. Het is lastig om hier een lijn in te trekken - Coaching waar nodig, lesbezoeken bij elkaar	

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Tips en trucs om een leerling te begeleiden buiten het normale circuit (3x) - Goed lvs (werkbaar) - Er is eigenlijk nooit iemand die meekijkt - Tijd	- Alles te achterhalen is bij mentor / dossier / GW (5x) - Ervaring

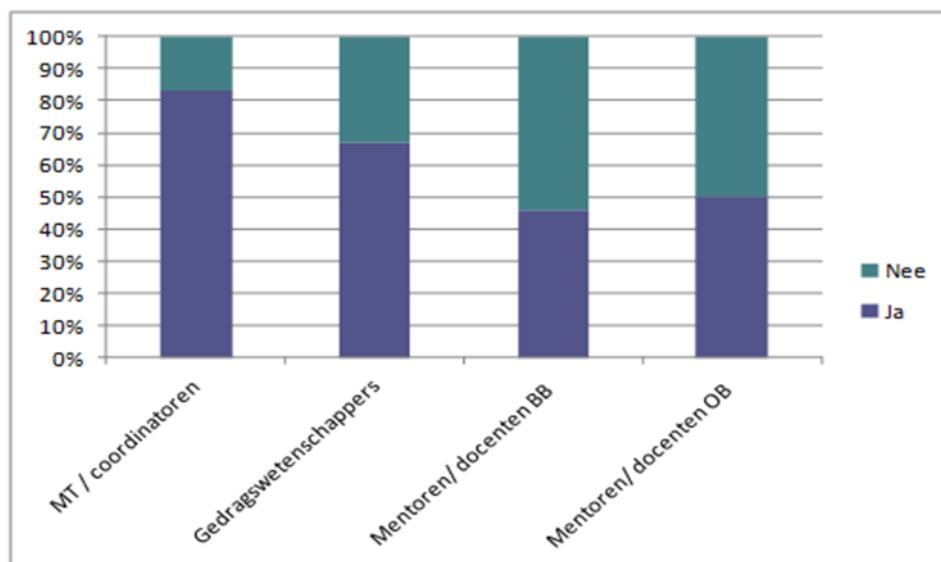
Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Individueel plan vaak onvolledig in klassenboek - Tips etc, meer tijd GW-er - Tijd (3x)	- Alles te achterhalen is bij mentor / dossier / GW-er (5x)

Figuur 25 Overzicht behoefte vaste aanpak

Combinatie van de volgende vragen:

- Vind je het belangrijk dat er een vaste aanpak komt, die integraal gebruikt wordt, als het gaat om het individueel begeleiden van een leerling bij zijn of haar doelen? (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers)
- Heb je behoefte aan een vaste aanpak die integraal gebruikt wordt als het gaat om het individueel begeleiden van een leerling bij zijn of haar doelen? (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)

MT/ coördinatoren:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Van belang om een gezamenlijk kader te hebben waarbinnen ruimte zit naar behoefte van de leerkracht/ leerling, levert inzetbaarheid in de verschillende afdelingen, is te volgen/monitoren (4x) - Eenduidigheid (binnen kaders) heeft te maken met visie!	- niet iedereen hetzelfde, er zijn bij iedereen nuances.

Gedragswetenschappers:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Ik denk dat het goed is dat er een basis structuur komt. Maar dat je blijft afstemmen, wat een leerling nodig heeft. Voor de een is dat intensiever dan voor de andere leerling. - Het anders teveel van toeval of persoon afhankelijk is.	- Het per mentor zal wisselen hoe ze dit willen doen

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Eenduidigheid, duidelijkheid binnen het team, levert handvatten (5x) - Er binnen het huidige takenpakket geen tijd voor is (ik kan nu alleen tijdens taakuren)	- Ieder is individu, iedereen is anders (3x) - Een vaste aanpak belemmert is voor een creatieve benadering - Het goed loopt

Zo ja, waar zou dat bij helpen?

- Uniformiteit, duidelijkheid, levert handvatten
--

Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Dit eenduidigheid geeft, gericht / efficiënter werken, levert handvatten (5x)	- Elke leerling/ docent anders is. Aanpak is goed om te bekijken, maar is per leerling verschillend (5x)

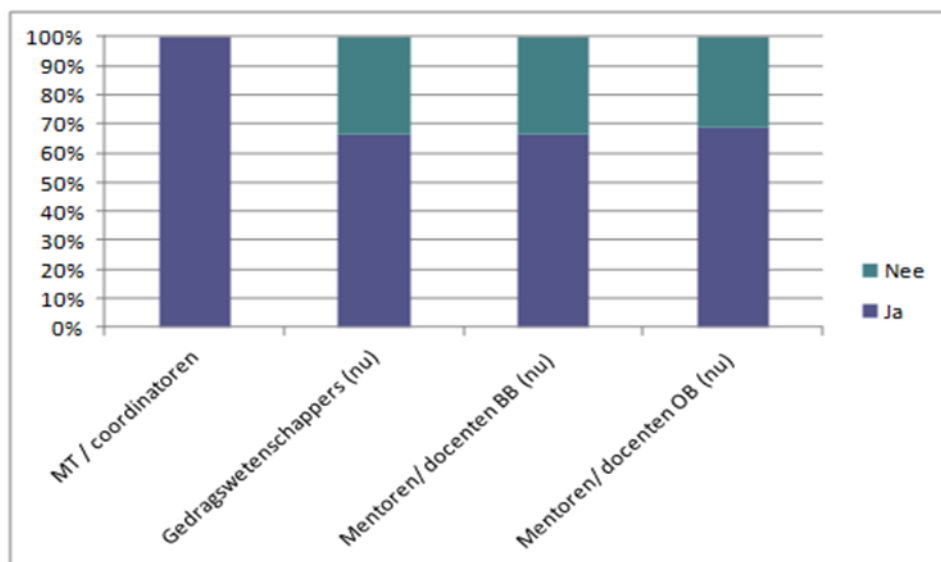
Zo ja, waar zou dat bij helpen?

- Bespreken met anderen, leerproces van de leerling komt veel duidelijker naar voren, iedereen kan een leerling helpen, je weet waar je gebleven bent, niet iedere keer het wiel zelf uitvinden (wel toesnijden op het individu), bijv. fase systeem welke ze gebruiken op de dislocatie
--

Figuur 26 Op de hoogte zijn van didactische doelen

Combinatie van de volgende vragen:

- Behoren docenten op de hoogte te zijn van de didactische doelen van leerlingen die hun les volgen? (MT/ coördinatoren)
- Zijn de docenten op de hoogte van de didactische doelen van de leerlingen die hun les volgen? (Gedragswetenschapper nu)
- Ben je op de hoogte van de didactische doelen van de leerlingen die bij jou les volgen? (Mentoren/ docenten BB nu/ mentoren/ docenten OB nu)

MT/ coördinatoren:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Als die van belang zijn voor de inhoud van hun les (opbrengst gericht werken), voor les voorbereiding, volgen leerling (5x) - Datacare gebruiken?	

Op welke manier zie je dit dan in de les/ aanbod terug?

- Lesplanners, in de aanpak (instructie)/ het groepsplan en de resultaten (3x). - Leerling is bezig met leerinhoud dat uit IOP is bepaald: 'verbinding' en leerkracht kan aansluiten bij de onderwijsbehoefte van de leerling.

Gedragswetenschappers:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Dit wisselt sterk per mentor, over het algemeen wel	- Niet altijd

Hoe gaan docenten hiermee om in de les?

- De meeste docenten werken met een lesplanner en die is (als het goed is) geënt op het uitstroomperspectief en de daaraan gekoppelde didactische doelen, soms te veel als eenheid! Niet altijd voldoende zicht op afstemming capaciteiten van de leerling
--

op lesaanbod / inschaling daarin

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
	- Ik niet alle dossiers in mijn hoofd heb, veel leerlingen (4)

Hoe ga je in je lessen om met de didactische doelen van de leerlingen?

- In dien gewenst / gevraagd bewust, anders onbewust
- Door gebruik te maken van individuele instructies (3x) of begeleiding, lesplan/ inhoud volgen, etc. (5x), Bestuderen, oefenen en toetsen en evalueren
- Creatief, voortdurend in de benadering van de klas, het individuele van de leerling meenemen
- Ik moet eerst weten wat ze zijn

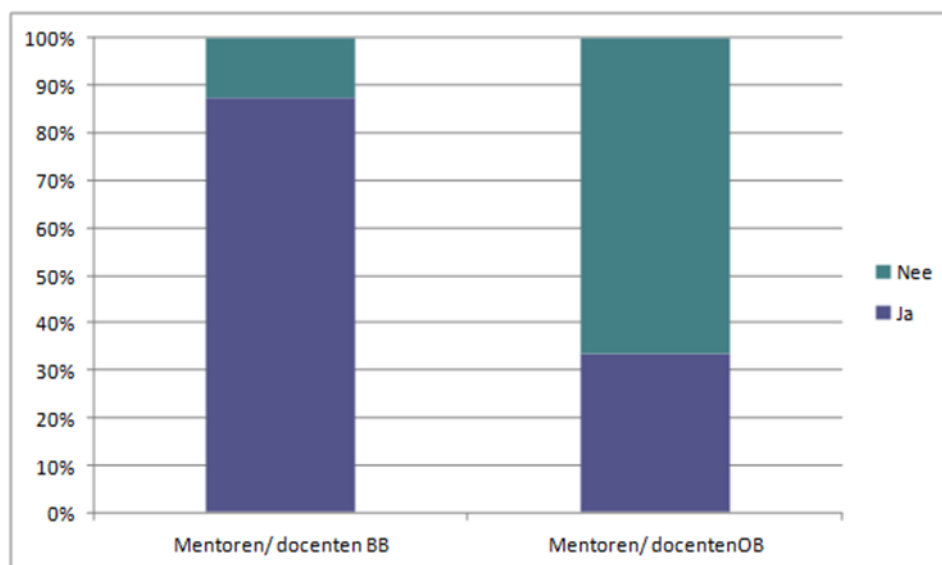
Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
11	4
- Van eigen klas wel	- Ik meer dan 140 leerlingen heb, invallen andere klas (2x) - Dit niet in de klassenmap staat - Soms als leerling bij groep geplaatst worden

Hoe ga je in je les om met de didactische doelen van de leerlingen?

- Indien gewenst / gevraagd bewust, anders onbewust, vooral vanuit mijn gevoel, aangezien ik er vaak erg weinig tijd voor ervaar om hier bewust voor alle leerlingen mee bezig te zijn, automatisch proces (3x)
- Zoeken naar manier van opnemen van instructie, om zo instructie aan te passen, ga bij de leerling zitten en bekijk of het lukt (3x), inzet oa
- Inzet ao, probeer er het maximale uit te halen, flexibel, ligt aan de stemming en houding van de leerling
- Aanpassen leerstof, Pc (bijv rekenweb)
- Niet goed genoeg

Figuur 27 Is dat nuttig voor jou?

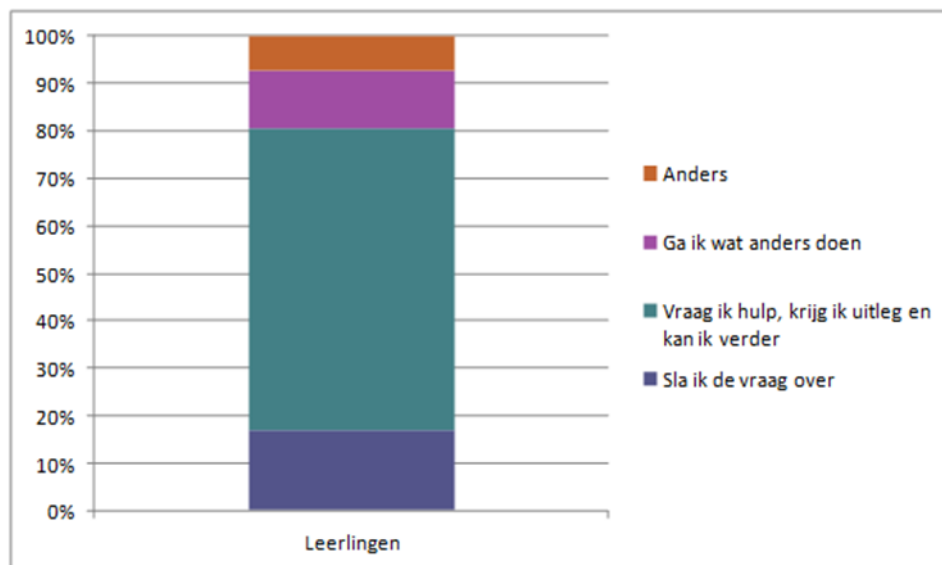
Mentoren/ docenten BB:

Ja	Nee
- Mij dat meer handvatten en richting geeft de leerling beter te begeleiden, soms lastig vanwege het aantal (5x), graag ook meer zicht vanuit praktijk - Ik mentor van die leerling ben (2x) - Essentieel (3x)	- Ik dat niet kan onthouden

Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Ik in alle klassen kom en zo mijn instructie kan aanpassen op alle leerlingen, soms lastig vanwege aantal (5x) - Doel, je weet waar je naartoe werkt, wat je kan verwachten (5x) - Ik mentor ben (2x) - Kan nuttig zijn, niet alle klassenboeken op orde. In sommige klassen niet eens aanwezig	- Ik dat niet kan onthouden - Kan nuttig zijn, niet alle klassenboeken op orde. In sommige klassen niet eens aanwezig

Figuur 28 Als je vragen hebt over je theoriework, dan

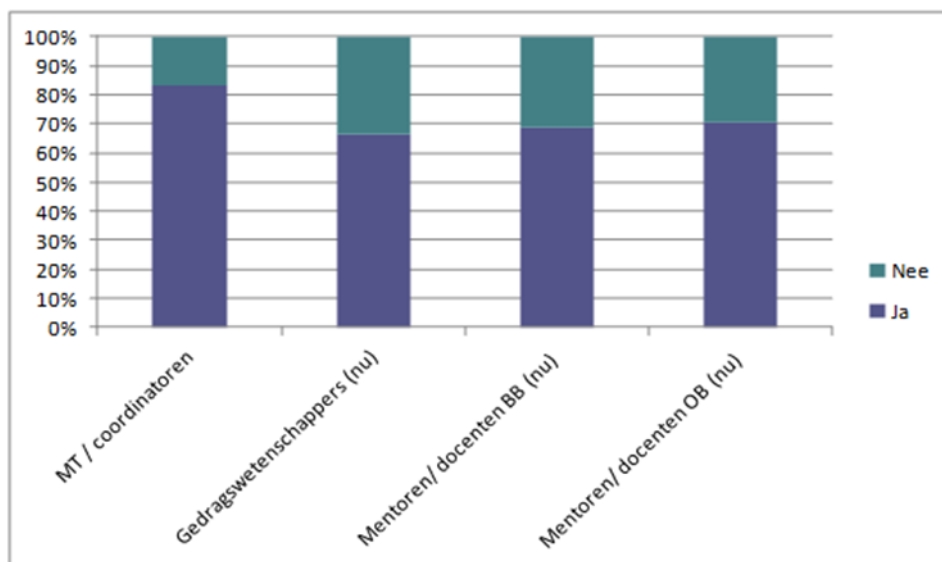
Anders nl:

- Dan loop ik vast (2x), ik word altijd goed geholpen, een gok nemen, doe ik niets, ik weet alles al, ik vraag het ook aan medeleerlingen, moet ik de antwoorden klapper kijk of op internet, vragen heeft de docent geen tijd dan ga ik even verder, geen idee, mijn docent weet niets over de examens

Figuur 29 Op de hoogte zijn van pedagogische doelen

Combinatie van de volgende vragen:

- Behoren docenten op de hoogte te zijn van de pedagogische doelen van leerlingen die hun les volgen? (MT/ coördinatoren)
- Zijn de docenten op de hoogte van de pedagogische doelen van de leerlingen die hun les volgen? (Gedragswetenschapper nu)
- Ben je op de hoogte van de pedagogische doelen van de leerlingen die bij jou les volgen? (Mentoren/ docenten BB nu/ mentoren/ docenten OB nu)

MT/ coördinatoren:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Leerling is bezig met leerinhoud dat uit IOP is bepaald: 'verbinding' en leerkracht kan aansluiten bij de onderwijsbehoefte van de leerling (3x), gebruik maken van datacare	- In ieder geval wel van handelingsvoorstellen en specifieke problematiek rondom de leerling.

Op welke manier zie je dit dan in de les/ aanbod terug?

- Leerling is bezig met leerinhoud dat uit IOP is bepaald: 'verbinding' en leerkracht kan aansluiten bij de onderwijsbehoefte van de leerling (3x) - Persoonlijk aandachtspunten overzicht, in de aanpak / groepsplan.

Gedragswetenschappers:

Ja, omdat	Nee, omdat
- In de onderbouw werken mentoren met een persoonlijk aandachtspunt. In de bovenbouw bespreken mentoren regelmatig de pedagogische doelen met de leerlingen (2x)	- Niet altijd

Hoe gaan docenten hiermee om in de les?

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk?

- Soms ook te veel als eenheid! Dat moet hij kunnen!

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Maak ik zelf, mee opstel (5x) - Ik anders geen goede docent kan zijn, je verantwoordelijk bent (2x) - Hierdoor het leerproces verbreed wordt soms lastig en vanwege het groot aantal leerlingen - Ik de meeste leerlingen ken of met behulp van de mentor leer kennen - Deze staan in datacare	- Ik meer dan 150 leerlingen heb (3x) - Er in het IOP teveel pedagogische doelen staan. Oa ook van eerdere jaren door andere opgesteld - Ik ze nog niet gelezen heb in het IOP

Hoe ga je in je les om met de pedagogische doelen van de leerlingen?

- Probeer dit vaak aan de praktijk te koppelen, differentiatie in lesinhoud en instructie, dagelijks bespreken, aanspreken op gedrag, benoemen in de groep en belonen als ze iets bereikt hebben - Deze zijn 'pervasief' voortdurend een punt van aandacht in de klas (2x), dat de basis om de didactische doelen uit te kunnen voeren. Het zijn randvoorwaarden, veiligheid binnen de les is het belangrijkste, spiegelen (2x) - Ben er niet bewust genoeg mee bezig, moet er eerst van op de hoogte zijn
--

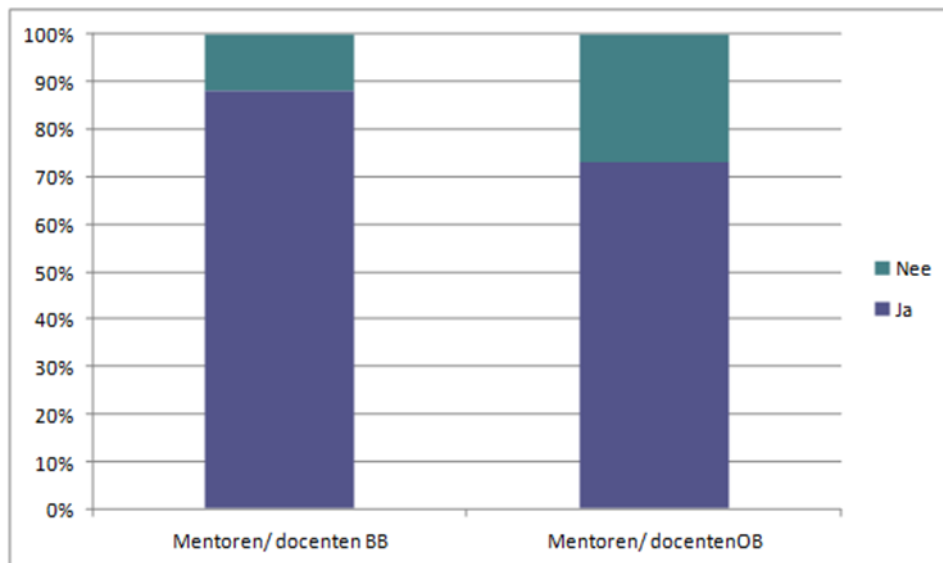
Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Ben de mentor (5x), ik die zelf maak (5x) - Doelstelling bereiken (2x) - Dit veelal in de klassenmap staat	- Ik meer dan 150 leerlingen heb

Hoe ga je in je les mee om met de pedagogische doelen van de leerlingen?

- Probeer dit vaak aan de praktijk situatie te koppelen (2x), hierop inspelen waar nodig (3x), voortdurende aandacht en bespreking, gedragscorrecties, structuur bieden, bewust maken en bespreken, iedere leerling pap wat om de 2 / 3 maanden wisselt (2x) - Vooral vanuit mijn gevoel, aangezien ik er vaak erg weinig tijd voor ervaar om hier bewust voor alle leerlingen mee bezig te zijn, zaken voor zijn, ik probeer me daar continu bewust van te zijn

Figuur 30 Zo ja, is dat nuttig voor jou?

Mentoren/ docenten BB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- Dit noodzakelijk is om zicht te krijgen op 't behalen van de doelen, gericht trainen, beter aansluiten (8x), soms lastig vanwege groot aantal leerlingen - Je verantwoordelijk bent (2x)	- Ik ben er niet bewust genoeg mee bezig - Ik het wel moet weten

Mentoren/ docenten OB:

Ja, omdat	Nee, omdat
- De manier van aanpak duidelijk is (7x) - Voor de mentorrol (2x) - Helpen herinneren van de leerling pap, leerproces vastpakken	

Figuur 31 Wat versta je onder eigenaarschap van de leerling?

Noem drie kernwoorden.

MT/ coördinatoren:

- Verantwoordelijk
- Zelfbewust zijn
- Vaardigheden/ doelen

Gedragswetenschappers:

- Verantwoordelijk
- Zelfbewust zijn
- Vaardigheden/ doelen

Ouders/ verzorgers:

- Gedrag
- Verantwoordelijkheid
- Zelfbewust zijn

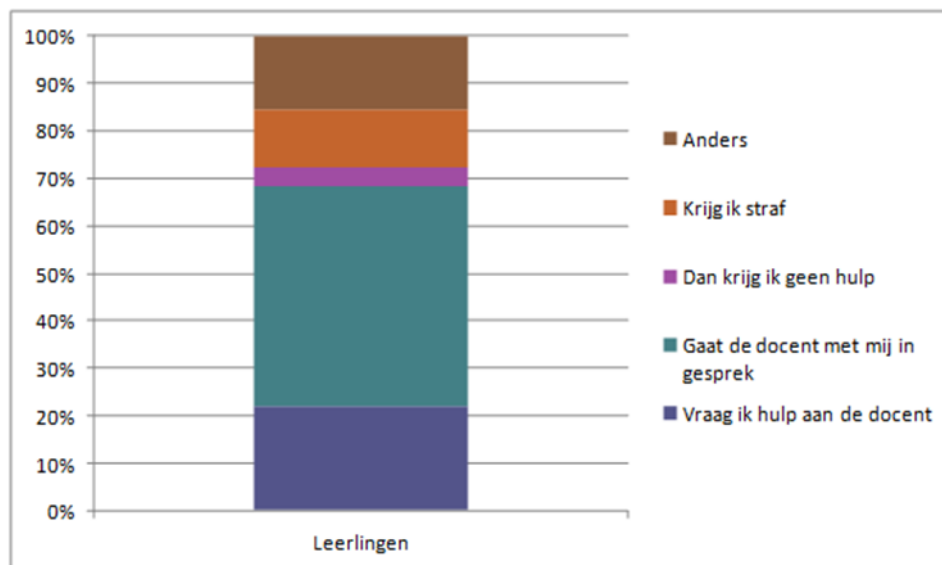
Mentoren/ docenten BB:

- Zelfbewust zijn
- Verantwoordelijkheid
- Zelfstandigheid

Mentoren/ docenten OB:

- Zelfbewust zijn
- Verantwoordelijkheid
- Vaardigheden

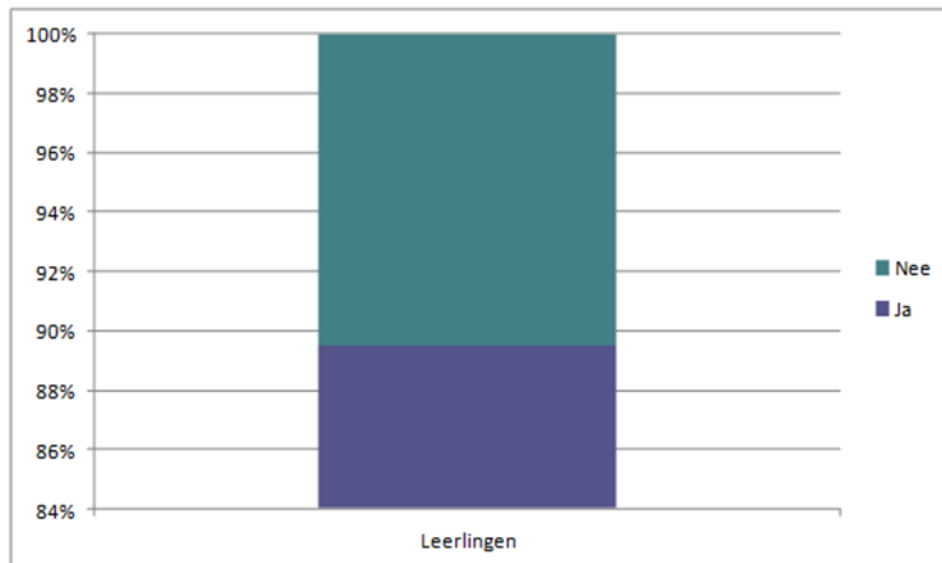
Figuur 32 Als ik problemen heb door mijn gedrag, dan

Anders nl:

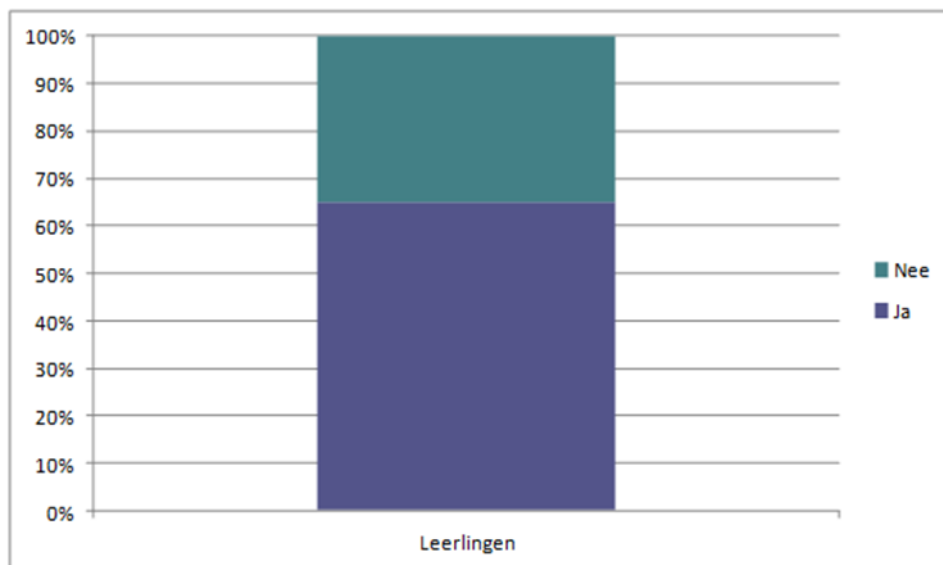
- Ik heb geen problemen (7x)
- Wordt weg gestuurd (3x)
- 5 minuten time out (2x)
- Krijg ik hulp of doe niks, gebeurt er niks, doe ik waar ik zelf zin in heb (2x), dan wordt aangesproken, worden ze boos op mij, soms willen ze praten

Figuur 33 Het theorie werk dat ik maak heb ik nodig voor mijn toekomst.

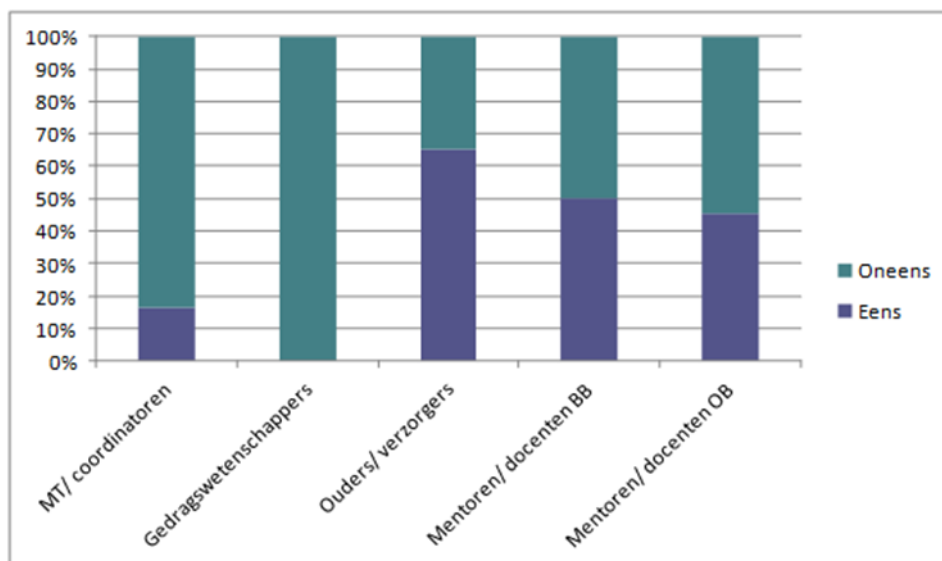
Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Ik een baan wil, ik mijn theoretisch gedeelte van het diploma kan halen, zo een opleiding kan doen, goed ontwikkel, nodig heb voor toekomst, van school wil, anders uitkering (71x) - Het zo is (3x) - Weet ik niet (2x)	- Sommige (2x) - Iedereen kan in een fabriek werken, ik op lager niveau zit, je het gewoon weggooit, ik liever handwerk doe, ik doe niks (2x)

Figuur 34 De praktijkvakken die ik volg heb ik nodig voor mijn toekomst.

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Ik zo ervaring kan opdoen, voor beter werk, interesse, nodig voor later (39x) - Ik een diploma wil, doorstroom naar vervolgonderwijs (7x) - Ik dat doe voor ontspanning, ik liever handwerk doe	- Ik geen praktijk heb (13x) - Omdat ik dat niet ga doen (9x) - Het niet echt belangrijk is, saai (4x) - Het niet perse nodig is maar wel leerzaam (2x)

Figuur 35 Het IQ van de leerling bepaalt of een leerling op zijn eigen niveau zijn leerproces kan bewaken.

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Je zult taal en gebruik wel aan moeten passen aan mogelijkheden leerling.	- Leerproces wordt aangepast aan IQ. Leerdoelen moeten aan leerlingen worden aangepast: 'eigenaar'. (3x) - Is altijd in samenhang met de volwassene; ongeacht het IQ (2x)

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
	- Er meerdere factoren van belang zijn (IQ heeft wel een rol) (2x), - Ook leerlingen met een lager IQ dit kunnen met voldoende ondersteuning van de mentor

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Hij dit zelf eventueel in kan schatten (3x) - Hij anders op zijn tenen moet lopen	- Ook houding en inzicht is belangrijk, ook zijn gedrag / inzet medebepalend is (3x) - Mentor zou dit moeten bewaken - Als autist zitten ze in hun eigen denkwereld - Het is gebleken dat als hij iets leuk vindt, hij het wel aankan. Dus niet altijd.

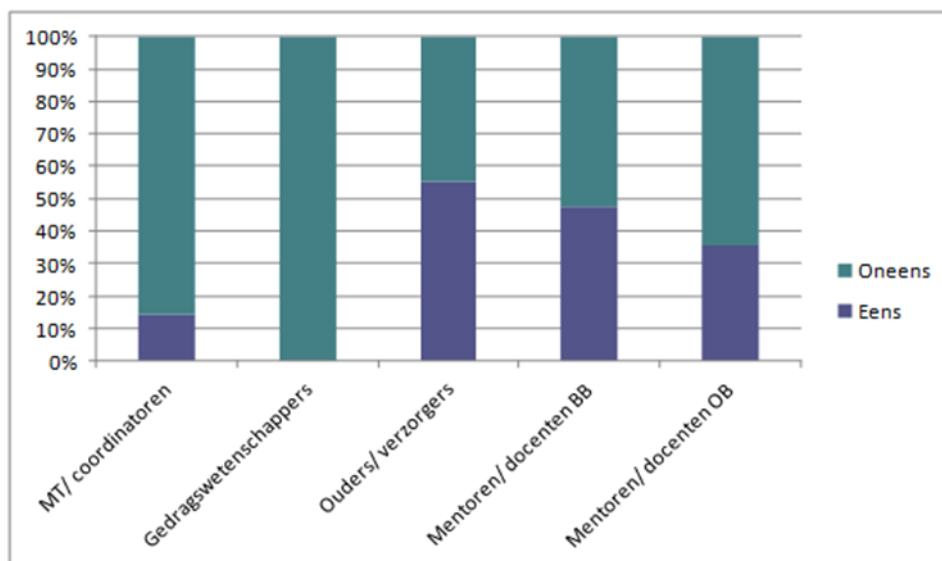
Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het bewaken van een proces toch een bepaald IQ en bepaalde vaardigheden vraagt. Sommige leerlingen zijn hier gewoonweg te beperkt voor (4x) - Kan tot op bepaalde hoogte - Je moet sturing geven	- Dit is persoonsafhankelijk (2x) - Ik ervan uitga dat iedere leerling zijn leerproces kan bewaken. Ik ga er vanuit dat zijn leerproces is aangepast aan het niveau waarop hij zaken kan begrijpen (2x) - Andere problematieke spelen ook mee (2x) - Een leerling met een laag IQ misschien wel goed kan reflecteren - Dit persoonsafhankelijk is

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Leerling met een laag IQ niet of nauwelijks in staat zijn dit leerproces te herkennen (3x)	- Dit is persoonsafhankelijk (2x) - Eenieder dat tot bepaalde hoogte kan, wordt niet alleen bepaald door IQ (4x), mentor moet vertalen - Zijn problematiek ook meespeelt

Figuur 36 De stoornis van de leerling bepaalt of een leerling wel of niet in staat is om zijn leerproces te bewaken.

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Beide zijn waar in een aantal gevallen. In staat zijn, willen en doen zijn verschillende grootheden. Theorie versus praktijk.	- Leerproces wordt aangepast aan IQ. Leerdoelen moeten aan leerlingen worden aangepast: 'eigenaar' (3x), we uitgaan van de mogelijkheden en niet van de beperking. - Leerling ten alle tijden een mate van bewaking kan hebben over zijn leerproces

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
	- Er veel diversiteit is tussen leerlingen met dezelfde stoornis. Een hoop andere factoren spelen een rol. - Alle leerlingen dit in meer of mindere mate kunnen (2x)

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Plannen is voor sommige leerlingen niet te doen ivm stoornis - Dit juist de wortel is van zijn probleem. De mate waarin hij die verantwoordelijkheid kan nemen, juist gestimuleerd moet worden	- Het soort / mate van de stoornis hiervoor mede bepalend is (3x), als autist in eigen denkwereld - Dit juist de wortel is van zijn probleem. De mate waarin hij die verantwoordelijkheid kan nemen, juist

- Ze extra veel sturing en co-begeleiding nodig hebben	gestimuleerd moet worden - Dit geen probleem behoeft te zijn - Hierin zijn begeleiding hem bij hoort te staan
--	---

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Bij bepaalde stoornissen niet haalbaar is, er leerlingen zijn die dat niet kunnen (5x) - Ontkennen probleem	- Dit persoonsafhankelijk is, een stoornis niet altijd 'vertekend' (2x) - Ik ook hier vind dat het leerproces te begrijpen / bewaken is omdat dat is aangepast aan de mogelijkheden van de leerling (2x)

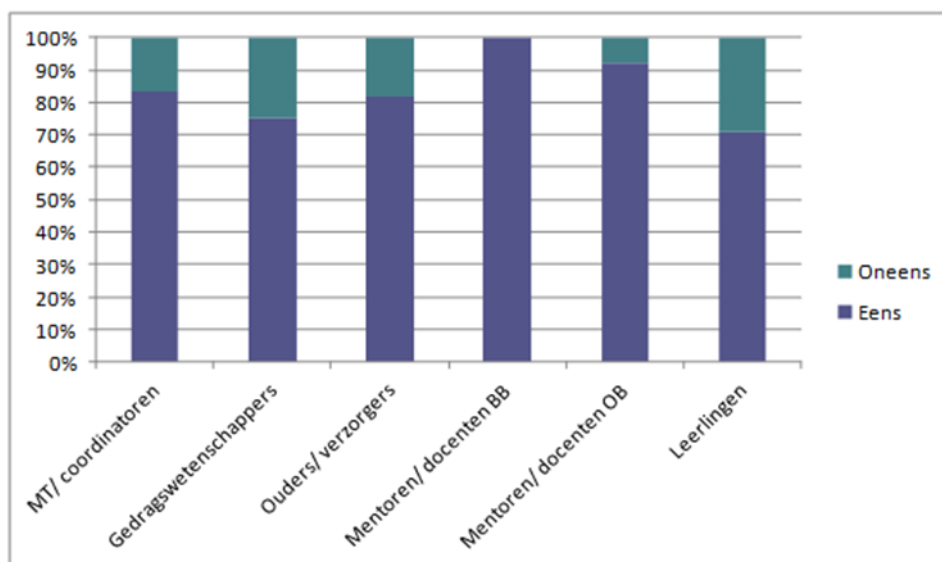
Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Dit verschilt per leerling en stoornis (4x)	- Dit is persoonsafhankelijk (3x) - Ik denk dat het niet stoornis afhankelijk is. De mentor zal het moeten "vertalen", op eigen niveau aanspreken (2x) - Iedere leerling een doel voor ogen moet hebben

Figuur 37 Overzicht deelname IOP bespreking (2)

Combinatie van de volgende stellingen:

- Een leerling moet bij de IOP bespreking aanwezig zijn. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ ouders/ verzorgers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Ik moet bij de IOP bespreking aanwezig zijn. (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Het juist over hem gaat. Ipv over, met de leerling praten, zijn toekomst, gemotiveerd/ betrokken (5x)	- 'Moeten' in een aantal situaties niet het beoogde resultaat oplevert. Leerlingen moeten de gelegenheid krijgen hun visie en ontwikkelingsvraag kenbaar te maken, kan ook voor een bespreking.

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Gedeeltelijk mee eens. Daar waar het kan stimuleren. Voor sommige leerlingen moet eigenaarschap op een andere manier gestimuleerd worden - Ze eigenaar moeten zijn, eigenaarschap vergroot. Er zijn uiteraard uitzonderingen (2x)	

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Het hem zelf betreft (13x)	- Er worden ook dingen besproken die

	als negatief ervaren kunnen worden
--	------------------------------------

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het over de leerling gaat, inzicht in eigen proces (grip), kan wensen kenbaar maken, motivatie (16x)	

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het over de leerling gaat (8x), het zo inzicht krijgt in zijn eigen leerproces (2x), dit eigenaar van proces maakt (2x) - Niet de volledige bespreking	- Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO)

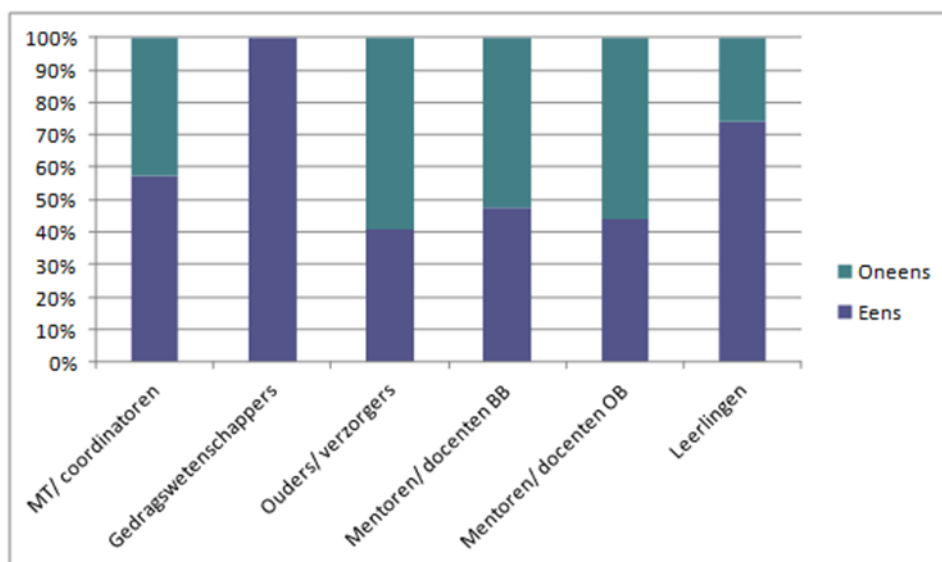
Leerlingen:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het over mij gaat, ik dan weet wat er besproken is, ik iets kan vragen, ik mijn doel kan zeggen/ mening/ inspraak, vorderingen bespreek (56x) - Het belangrijk is (8x) - Het moet - Is leuk	- Het me toch niet boeit, saai is, meestal gaat over wat ik al weet, nooit gehad, ik kan niet goed stil zitten (5x) - Ik eigen keuze heb, ze het later wel aan me vertellen, informatie voor mijn ouders is, te laat is (9x)

Figuur 38 Overzicht internaliserende leerling kan zelf didactisch doel bepalen

Combinatie van de volgende stellingen:

- Een internaliserende leerling kan zelf zijn didactische doelen bepalen. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ ouders/ verzorgers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Ik kan zelf mijn leer doelen bepalen. (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Maar wel binnen onze kaders (profielen), ism mentor die spiegelt op realistisch en haalbaar (4x) - Niet voor alle leerlingen geldt, voor een aantal wel	- In samenspraak en samenhang met de leerkracht en netwerk - Niet voor alle leerlingen geldt, voor een aantal wel

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Wel in samenspraak / overleg met school en ouders en passend bij uitstroomprofiel (2x) - Onafhankelijk van int of ext	

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Hij meer zijn eigen werk kan doen, eigen tempo (2x) - Ligt aan het kind / leeftijd en ontwikkeling (2x) - Toont al zijn krachten / kunnen bij doelen die hem interesseren	- Ligt aan het kind / leeftijd en ontwikkeling (3x), ze dit niet overzien, ze hebben sturing nodig (4x) - Meestal de gemakkelijke weg gekozen zal worden - School hoort deze te bepalen

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

--	--

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- In overleg met mentor, medebepalend leerling moet het doen (4x) - Sommige stoornissen (psychose) dit bijzonder moeilijk maken	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige / ouders / verzorgers (4x) - Ze niet altijd een reëel beeld hebben van hun mogelijkheden, is per leerling verschillend (3x) - Niet hiervan afhankelijk, welke leerling is wat? (2x) - Deze door mentoren moeilijk te bepalen zijn

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Moet in samenspraak (2x) - Dat ieder op zijn eigen niveau kan - Alles om hem draait	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige/ ouders / verzorgers (4x) - Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO) (2x) - Ze wel kunnen meedenken + inbreng, maar niet bepalen. Dat doet mentor - Hij / zij wel de capaciteiten heeft, maar dit op sociaal gebied niet lukt

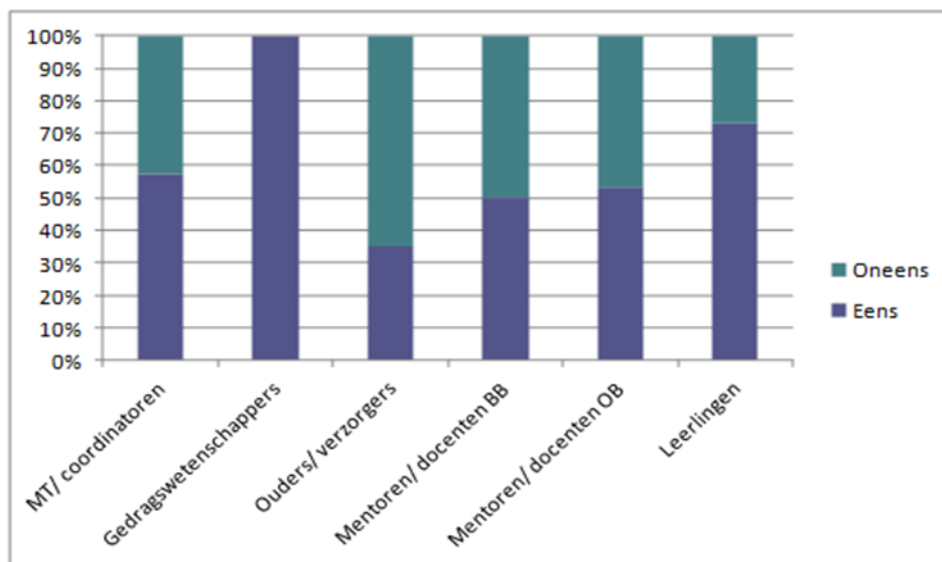
Leerlingen:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Gaat over mij, mijn toekomst (13x) - Ik weet wat mijn leerdoelen zijn, ik moet het zelf bepalen, ik het al doe, ik mezelf goed ken, volwassen genoeg ben (36x) - Met hulp (3x) - Ik weet het niet (3x)	- Ik bespreek het met de mentor, hulp nodig, andere zien het beter, ik dat zelf niet weet (16x) - Niet bepalen wel benoemen het is geen keuze - Weet ik niet (6x)

Figuur 39 Overzicht externaliserende leerling kan zelf didactisch doel bepalen

Combinatie van de volgende stellingen:

- Een externaliserende leerling kan zelf zijn doelen bepalen. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ ouders/ verzorgers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Ik kan zelf mijn gedrag doelen bepalen. (leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Maar wel binnen onze kaders (profielen), ism mentor die spiegelt op realistisch en haalbaar (2x) - Niet voor alle leerlingen geldig. Intern + extern zijn geen criteria of iemand iets wel of niet kan bepalen. Intrinsieke motivatie geeft meer doorslag.	- In samenspraak en samenhang met de leerkracht en netwerk - Niet voor alle leerlingen geldig. Intern + extern zijn geen criteria of iemand iets wel of niet kan bepalen. Intrinsieke motivatie geeft meer doorslag.

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Wel in samenspraak / overleg met school en ouders passend bij uitstroomprofiel (2x) - Onafhankelijk van int of ext	

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Ligt aan het kind / leeftijd en ontwikkeling (2x)	- Ze dit niet overzien, hebben sturing nodig (5x) - Ligt aan het kind / leeftijd en

	ontwikkeling (3x) - De groep te druk dan oa concentratie problemen - School hoort deze te bepalen om 'freewheelen' te voorkomen
--	--

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Mede bepalen, zij moeten het doen (4x) - Sommige stoornissen (psychose) dit bijzonder moeilijk maken - Als dat realistisch is	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige / ouders / verzorgers (5x) - Niet hiervan afhankelijk, welke leerling is wat? (2x) - Soms onmogelijk, is per leerling verschillend (3x)

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Moet in samenspraak (2x) - Dat ieder op zijn eigen niveau kan - Alles om hem draait	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige/ ouders / verzorgers (4x) - Ze wel kunnen meedenken + inbreng, maar niet bepalen. Dat doet mentor - Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO)

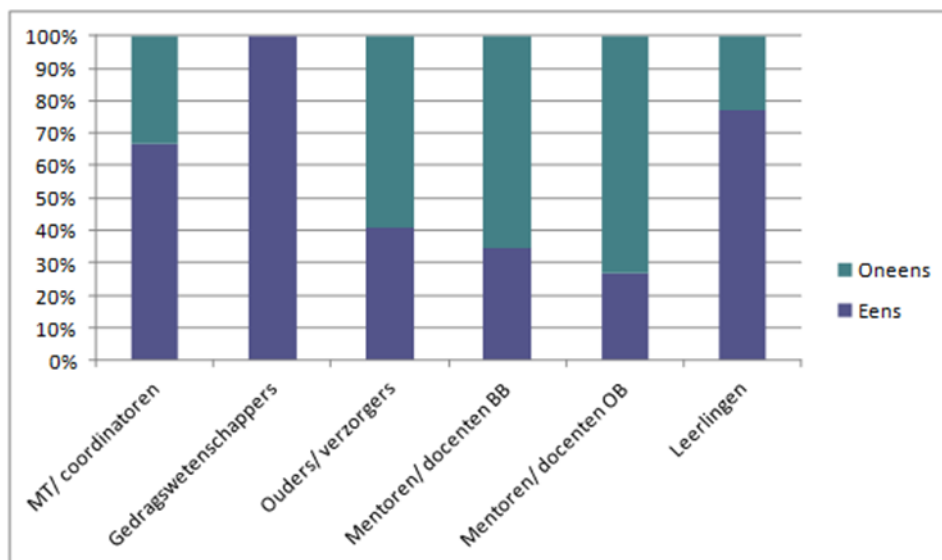
Leerlingen:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Ik kan zelf mijn punten aangeven (18x) - Gaat over mij (9x) - Ik geen gedragsproblemen heb (11x) - Weer in overleg met docent (2x)	- Ik vaak niet weet wat ik verkeerd doe, hulp bij nodig (18x) - Weet ik niet (5x) - Ik er eigenlijk geen nodig heb (4x) - Het dan een ramp wordt, ik er misbruik van maak

Figuur 40 Overzicht internaliserende leerling kan zelf uitstroomprofiel bepalen

Combinatie van de volgende stellingen:

- Een internaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ ouders/ verzorgers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Ik kan zelf mijn uitstroomprofiel bepalen. (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- De meeste jongeren dat kunnen, het aspect realiteitszin is wel leidend en zicht op eigen functioneren (2x) is mentor die spiegelt op realistisch en haalbaar (2x)	- De leerling met ouders, externen (netwerk) en de mogelijkheden dit moeten bepalen

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- In overleg met mentor, ouders en GW-er (2x) - Is wel uitgangspunt. Reëel zelfbeeld is wel nodig	

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- De doelen vast staan - Gedeeltelijk mbv ouders en leerkracht e.d	- Dit samen met de mentor en gedragswetenschapper (2x) - Namelijk zelf want het is de toekomst

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

- Namelijk zelf want het is de toekomst van het kind, maar je bespreekt de voors en tegens met zijn allen (3x) - Kan verschillen per kind	van het kind, maar je bespreekt de voors en tegens met zijn allen (3x) - Het heeft niets te maken met of dat iemand rustig of druk is, kan verschillen per kind
--	--

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Mede bepalen: moet wel op de hoogte zijn van alle voor- en nadelen (5x) - Mits hij / zij zelfbeeld hebben - Sommige stoornissen (psychose) dit bijzonder moeilijk maken	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige / ouders / verzorgers (3x) - Is per leerling verschillend. Moet wel realistisch zijn (5x) - Weer is niet 1 op 1, andere stoornissen bevorderen juist zelfreflectie

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Hij weet wat hij kan (met hulp van alle partijen), moet reëel zijn (2x) - Ligt aan de mate van eigen inzicht, moet individueel bekeken worden	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige/ ouders / verzorgers (3x) - Niet al deze leerlingen voldoende zicht hebben op wat nodig is en of hij / zij dat inzicht heeft, of wat reëel is (3x) - Ze wel kunnen meedenken + inbreng, maar niet bepalen. Dat doet mentor - Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO)

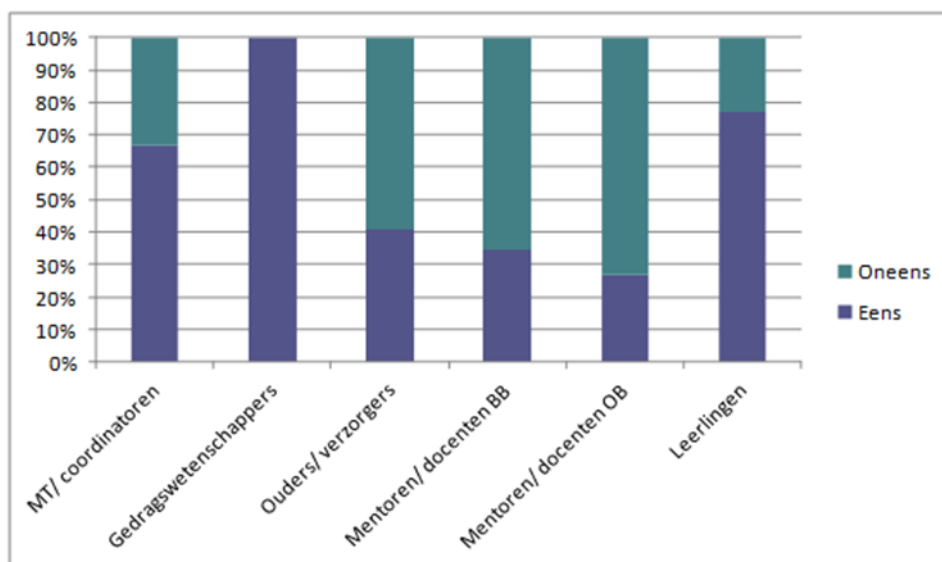
Leerlingen:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het mijn keuze is wat ik na deze school doe, ik kan mijn toekomst bepalen (18x) - Ik zelf mijn gedrag bepaal, zelfstandig genoeg ben (16x) - Voor een deel kan ik dat zelf maar niet alles (3x) - Weet ik niet (2x)	- Ik af en toe daar nog hulp bij moet hebben (12x) - Doet mentor (2x) - Ik niet weet wat dat is (9x)

Figuur 41 Overzicht externaliserende leerling kan zelf uitstroomprofiel bepalen

Combinatie van de volgende stellingen:

- Een externaliserende leerling kan zelf zijn uitstroomprofiel bepalen. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ ouders/ verzorgers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Ik kan zelf mijn uitstroomprofiel bepalen. (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- De meeste jongeren dat kunnen, ook hier is realiteitszin leidend en zicht op eigen functioneren, ism mentor die spiegelt op realistisch en haalbaar (2x)	- De leerling met ouders, externen en de mogelijkheden dit moeten bepalen en netwerk

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- In overleg met mentor, ouders en GW-er (2x) - Is wel uitgangspunt. Reëel zelfbeeld is wel nodig	

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- De doelen vast staan - Gedeeltelijk mbv ouders en leerkracht e.d - Namelijk zelf want het is de toekomst van het kind, maar je bespreekt de voors en tegens met zijn allen (2x)	- Namelijk zelf want het is de toekomst van het kind, maar je bespreekt de voors en tegens met zijn allen (3x) - Dit samen met de mentor en gedragswetenschapper (2x) - Het heeft niets te maken met of dat

- Kan verschillen per kind	iemand rustig of druk is, kan verschillen per kind
----------------------------	--

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- In overleg met mentor en ouders, hulp (8x) - Mits hij / zij zelfbeeld hebben - Sommige stoornissen (psychose) dit bijzonder moeilijk maken	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige / ouders / verzorgers, hij mag dat meebepalen. Wij kijken wat reëel is, hulp (4x) - Is per leerling verschillend. Moet wel realistisch zijn (overschatting) (3x) - Niet hiervan afhankelijk, welke leerling is wat? - Weer is niet 1 op 1, andere stoornissen bevorderen juist zelfreflectie

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Licht aan de mate van eigen inzicht, moet individueel bekeken worden - Hij weet wat hij kan (met hulp van alle partijen), maar moet wel reëel zijn en daar moeten wij misschien mee helpen	- Ik van mening ben dat dit altijd in samenspraak gaat met deskundige/ ouders / verzorgers (3x) - Ze wel kunnen meedenken + inbreng, maar niet bepalen. Dat doet mentor (2x) - Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO) (2x)

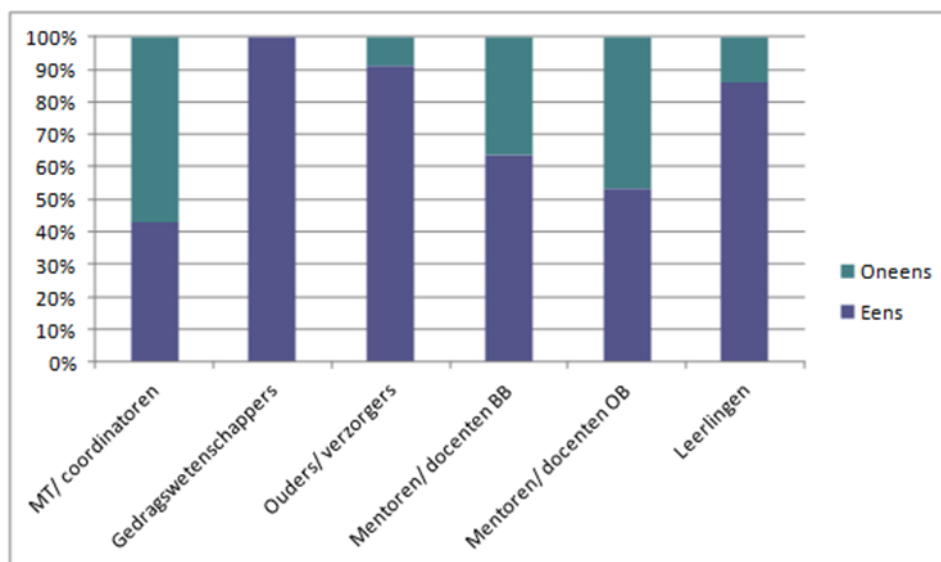
Leerlingen:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het mijn keuze is wat ik na deze school doe, volwassen genoeg, weet het zelf het beste (34x) - Voor een deel kan ik dat zelf maar niet alles (3x) - Weet ik niet (2x)	- Ik af en toe daar nog hulp bij moet hebben, aan ander overlaat (15x) - Ik niet weet wat dat is (9x) - Ik weet het niet (4x) - Doet mentor (2x)

Figuur 42 Overzicht onderwijs op maat bieden

Combinatie van de volgende stellingen:

- Wij bieden onderwijs op maat van de leerling. (Mt/ coördinatoren/ gedragswetenschappers / mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Op VSO de Velddijk wordt onderwijs op maat van de leerling aangeboden. (Ouders/ verzorgers)
- Mijn lesprogramma past bij mij. (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Diversiteit van aanbod en uitstroom. Out of the box denken. We zijn er nog niet. Velen mogelijkheden blijven wellicht ontbenut: willen + doen is belangrijk. (2x)	- De consequente afstemming mogelijk beter kan - Leerinhoud niet altijd past bij uitstroomprofiel en te weinig onderbouwd is (doen, denken, willen, zijn), onvoldoende op ingezet

Gedragwetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- De diversiteit van de trajecten (3x)	

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- De verschillende niveaus (4x) - De kinderen voelen zich helemaal thuis op school (4x) - 'Groei' van zoon (2x) - Dit is in ontwikkeling en niet iedere leerkracht kan het even goed. Ook ontbreekt de kennis soms. Die	- Dit is in ontwikkeling en niet iedere leerkracht kan het even goed. Ook ontbreekt de kennis soms. Die leerkrachten die de kennis hebben en gebruiken zijn van grote meerwaarde voor het kind. Maar de school loopt toch vaak achter de feiten aan (2x)

Jij staat voorop, jij moet het doen!

In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Velddijk?

leerkrachten die de kennis hebben en gebruiken zijn van grote meerwaarde voor het kind. Maar de school loopt toch vaak achter de feiten aan - Extra begeleiding en advies e.d, overleg en de verhalen die ik hoor van mijn kind, pakket zelf bepaald wordt, het totaal plaatje	
--	--

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Dat elke leerling op zijn of haar niveau kan werken (4x) - Reacties van de meeste ouders / leerlingen + opbrengst(4x) - Het persoonsafhankelijk handelen (2x)	- Kan meer op maat (4x) - Bij sommige leerlingen wel, maar lang niet bij alle leerlingen - We vaak tijd te kort komen - Te vaak worden trajecten nog door volwassenen bepaald

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het persoonsafhankelijk handelen (2x) - Dat elke leerling op zijn niveau kan werken - De leerlingen die hier opbloeien - De resultaten	- Hier is niet altijd (vaak) de mogelijkheid toe door leermiddelen / groepssamenstelling (5x) - Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO)

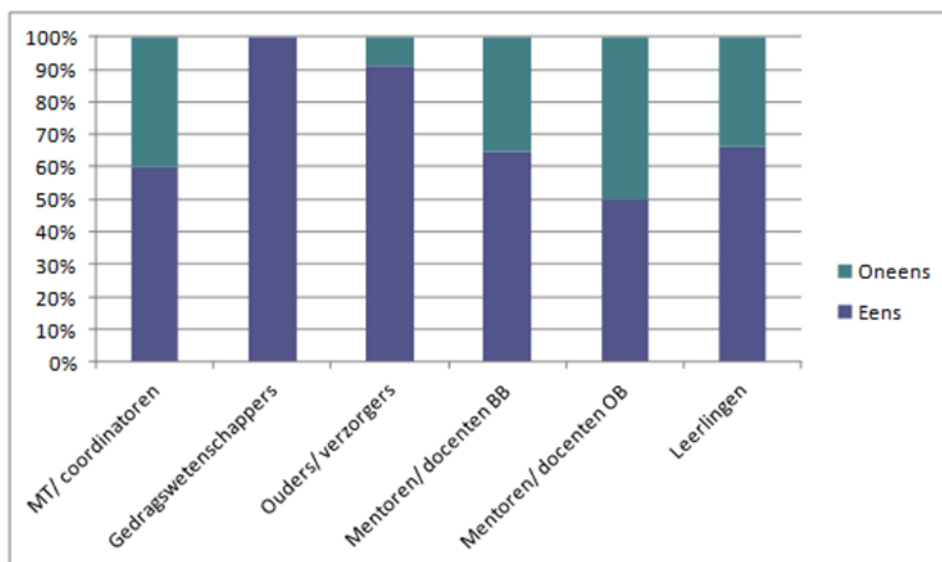
Leerlingen:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het is aangepast (2x) - Ik het zelf samen stel, graag doe, kan halen (45x)	- 1 vak dat ik niet wil doen, krijg ik toch op mijn rooster, het teveel is, te makkelijk, alleen theorie is, geen/ meer praktijk heb (wil), geen klassikale les, ik heb er geen, saai, haat de praktijk (19x) - Weet ik niet

Figuur 43 Overzicht begeleiding op maat bieden

Combinatie van de volgende stellingen:

- Wij bieden begeleiding op maat van de leerling. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschappers/ mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Op VSO de Velddijk wordt begeleiding op maat van de leerling aangeboden. (Ouders/ verzorgers)
- De begeleiding die ik op school krijg, helpt mij. (Leerlingen)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Betrokkenheid op individuele leerling. - De vele individuele trajecten die er zijn. Uitzondering is regel.	- Leerinhoud niet altijd past bij uitstroomprofiel en te weinig onderbouwd is (doen, denken, willen, zijn), onvoldoende op ingezet

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Maar het kan altijd beter - Het feit dat er per leerling nagedacht wordt over het bieden van hulp en ondersteuning (2x)	

Ouders/ verzorgers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- De betrokkenheid en de zakenkundigheid alsook de kennis over de leerling (5x) - 'Groei' van zoon (4x) - Dit is in ontwikkeling en niet iedere leerkracht kan het even goed. Ook	- Beter te volgen - Dit is in ontwikkeling en niet iedere leerkracht kan het even goed. Ook ontbreekt de kennis soms. Die leerkrachten die de kennis hebben en gebruiken zijn van grote meerwaarde

ontbreekt de kennis soms. Die leerkrachten die de kennis hebben en gebruiken zijn van grote meerwaarde voor het kind. Maar de school loopt toch vaak achter de feiten aan	voor het kind. Maar de school loopt toch vaak achter de feiten aan (2x)
- Het totaal plaatje	

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het persoonsafhankelijk handelen (3x) - Hoe ouders reageren + opbrengst van de leerling (2x) - De hele structuur	- We wel ons stinkende best doen, maar voor sommige leerlingen is school niet het juiste aanbod (3x) - We vaak tijd te kort komen (2x) - 1 leerling niet genoeg begeleiding kan krijgen tussen 11 andere leerlingen - Te vaak worden trajecten nog door volwassenen bepaald

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Het persoonsafhankelijk handelen (2x) - Alles, maar het kan veel beter - Hoe de leerlingen zich ontwikkelen (2x)	- Proberen we wel. Moet de insteek zijn. Helaas niet altijd realiseerbaar (5x) - Het beter kan!!!

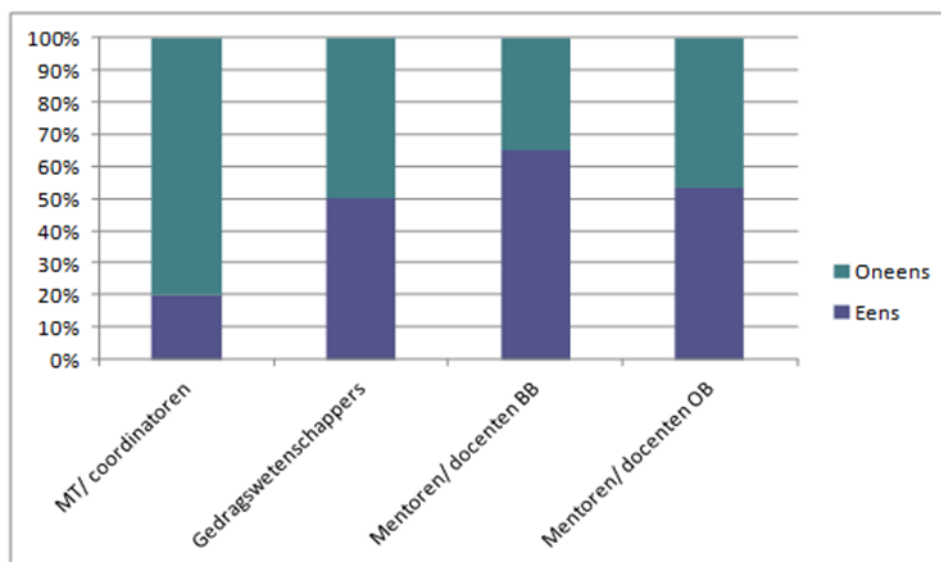
Leerlingen:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Mijn ontwikkeling, leerdoel, gedrag, hoe ik me voel, tempo (27x) - Dat we oplossingen proberen te bedenken, de omgang met elkaar, aandacht (19x)	- Ik doe nog steeds alles zelf, word geremd, het meerdere keren aan moet geven, mentor weinig tijd (11x) - Het niet helpt (4x) - Weet ik niet (3x) - Ik er geen nodig heb (2x)

Figuur 44 Aansluiten bij didactische doelen in de les

Combinatie van de volgende stellingen:

- Docenten sluiten bij het geven van hun lessen aan bij de didactische doelen van de leerling. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Ik sluit bij het geven van mijn lessen aan bij de didactische doelen van de leerling. (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Zoveel mogelijk; uitgaande van de school informatie vooral	- Er sterker ingestoken kan worden op (ortho) didactisch handelen (2x) - De methode nog teveel bepaald. - Onvoldoende is onderbouwd / onderzocht welk niveau een leerling aankan

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Dit wisselt sterk per mentor, over het algemeen wel (2x)	- Zoveel didactische doelen stellen we nog niet, maar volgens mij is er een prima afstemming tussen mentor en theori docent over het aanbod - Zeer docent afhankelijk!

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Probeer dit wel maar is bij mij niet altijd bekend dus soms lastig (2x) - Dit jouw lesgeven bepaald, leren bevordert (3x) - De leerling is mijn leidraad	- Teveel verschillende leerlingen in de les heb (2x) - Kan niet altijd (2x) - Niet bewust genoeg mee bezig - Ik weet niet wat de

Jij staat voorop, jij moet het doen!

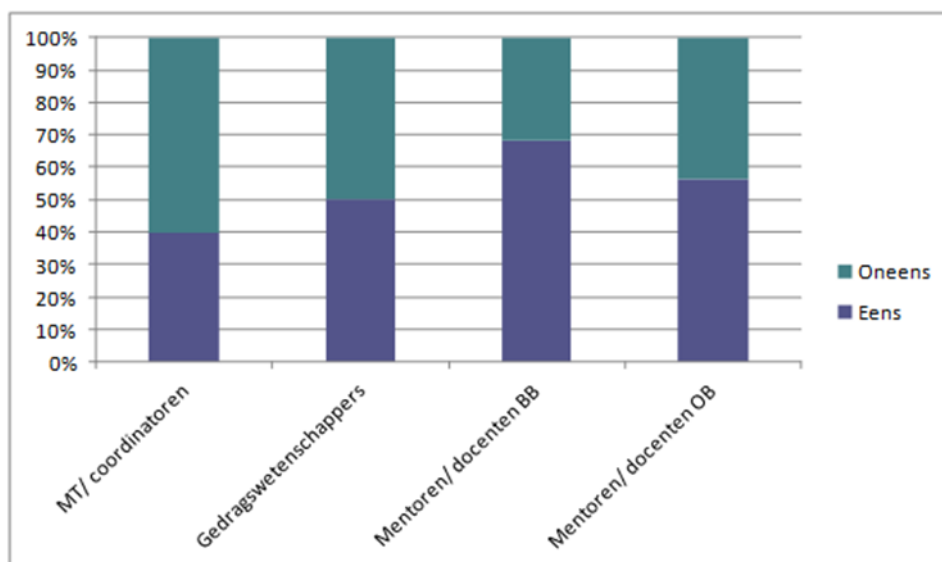
In hoeverre zijn leerlingen eigenaar van hun eigen ontwikkeling in de bovenbouw van VSO de Veldwijk?

	pedagogische doelen zijn
Mentoren/ docenten OB:	
Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Probeer dit wel, maar is mij niet altijd bekend/haalbaar (3x) - Leerproces vorm te kunnen geven (gedrag+leren=leren) (2x) - Ik structuur bied - Ik ze zo meer bewust kan maken van zichzelf	- Probeer dit wel, maar is mij niet altijd bekend/realiseerbaar, teveel leerlingen (4x) - Niet de hele groep dit doel heeft. Dus niet bij elke les! - Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO)

Figuur 45 Aansluiten bij pedagogische doelen in de les

Combinatie van de volgende stellingen:

- Docenten sluiten bij het geven van hun lessen aan bij de pedagogische doelen van de leerling. (MT/ coördinatoren/ gedragswetenschapper)
- Ik sluit bij het geven van mijn lessen aan bij de pedagogische doelen van de leerling. (mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)

MT/ coördinatoren:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Zoveel mogelijk uitgaande van de diagnose; draagkracht en mogelijkheden van de leerling - Pedagogische doelen prominenter in IOP zijn verwoord en men als docent specifiek aan de slag kan	- We hier wel naar streven, maar lang niet altijd de juiste hulpvraag boven krijgen. - Nu is IOP nog niet van leerling (en ook weinig van mentor), dit nog niet terug komt bij het handelen in de klas.

Gedragswetenschappers:

Eens, omdat	Oneens, omdat
- Dit wisselt sterk per mentor, over het algemeen wel (2x)	- In de onderbouw bv met het fasensysteem - Zeer docent afhankelijk!

Mentoren/ docenten BB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- probeer dit wel maar is bij mij niet altijd bekend dus soms lastig (4x) - De leerling is mijn leidraad - Belangrijk voor uitstroom naar vervolgonderwijs - Dit jouw lesgeven bepaald, dit de beste	- Probeer dit wel maar is bij mij niet altijd bekend dus soms lastig (2x) - Dat bij sommige leerlingen eenvoudig echt niet kan - We soms te weinig tijd hebben

kansen geeft	en handen te kort - Ik weet niet wat de didactische doelen zijn
--------------	--

Mentoren/ docenten OB:

Mee eens, omdat	Oneens, omdat
- Probeer dit wel, maar is mij niet altijd bekend/ haalbaar (3x) - Leerproces vorm te kunnen geven (gedrag+leren=leren) (2x) - Ik dit belangrijk vind	- Probeer dit wel, maar is mij niet altijd bekend/haalbaar/zichtbaar (5x) - Niet de hele groep dit doel heeft. Dus niet bij elke les! - Dit per leerling verschilt en hier niet 1 aanpak voor kan zijn (VSpeciaalO)

Vragen die niet terug komen in de verwerking van de gegevens:

- *Hoe vaak per jaar ga je bij een groep op lesbezoek? (Gedragswetenschappers)*
- *Wat is het doel van het lesbezoek? (Gedragswetenschappers)*
- *Hoe verhoudt zich dit bezoek tot "eigenaarschap van de leerling"?*
(Gedragswetenschappers)

De volgende vragen staan ook verwerkt als stelling in de enquête.

- Mijn zoon of dochter zit in een (Ouders/ verzorgers)
- Vindt u dat uw zoon of dochter hierbij aanwezig hoort te zijn? (Ouders/ verzorgers)
- Vind je dat je hier zelf bij aanwezig hoort te zijn?(Leerlingen)

De volgende vragen hebben geen meerwaarde voor het onderzoek.

- Behoort een mentoraat tot je taken? (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Dit is het mentoraat van een (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Uit hoeveel leerlingen bestaat je groep? (Mentoren/ docenten BB/ mentoren/ docenten OB)
- Ik zit in een (Leerlingen)
- Welke leerweg volg je? (Leerlingen)
- Na de Veldwijk ga ik naar (Leerlingen)

